

Абдумажид АЗИМ

*Танланган
асарлар*

**4 ЖИЛДЛИК
2-ЖИЛД**

МАНГУ ЙЎЛОВЧИ

(1996–2015 йиллар)

(ШЕЪРЛАР)

**«FIRDAVS-SHOH»
ТОШКЕНТ – 2022**

УЎК 821.512.133-1
КБК 84(5Ў)
А37

Азим, Абдумажид

Танланган асарлар. 4 жилдлик. 2-жилд. Мангу йўловчи. [Матн]: шеърлар / Абдумажид Азим. – Тошкент: “Firdavs-Shoh” nashriyoti. 2022. – 288 б.
ISBN 978-99-43-806-2-2

А 37

Бу ҳаёт йўлида ҳаммамиз ўткинчи, йўловчимиз. Шундай йўловчимизки, борар манзилларимиз мавҳум, номаълум. Айнан эзгулик, яхшиликни мақсад қилган ҳолда ўша кўзлаган манзилларга етишни умид қилиш мумкин.

Таниқли шоир Абдумажид Азимни “Мангу йўловчи” деб номланган ушбу китоби мана шу эзгу манзилларни қидираётган шеър мухлисларига ўзига хос маёқ бўлиши мумкин. Бунинг учун мазкур шеърларни шунчаки ўқиш эмас, балки уларнинг ич-ичига кириш лозим бўлади.

ISBN 978-9943-8306-2-2

© Абдумажид Азим, 2022
© “Firdavs-Shoh” nashriyoti, 2022

БИР ЭПКИН БЎЛОЛСАМ

Бир эпкин бўлсам,
Баҳорий насим,
Мурғак гўдак каби чопсам шарқираб.
Қай тупроққа тегса яшил нафасим,
Дов-дарахт, гиёҳлар кетса гуркираб.
Уйқули кўзларин ишқалаб саҳар,
Керишиб уйғонса замин у осмон.
Туя ўрқачидай саф-саф адирлар,
Умидла термилса уфққа томон.
Тирикликни чорлаб порласа шафақ,
Найсон абрлари қўлимдан тутса.
Кавокиб базмини бошласа фалак,
Мудроқ коинотлар уйғониб кетса.

Қатра нур бўлсам
Найсон айёми,
Қизу ўғилларим кўзида кулсам,
Гуллар жилвасида ҳаёт пайғоми,—
Майсалар тилида жовидон бўлсам.
Мунис онам каби кучоғин очиб,
Кутлаб олқишласа келганим жаҳон.
Оламга фусункор атрлар сочиб,
Ўрик гулларида кўз очсам, ларзон.

Бир шабнам бўлсам
Беғубор тонгда,
Ёруғ манзилларга кўзимни тиксам.
Уммондай кўпирган бу издиҳомда,
Ич-ичимга сиғмай қувнаб, энтиксам.

Дарёлар кафтида кулсам қикирлаб,
Қуртак қароғида туғилсам наҳор.
Сени севаман, деб айтсам шивирлаб,
Ҳаёт, қулоғингга такрор ва такрор!

Кетсам имконим бор,
Тагин бир қарра,
Ўзим- ўзлимни англамоқ учун.
Сингсам бу заминга заррама-зарра,
Илдизлар шивирин тингламоқ учун.

ВАТАН

Дунё этиб нағмалар, босса қалбга тамғалар,
Ўтар дейман ғавғолар, не бўпти, бу савдолар.

Ғанимлар бўлса қасдда, олсалар қисту басга,
Билгинки, сўнг нафасда жоним сенга вобаста.

Кўкка туташ чиноринг, муаррих ҳар миноринг,
Қаторда минг-минг норинг, талашар номус оринг.

Навойдан куй-наво, Темурбекдан бир садо,
Боболардан нур, зиё, ўзингсан мангу бақо.

Ватан ўзинг кўзу қош, садақадир сенга бош,
Асло беролмам бардош, кўзларингда кўрсам ёш.

Қувончимдан жилмайсанг, онамга ўхшайсан нақ,
Фарзандим деб яшайсан, йўлларга қараб илҳақ.

Зиёрат этсам ўлкам, шаҳру гузаринг кўркам,
Йигитларинг алп, ўктам, қизларинг зебо, тамтам.

Осмонда фаришталар – ҳар бири бир ишдалар,
Ватан обод, элим шод, муқаддас бу ришталар.

Ҳеч кимдан эмассан кам, аҳли олам олди тан,
Соғу омон, хотиржам яшашим бахтим, Ватан.

Сен бор, ғурурим – осмон, сен бор, мушкулим осон,
Ўзинг бўлсанг меҳрибон, танамда яйрайди жон.

Тупроқман, хоку хорман, найсонингдан баҳорман,
Оламда токи борман, қувонч, ғамингга ёрман.

* * *

Улғайишни қилардинг хавас,
Бедовингни ниқтардинг тезроқ.
Йиллар эса сенга қасдма-қасд,
Жилмас эди жойидан бироқ.

Бугун эса сочингда қиров,
Ғарқ бўласан оғир ўйларга.
Олиб қочар вақт номли бедов,
Хаёлингни аллақайларга.

Хотирангда масъум, беғубор,
Балоғатнинг тонглари олис.
Тушларингга киради дўлвор,
Бу оламда битта содда қиз...

Ўзгармабсан, сира ҳам болам,
Дея онанг алдайди борсанг.
Юзинг кулиб тургани билан,
Кўкрагингни босади харсанг.

Омад излаб ўзга юртларда,
Йилларингни елга совурдинг.
Илк севгингни ёқиб ўтларда,
Болаликдан юзинг ўгирдинг.

Кираяпсан, кўнгил туғёнда,
Куз фаслига кўхна дунёнинг.
Кўзинг юмиб очган бир онда,
Талвасага тушади жонинг.

Энди ортга қайта олмайсан,
Қуёшинг ҳам қиёмдан оққан.
Минг уринма, курай олмайсан,
Оқ қорларни бошингга ёққан.

8

ДИЛ РОЗИ

Йўлларга нигорон,
Келишинг кутдим,
Сен келдинг ҳаётим– Тангридан ато,
Соҳир лаҳзаларда мутлақ унутдим,
Умрим йўлларида қилдим не хато.

Воз кечдим кунлардан ғариб,
ўксиган,
Тахир ашқларингга дил доғим ювдим.
Тортиб олдинг мени аёз кўксидан,
Сен боис ҳаётни қайтадан севдим!

Рухим саҳролари кийдилар яшил,
Ғусса- андуҳларим кетдилар лак-лак.
Булдуруқ бўғотда қарсиллаб чил-чил,
Зангор фасллардан айлади дарак.

Шукроналар айлаб тақдирга такрор,
Адирлар бағрида сен билан кезсак.
Қара, ғаниматдир гулим, бу баҳор,
Лолазор сайрини ихтиёр этсак.

Алвон лолалардан кийиб қаболар,
Лоладай ловуллаб умримга кирдинг.
Келдинг,
кўзларингда кулиб дунёлар,
Зулмат ҳаётимга зиёлар бердинг!

Юлдузлар турибди бағрига чорлаб,
Эҳтимол, ёнингда эрта бўлмасман.
Ҳаёт кўзларингда тураркан порлаб,
Аммо ажални ҳам кўзга илмасман.

ҲАЛИ

Ҳали умид гўдакдек масъум,
Жовдирайди кўзлари мунчоқ.
Лабларида илиқ табассум,
Ҳали дунё бегубор ва пок.

Ҳали ғунча тугмаган гуллар,
Олам ҳали илоҳий тилсим,
Уфқларга туташган йўллар,
Адоғида дарвоза сим-сим.

Ҳали шафақ товланар алвон,
Ўнг келади жамики тушлар.
Мусаффордир бепоён осмон,
Тизилишиб учмоқда қушлар.

Тўкилмаган ҳали кўз ёшим,
Ҳали қувонч бўлмаган адо.
Эгилмаган ҳали бу бошим,
Ҳали писанд эмасдир хато.

* * *

Бу хаёт сўқмоқлари неча довлардан ўтар,
Гоҳи тоғ, гоҳи тепа, гоҳи ёбонлардан ўтар.

То фано саҳросида умрингдан кечса неча йил,
Шодлигу ҳасратга эгиз фурсат, онлардан ўтар.

Гоҳ авбош қилмиши айлағай бағрингни хун,
Гоҳи улфатлар пичинги тану жонлардан ўтар.

Каж қисмат йўллари этмасин тоқатни тоқ ,
Бегумон чархи фалак яхши ёмонлардан ўтар.

Барчамиз меҳмондурмиз бу синов дунёсида,
Олам аҳли то туганмас имтиҳонлардан ўтар.

ТҮРТЛИКЛАР

Ғафлат лашкари ҳар онингни ўғирлар,
Шайтони лаинки, имонингни ўғирлар,
Умрингни ғорат этма ёмонлик билан,
Азроил эртага жонингни ўғирлар.

* * *

Ошиқни ўртабон, вужудни куйдирма,
Адам саҳросида булутни куйдирма,
Неча ғазаб қилсанг тоқат этарман,
Лек оламини ёқиб, муҳитни куйдирма.

ДЎСТЛАРИМГА

(Арзи ҳол)

Сизлар дили жамларим,
Яширасиз камларим,
Даврангизда ўтирсам,
Тарқар ғубор, ғамларим.

Энтикиб ҳаяжон-ла,
Болаликка қайтамиз.
Юракда асраб юрган,
Гапларимиз айтамиз.

Айрилиқ ва соғинчлар,
Кунларни улар йилга.
Изтиробу ўкинчлар,
Тиғдай ботар кўнгилга.

Жон жигар, ука-сингил,
Ота элим соддафеъл,
Узоқларда юрсам мен
Дуогўйим, ўзинг бўл.

Омад излаб, бахт излаб,
Кетдим олис-олислаб,
Энди чиқолмас Отам,
Шошдан жўнасам бўзлаб.

Кўзим очиб кўрганим,
Бўлди меҳнат ва заҳмат.
Қирқ йилда орттирганим,
Бир-иккита дўст фақат.

Улларим алпим, норим,
Қизларим номус, орим,
Ойбекачим дилдорим,
Шу менинг йўғу борим.

Ахтарма, эй олис дўст,
Турмушимдан каму кўст,
Сен мағизу бизлар пўст,
Жомни тўлат, устма- уст.

Дардим бир танам билар,
Меҳрибон онам билар,
Айтсам, ғанимлар кулар,
Кўкайларим кул бўлар.

Кетиб кўздан нурумиз,
Юракдан чўғ, кўрумиз,
Йўқотиб бир-биримиз
Ўтиб борар умрумиз.

Йилларим Бойчибор от,
Учмоқда бойлаб қанот.
Қўй,унут у ғуссани,
Қандай гўзал бу ҳаёт!

Оқшомми ёки тонгда,
Кўзим ҳамон Сурхонда,
Ҳаммамиз иссиқ жон-да,
Дўстлар бўлинг, омонда.

БИР КАМ ДУНЁ

Олам шодликлари йиғилганда ҳам,
бу дунёни доим бири кам кўрдим.
Изма- из юраркан шодлик ила ғам,
Ҳаёт ва мамотни мужассам кўрдим.

Кўрсатиб ҳамиша тавозе, ҳурмат,
Меҳмонга қўяди мезбон борини.
Соғломга бир пулга туюлган қиммат,
Бемор излаб юрар оддий дорини.

Тақдири азалнинг азалий ҳукми,
омонат оламнинг иморатлари.
Ҳали туғилмасдан топаётган завол, –
гўдақларни кўрдим, дол қоматлари.

Кўрдим ихтиёрсиз ихтиёрларни,
дилларни эзувчи дилозорни ҳам.
Мусичадек майин, беозорларни,
куйиб яшаётган бахтиёрни ҳам.

Бу дунёда бирни яланғоч кўрдим,
Бирни ташнаи зор, бирни эса оч.
Тилим тишлаганча,
гунгу лол турдим,
Жоҳиллар олдида тиллари қулоч.

* * *

Қаҳратонлар чекиниб, юз очмоқда баҳорлар,
Юракларда ҳаяжон, томирларда шарорлар.

Насимлар шивиридан жўшаётир дарахтлар,
Сойларда музлар эриб, тошаётир канорлар.

Кўзимиз қувонтирди буюк чевар – табиат,
Атрофу жавонибга солиб нақшу нигорлар.

Нури тажаллий кўрдим ҳар майса нигоҳида,
Қирларда алвон-алвон тусланар лолазорлар.

Оламни кўҳна дердим боқиб ажин юзига,
Ювилмиш чехрасидин бир кечада ғуборлар.

Шамоллар олиб келди йироқдан ёр бўйини,
Насиб этса Худойим, кўришурмиз дийдорлар.

Уйғонмоқда гул-гиёҳ, кўнгилларим бўлгай чоғ,
Этурмиз бот сайрибоғ, эй сиз азиз дилдорлар.

* * *

Сўз деҳқони эрур касбим,
кўнгилларга экарман сўз,
Хуту ҳамал яхши келса,
ҳимматингни кўрарман куз.

Тутиб ўзини содиқ дўст,
бўлди нечов тирноғу пўст,
Айбимни айтдинг юзимга,
рақиб, сенга чўкарман тиз.

Тиним билмас фалак чархи,
пучак пулдир меҳр нархи,
Ҳарорат йўқ нигоҳларда,
юракларда ўсаркан муз.

Ўқиб фалак иншосини,
чалкаш-чулкаш имлосини,
Топсанг кўнгилга мосини,
олтин эмас, чиқаркан жез.

Бани инсон эрур зоти,
бетайин лек таги, зоти,
Бозорга солар ўзини,
уят-ордан қизармай юз.

Кузатдим кечаги кунни,
бир туғён ёқди кўксимни,
Бошимдан ирғитиб тунни,
шафақларга соларман из.

Кўнгилларда ўсар армон,
борми мен излаган макон,
Келарми деб, ўшал замон,
йироқларга тутарман кўз.

ХУШ КУНЛАР

Хийла инжиқ эдим, нозиктаъб хийла,
Қакнус қанотида учардим куйлаб,
Қисмат қартасини минг бора чийлаб,
Юрдим раъноларни раъноларнинг сайлаб.

Не бахт, тилакларим мустажоб айлаб,
Келдинг ҳаётимнинг тонгига бўйлаб.
Эгам зуваламиз бир лойдан ийлаб,
Сени инъом этди, бандасин сийлаб.

Сочинг тароклади ойлар тароғим,
Бусту бутун бўлди юрак –қуроғим,
Гуриллаб шуълайи шамъи чароғим,
Тўлди зиёларга чашми қароғим.

Қайта яшилланиб тана, япроғим,
Ҳамалдан муждалар эмди бутоғим,
Мени мендан кўра ўйлар кўпроғим,
Ўзинг зироатим унган тупроғим.

Ўтиб бораётир дунё равиши,
Тилда асал-боли, тишида ниши.
Қўш-қўш қувонч ила ғаму ташвиши,
Ўрин алмашади баҳор, ёз, қиши.

Бир-бирин кетидан шодон қувишиб,
Кунлар ўтаётир, қара, бувишим.
Кеча бошингдаги қорлар кумушин,
Кўриб, юракларим кетди увишиб.

Тиллари шаккарим, сўзлари болим,
Тириклик боғида нозик ниҳолим.
Ҳаётим даштида чашми зулолим,
Садоқат мулкида танҳо иболим.

Рўзгор юкларидан қадлари долим,
Аллоҳ ато этган жуфти ҳалолим.
Иқболим, аъмолим, умри камолим,
Хуш кунлар муборак, энди аёлим.

ОДАТ

Одатландик секин-секин,
Тош ютамиз, топсак текин.
Нима бўлса бўлар кейин,
Асло тешиб чиқмас текин.

Тош не бўпти, ютаяпмиз,
Не дуч келса, секин-секин,
Кўзимиз оч ўтаяпмиз,
Бу дунёдан аммо, лекин...

* * *

Кўриб гоҳо шошар ақл,
Ажаб дунё, ажаб сирлар.
Даққиюнус айтган нақл,
Бу дунёни бир кам дерлар.

Кимни эркалайди ҳаёт,
Ночорлар бўғзида фарёд,
Ҳай-хай, бошингга солгай от,
Кибр миниб олган сурлар.

Дунё бунча иззат талаб,
Ялтоқилар ялоқ ялаб,
Худойимдан тирноқ талаб,
Шўрпешона, қайси бирлар.

Морбозлари мор ўйнатур,
Дорбозлари дор ўйнатур,
Демангиз, қозон қайнатур,
Очу наҳор, қашшоқ шўрлар.

Олинг, олдирмангиз доим,
Элимга кўпдир дуойим,
Қўлласин қодир Худойим,
Энди навбат сизга эрлар.

Яхшилар танимда жоним,
Омон бўл, сен ҳам ёмоним,
Қариндошим, битта қоним,
Ягонадир Ватан, ерлар.

* * *

Кулиб кўзинг учида,
Суюнчигим, суйдирдинг.
Ўтлар ёқиб ичимга,
Юрагимни куйдирдинг.

Кўзимда ҳижрон ашки,
Қатор-қатор тизилди.
Узун-узун йўлларим
Сенга етмай узилди..

Сенга етмай узилган,
Йўлларни тутолмайман.
Эшигингни олдидан,
Энди ҳеч ўтолмайман.

Тош ёғдирсанг бошимга,
Ҳеч иддао қилмасман.
Фақат бу имтиҳондан,
Не муддао, билмасман.

Суюнчигим, суйганим,
Етмас сенга кўлларим.
Уфқларга чулганиб,
Ётар олис йўлларим.

Олис-олис чўзилган,
Йўлларда изим толгай.
Чимилдикда сузилган,
Кўзингда кўзим қолгай.

Бахтинг бўлсин зиёда,
Майли яйра, қувон, кул.
Омонат бу дунёда,
Не бўлса ҳам, омон бўл!

МАШРАБОНА

Тингла кулингни, шўхи замона,
Бўлдим кўйингда ўздин бегона.

Ошиқлигингни айла деб исбот,
Бошладинг мени кўйи майхона.

Тутди кўлимга анда муғбача,
Ҳаёмдан қолган жоми паймона.

Ичиб майидан ҳушимдан айру,
Ўзимдан кечиб бўлдим мастона.

Қай сори борсам энди халойиқ,
Қувар эшиқдан, босмай остона.

Адаштириб мен борар йўлимни,
Манзил маконим бўлди вайрона.

Завқу сафодан ювдим кўлимни,
Гуссалар бўлди менга ҳамхона.

Кечиб жаҳондан васли хаёлинг,
Аҳли оламга бўлдим фасона.

УЧАЙ ДЎСТЛАР

Дилимда қатма-қат тугун,
Бугун барин ечай, дўстлар.
Этганда сизлар бода нўш,
Найсонларни ичай, дўстлар.

Гулдайин соф, тонгдай тоза,
Давраларда яйраб роса,
Оқилдан олиб андоза,
Либосимни бичай, дўстлар.

Ғайирликни гўдак билмас,
Ожизлар устидан кулмас,
Катгалардай гина сурмас,
Гўдакларни кучай, дўстлар.

Очилди ёпиқ эшиклар,
Маҳв бўлди ёлғон, яшиқлар,
Кўзим кулгай, юрак йиғлар,
Дардим кимга очай, дўстлар?

Одамизот хилма-хилли,
Бири вазмин, бири далли,
Нокасларнинг икки тилли,
Орасидан “ўчай”, дўстлар.

Дилим очай оғочларга,
Бегуноҳ қалдирғочларга,
Сангдил, симёғочлардан,
Ўн чақирим қочай, дўстлар.

Бўлар бўлмас кўзим ёшлаб,
Ўтирмасдан дилим ғашлаб,
Елкамга чопоним ташлаб,
Фалакларга учай, дўстлар.

ТУҒЁН

Узоқларга нигоҳимни тиккан эдим,
Юрагимга орзуларни эккан эдим,
Чақмоқ бўлиб осмонларни ёққан эдим,
Адирларга найсон бўлиб ёққан эдим,
Ажириқдай тошни ёриб чиққан эдим.

Эй ишқ, сени авайлаб кўз қароғида,
Эккан эдим юрагимнинг тупроғига,
Сен улғайдинг қароқларим ардоғида,
Гуриллаган туғёнларнинг кучоғида,
Чаппор уриб баҳорий бир тонг чоғида.

Сен улғайдинг, орасида райҳонларнинг,
Маст айладинг бўйинг ила инсонларни,
Ҳадя этдинг менга чексиз имконларни,
Бўйим бўйлаб энди еру жаҳонларни
Кучаяпман чексиз-чексиз осмонларни.

Лоқайд ўтган кунлардан юз ўгираман,
пешвоз чиқиб баҳорларга югураман,
Энди фақат ишқ тилида гапираман,
Туғёнимдан уммон каби кўпираман,
Ўз-ўзимнинг решларимни ўпираман.

* * *

Булутлар келса-да такрор ва такрор,
Интиқ кутганимни тушунмади қор,
Йўлига кўз тикиб турибман наҳор,
Кўзим тўлдирарми келаётган баҳор.

Ойдинда ой каби тўлаётирман,
Анжирдай кўринмай гуллаётирман,
Ёмғирдай қувониб йиғлаётирман,
Уфқлар ортида ухлаётирман.

Кунлар чувиллашиб этади пойга,
Қуёш чўмилади оқшомлар сойга,
Тунлар соғинчимни тўкканда ойга,
Сўзим етказарми, кўзи хумойга?

Юмалаб осмонда ой бўлиб қолсам,
Коинот буржида мангу ёнолсам,
Ой ётган кулбага тунлар кўнолсам,
Кўнсаму, то абад ёнида қолсам.

Етарми мендаги азму шижоат,
Ушшоқлар қалбида қилсам ибодат,
Қодирул Эгамдан бўлса иноят,
Келса дуоларим ўнгу ижобат.

Таваккул айласам қодирул Ҳаққа,
Шамолдайин учсам Ой кўнган ёққа,
Гуссалар ёшини чайсам тупроққа,
Исмини кўчирсам юрак– япроққа.

Озод шамолларга айланиб кетсам,
Лаҳзада оламини етти бор ўтсам,
Ҳузурига соғу саломат етсам,
Етсаму япроқни кўлига тутсам.

ИЛК СЕВГИ БАҲОРИ

Хаёл суриб хобхонасида,
Сочларини тараган санам.
Ўн саккиз ёш остонасида,
Йўлларимга қараган санам.

Ўтинаман, хатларим очма,
Синфдошим, қўй ҳазилингни.
Сирларимни шамолга сочма,
Сўрайверма қиз манзилени.

Йиллар, йиллар яқин ва йироқ,
Ўсмирлигим маънос бир эртақ.
Менга ишқдан айлагин сабоқ,
Қорни ёриб чиққан бойчечак.

Қайтар эдим, топилса имкон,
Умримнинг пок бекатларига.
Яшар эдим бахтли, беармон,
Болаликнинг эртақларида.

Ў, менинг илк севги баҳорим,
Хат жўнатиб, хатлар кутганим.
Сўнг... қақшатиб онаизорим,
Бошим олиб йироқ кетганим.

Бир кўриниш баҳонасида,
Эшигимдан қўшни қиз, ўтма.
Ўн саккиз ёш остонасида,
Йўлларимга энди кўз тутма.

Энди қайтмас болалик дамлар,
Дайдиб юрар қаёқларда у?
Сирларини ўғирлатганлар,
Кетишаркан айрилиб мангу?

ТОШ ОДАМ

Олам чўккан зулмат қаърига,
бошим ботар тошдай болишга.
Тош қўйвормас мени бағридан,
уринсам-да, шахт қўзғалишга.

Нима дейман, совуқ бу тошга,
ёлворишим унга қилмас кор.
Тоқат қилиб не тушса бошга,
Ҳақ ҳукмига турарман тайёр.

Тўшагим тош, ёпинчиғим тош,
зулумотда саргардон шуур.
Қутулмоққа сира йўқ бардош,
бир фалокат бўлмоқда зухур.

Оёқ- қўллар боради совиб,
туманларда юраман карахт.
Кечагина юрганлар севиб,
тош отмоқда этганча мазах.

Улар отган бу тошлар гўё,
юзларимни силайди гулдай.
Тошлар сизда гуноҳ йўқ асло,
кеча ўзим тош эдим йўлда!

Оғири йўқ керакли тошни, –
дея кимдир менга сўз қотмиш.
Кўзлаганча беайб бошни,
нокас мени у томон отмиш!

Қаранг мана, айландим тошга,
тош косада оби ёвғоним.
Раҳм этмай кўзимда ёшга,
дўнаётир тошга жаҳоним.

Тош қотади бўғзимда тилим,
ўтмишимга тутарман мотам.
Одамлардан қолди эҳ, кўнглим,
энди тошман, эмасман одам!

МУҲАББАТ

Муҳаббат – зангори баҳор нафаси,
Эрка ирмоқларнинг шўх қаҳқаҳаси,
Кўкда чакмоқларнинг дўк, дағдағаси,
Япроқлар шивири, булбуллар саси.

Муҳаббат – орзулар боғи муаззам,
Жаннати фирдавс унда мужассам,
Азал котиблари чекибдур рақам, –
Ишқда баробардур шоҳу гадо ҳам.

Муҳаббат – гулдурос ҳаяжон, вола,
Қақнус тумшуғидан сачраган нола,
Фасли кўкламларда бағри қон лола,
Қирларга қочибди мендан уёла.

Муҳаббат – жовидон ҳаёт пайғоми,
Не пайғом, аслида ҳаётнинг номи,
Ҳазрат Навоийнинг ўлмас каломи,
Ҳақнинг мавжудотга улуғ инъоми.

Муҳаббат – қаҳқашон самовий қаср,
Абад бу қасрда асирман, асир,
Бу не синоатдир, бу қандайин сир,
Мангу асирликда масрурман, масрур.

Муҳаббат – юракда гурлаган туғён,
Сўнгсиз бир оловда ёнарман урён,
Асло яқинимга келмагин, эй жон,
Учқуним сачраса, топмассан омон!

БИР ИШҚ БЎЛСА

Бир ишқ бўлса...
Кўклардан келса,
Бир ишқ бўлса, қадди навниҳол.
Қийиқ кўзи жилмайиб кулса,
Ҳавас қилса осмонда ҳилол.

Бот-бот боқса нигоҳлар хумор,
Ишқ шавқида кўкларда учсанг,
Севдим, десанг дунёда бир бор,
Ялангоёқ ўт-олов кечсанг.

Бир ишқ бўлса...
Севсанг, севилсанг,
Ою йиллар билдирмай оқса.
Узоқлардан ташналаб келсанг,
Сув узатса муздай бир коса.

Билмай сира не алам, ҳижрон,
Суяверсанг, ўлгунча суйсанг.
Кўнгилларинг юксалса осмон,
Ишқинг кўкка бекитиб қўйсанг.

Тугамаса феруза тонглар,
Кечаларинг кундуздай оппоқ.
Уммон каби кўпирса қонлар,
Арш аълода қийилса никоҳ.

Бир ишқ бўлса...
Кўклардан келса,
Қайғуга эш бўлмаса сира.
Бу оламда бир сени деса,
Бир ишқ бўлса тоза, бокира...

ТАСАЛЛИ

Куёш кўз очади. Саховатпеша.
Сени кутаётир юмуш бесанок.
Инсон эҳтиёжи битмас ҳамиша,
Беҳуда гапларга этагингни қоқ.

Куртак шивирини тингла мулойим,
Табиат ҳеч қачон қилмайди хато.
Тақдири азалга бўлиб-да қоим,
Қуриган булоқлар кўз очар ҳатто.

Халойиқ тупуриб асл молингга,
Ўкинма бозоринг касод этишса.
Қушпа-кундуз куни кўзинг олдида,
Ўғрилар уйингни тунаб кетишса.

Ҳали бисотингни чамалаб кўрсанг,
Тўп-тўп имконларинг турар олдинда.
Толеи Хуршидинг тараҳҳум қилса,
Хумо бошингдадир гадо ҳолингга.

Ранжу озорингни елларга бериб,
Дарё мавжларида отгин қулочинг.
Осмонларда учгин қанотинг кериб,
Балиқ бўлиб сузгин, етса иложинг.

Ҳаммаси аввало ўзингга боғлиқ,
Эзгу умид билан кунингни бошла.
Билса балиқ билар, билмаса Холик,
Яхшилик қилгину дарёга ташла.

ВОЛА

Коинотда танҳо, муаззам,
Сулувлардан сулув ва кўркам,
Илдизлари собит, мустаҳкам,
Севдим сени, эй ёруғ олам.

Ортда қолди бесаноқ йўллар,
қанча эллар, қанча манзиллар,
Сизни кўриб яйради диллар,—
Субҳидамда очилган гуллар...

Оламдаги ҳар хору хасда,
Чигиркалар чиқарган сасда,
Олаётган ҳар бир нафасда,
Табиатга бўлдим вобаста.

Сувлар билан тиллашадурман,
Гуллар билан сирлашадурман,
Қушлар билан жўрлашадурман,
Очун билан бирлашадурман.

Жавзоларда сайҳонлар кечиб,
Саратону кузларни ичиб,
Коинотни боламдай қучиб,—
Осмонларда боряпман учиб!

Гардларингни этарман ардоқ,
Эй муқаддас, эй азиз тупроқ.
Кўзларимни мангу юмган чоқ,
Бўларманми кафтингда урпоқ.

Найсонларда ёққан жолангман,
Гоҳ қувончинг, гоҳи нолангман,
Бир сўзингман, битта волангман,
Олам, сенинг битта болангман!

ЖУМАГУЛ

Осмондаги ой бўлсанг,
Бўлмасмиди, Жумагул,
Сени кўрмасам, бахтим—
Кулмасмиди, Жумагул.

Гул бутоғида булбул,
чаҳ-чаҳ урар, Жумагул.
Ёшликда берган кўнгил,
Сўлмас абад, Жумагул.

Қуш бўлиб, хув тоғларга,
Учсак эдик, Жумагул.
Бош олиб узоқларга,
Қочсак эди, Жумагул.

Бу гапингни ҳеч қачон,
Айтма дединг, Жумагул.
Ўрага тушди сичқон,
Аразлашдик, Жумагул.

Совчиларга хайр-хўш,
Дебди энанг, Жумагул.
Аввал хеш, кейин дарвеш,
Дебди отанг, Жумагул.

Мен Вомиқ, сен Узрога,
Ўхшар эдик, Жумагул.
Севги деган дунёда
Яшар эдик, Жумагул.

Ишқ дегани ҳаётда,
Ёлғон экан, Жумагул.
Эҳ, не қилай мен содда,
Осмон экан, Жумагул.

ШЕЪРИЯТ

Тўққизми-ўн ёшимда,
Тунда гулхан ёқардим.
Коинот коққасидан
Кимдир менга боқарди.

Чаман-чаман юлдузлар
Осмонларда порларди.
Афсонавий бир диёр,
Олисларда чорларди.

Излардим ўз-ўзимни,
Уйқу кела қолмасди.
Тақ-тақ уриб кўксимни
Юрак сира толмасди.

Унга ҳали ғусса ёт,
Гина, араз ёқарди.
Дарёдай гувлаб ҳаёт,
Томиримда оқарди.

Тушимда гул санамлар
Чимматларин очарди.
Кўзимни очган дамлар
Алдарқушдай қочарди.

Осмонлар ўтовида,
Азиз меҳмон бўлардим.
Парилар қуршовида,
Гўдак каби кулардим.

ДЕМА

Яқин турсада кўзу қош,
бир-бирига маҳрам дема.
Яхшиларга бўлу ёндош,
ёмонни сен ҳамдам дема.

Хазонлар савтини тингла,
чақмоқлар навҳасин англа,
Йиғлаб кулу, кулиб йиғла,
лек кўзда қатра нам дема.

Дарёлардай жўша-жўша,
Қувончингни этдинг пеша,
Яхшиларга жонинг тўша,
Дунёни ҳеч бир кам дема.

Фалак мулки чексиз дайр,
Кавокиблар этар сайр,
Қуёшни сўккан эй ғайир,
Ўзингни сен одам дема.

Умри ҳаёт – кому ноком,
Ҳаёт – қўлда май тўла жом,
Қолса ортингдан яхши ном,
Дам шу, ўзгасин дам дема.

Яшашга етса бардошинг,
Омон бўлса қора бошинг,
тоғлар тошин ёриб чиққан,
Янтоқ бўларсан, ғам ема.

ҲАМАЛ

Уйғонади ариқлар, уйғонар оқар сувлар,
Ўнгирларда уйғонар пода-пода сурувлар.

Далалар уйғонади офтобдан эмиб нур,
Оғочлар уйғонади ғунчасидан томиб дур.

Чумолилар уйғонар, уйғонади арилар,
Камалак етти рангда самога кўтарилар.

Шамоллар уйғонади, уйғонар қари терак,
Уйғонади кўксимда бехос ҳайқириб юрак.

Уйғонади самовот, уйғонади осмонлар,
Уйғонади керишиб ухлаётган инсонлар.

УЙҒОН ОДАМ

Уйғон одам, ўрнингдан кўзғал,
Ғафлат ичра қотмагин бунча.
Бошинг эгик, қоматларинг дол,
Яшаш қисмат наҳот ўлгунча?

Талпинсангда эрку зиёга,
Қаро зулмат қаърида йитсанг.
Инсон бўлиб келиб дунёга,
Инсонлигинг аммо унутсанг.

Ахир шу кўк,
Ахир шу тупроқ,
Кесилмоқда ниҳол умрлар.
Наҳот умринг хиёнат, алдоқ,
Жим ухлайди Амир Темурлар.

Ўлмай туриб ўзни дафн этган,
Аждодларнинг руҳини чорла.
Асрларким ғафлатда қотган,
Будун узра куёшдай порла.

Уйғон одам, уфққа тикил,
Онандан ҳам раҳмлидир кўк.
Тоғларингга таъзим-ла эгил,
Кўксингдаги туғёнларни тўк.

Уйғон одам, чекинмоқда қиш,
Муз ҳисларни улоқтир урён.
Орзуларинг ураёттир ниш,
Инсонлигинг англагил инсон!

Шамолларнинг шаштидан қона,
Уйғон одам шиддатли, шахтли.
Уйғон одам, дадил, мардона,
Осмонлардан узиб ол бахтни.

* * *

Ойга боқма ой юзим,
Ой ҳам тошу тупроқ-да.
Офтобдан шуъла олиб,
Оловланган чироқ-да.

Ойга боқма ой малак,
Ой сендан кўп йироқда.
Ёр дардида жон ҳалак,
Юзи рангпар, оппоқ-да.

Ойга боқма ой санам,
Бағри қуроқ-қуроқда.
Дардига излаб малҳам,
Йиғлар овлоқ-овлоқда.

Ойга боқма ой пари,
Куйи чўли Ироқда.
Суйганига етолмай,
Ёнар ҳажру, фироқда.

САВОЛ

Ерга чигит экдинг кўкарди , ўзбек,
Қирга чигит экдинг кўкарди, ўзбек,
Нечун тилагингда кўкартдинг пахта?

Чўлга чигит экдинг унди-ку, ўзбек,
Йўлга чигит экдинг унди-ку, ўзбек,
Нечун курагингда кўкартдинг пахта?

Сойга чигит эксанг кўкарар, ўзбек,
Ойга чигит эксанг кўкарар, ўзбек,
Нечун юрагингда кўкартдинг пахта?

Ё АЛЛОҲ

Униб-ўсар фарзандларим– қанотим,
Карамингни мўллаб тургин,ё Аллоҳ,
Набирамда бардавомдир ҳаётим,
Саодатга йўллаб тургин, ё Аллоҳ.

Тирик жонки, Яратгандан боумид,
Ҳеч бировни этмагайдир ноумид,
Хоҳи кекса, Хоҳи бўлсин ёш йигит,
Бошларини силаб тургин, ё Аллоҳ.

Хом сут эмган банда этгайдир хато,
Мисолидир бобомиз Одам Ато,
Кечиргувчи Ўзинг эурсан танҳо,
Гуноҳимиз тилаб тургин,ё Аллоҳ.

Жабборсану, Гаффорсану Ғофирсан,
Раҳмонсану, Раҳимсану, Қодирсан,
Ҳар ердаки ўзинг ҳозир нозирсан,
Тақдиримиз ўйлаб тургин, ё Аллоҳ.

Қору ёмғир осмондандир, ёронлар,
Тавба-шукур инсондандир, ёронлар,
Ватан севмоқ иймондадир, ёронлар,
Ҳақ нурини элаб тургин,ё Аллоҳ.

Шайтонларни банди зиндон айлаган,
Мўъминларни Қуръон ила сийлаган,
Мустафога уммат қилиб сайлаган,
Бандаларин сийлаб тургин, ё Аллоҳ.

Ғанимат фурсатдир тириклик они,
Ҳар кимга ёр бўлсин дину имони,
Имонлилар сақлаб турар дунёни,
Бизни Ўзинг қўллаб тургин,ё Аллоҳ.

МУҲАББАТ ЮРТИ

Кўнгилдаги гардларимни,
Совурарман осмонларга.
Юракдаги дардларимни,
Шивирлайман хазонларга.

Бедор ўлуб шому саҳар,
Дилда не рағбат улғаяр?
Фалак тоқида бир ахтар,
Кўзларин сузиб жилмаяр.

Саҳроларнинг гулларида,
Найсонларнинг хонишими?
Оловларнинг тилларида,
Гулханларнинг ёнишими?

Этиб зору таваллолар,
Шамолдайин ўтарманми?
Кезсам дашти Карбалолар,
Манзилимга етарманми?

Кўнгилда туғён авжида,
Кўкда куйиб ёнар булут,
Не шиддат оташ мавжида,
Чақмоқ бағрида не сукут?

Ўзим митти зарраману,
сиғмайман кулли оламга.
Турса-да кўзларим кулиб,
ўхшайман тоғдайин ғамга.

Аёзу қор кечиб йиллар,
Ҳамалларга салом элтсам.
Ишқда масрур кўнгиллар, —
Муҳаббат юртига етсам!

* * *

Тилим яна келмайди сўзга,
Хазонларни шопирар шамол.
Ҳусн берар иккиқат кузга
Япроқларнинг товланиши ол.

Турар вазмин ўйларга ботиб,
Дов-дарахтлар қабосин ечган.
Вужудимни зир-зир қақшатиб,
Тошиб келар саволлар ичдан.

Нима қилдим шу ёшга кириб,
Босиб келар саволлар уст-уст.
Эшигимдан кирмасдан туриб
Мендан ранжиб кетдими ё дўст?

Боғларимда кузак еллари,
Турар Ҳаққа саловат айта.
Хайр энди ўтган йўлларим,
Ўтолмасман сизларни қайта!

Бу ҳаётдан ахтариб маъно,
Гоҳ қоқилиб, гоҳи сурундим.
Бир одамдай яшашга аммо,
Умр бўйи тинмай урундим.

Яхшиларга бўлай деб мухлис,
Умид қилдим борича имкон.
Келмасада қошимга иблис,
Малайларин йўллади ҳар он.

Дунё кириб борсада кузга,
Дилда кўклам кўрсатар жамол.
Бахт боқмаса боқмабди бизга,
Орзуларим топмангиз завол!

Олдда қанча умидлар ҳали,
Орзуларга очарман кучоқ.
Атрофда куз, аммо таажжуб,
Гуллаётир бошларим оппоқ.

КЕТМОНБОЙ ИНИМГА

Биров доллар йиғар, биров кура уй,
Вақт ғилдираги тинмайди бир он.
Олам кўчасида кунда байрам, тўй,
Пахтага жонини беради кетмон.

Очун иблисларни авраган бозор,
Бойлари мунофик, гадоси шайтон,
Ҳамма сотувчидир, ҳамма харидор,
Бозорда арава суради кетмон.

Ордона сигарет фалонча пулдир,
Анқога шафедир бир чақа шу он.
Ҳафтада бир марта шўрвайи шўлдир,
Тишининг кирини сўради кетмон.

Кибор Америка қизғанчиқ, нокас,
Бўлса ортиқча дон чўктирар уммон.
Юрагида санчиқ турсада бехос,
Бировга сир бермай юради кетмон.

Тонгдан ваҳимани бошлар радио,
Мағрибу машрикда ғулу ва туғён.
Олам шов-шувига боқмасдан қиё,
Не бўлса тақдирдан кўради кетмон.

Одам Атомиздан то шу дамгача,
Турланиб-тусланиб эринмас жаҳон.
Ўтса ҳам асрлар, тонгдан шомгача,
Кетмонга эгилиб туради кетмон.

ТИЛАК

*Фарзандларим Алишер, Шабнам,
Шахло ва Алпомишга*

Мурғак гўдакларим, соф юракларим,
Нозик ниҳолларим, асал, болларим.
Сизларга бахшида пок тилакларим,
Порлоқ юлдузларим, оқ хаёлларим.

Қувонч-шодлигингиз чегараси йўқ,
Ташвишу ғалвалар сизга бегона.
Ишдан қайтишимни кутасиз интиқ,
Отангиз зўр одам, якка-ягона.

Отангиз зўр одам, ишонинг чиндан,
Тошда ундиради гуллар сиз учун.
Баҳорлар юз очар шўх кулгингиздан,
Сиз хафа бўлсангиз, қоронғу очун.

Сизлар отангизнинг қувончи, бахти,
Олтин олмаларга қўйнингиз тўлсин.
Сизга эҳсон бўлсин Сулаймон тахти,
Шаҳри Сусамбилда тўйингиз бўлсин.

Ҳали гўдаксизлар, мурғаккина жон,
Мурғак ўйларингиз содда, беғубор.
Асал сўзингиздан кўнглимдир осмон,
Шўх-шўх қулишингиз жонимга мадор.

Менинг тойчоқларим, тиниқ кўзларим,
Сизлар учун майли ўт, чўққа кирай.
Бу дунёда менинг ўчмас изларим,
Худойимдан сизга бахт-иқбол сўрай!

Ойдин иқбол ўғлим, жўшқин сой қизим,
Ўсиб улғайингиз, топмангиз завол.
Менинг шамол ўғлим, ойдан ой қизим,
Бахти бекам бўлинг, бўлинг баркамол.

* * *

Офтоб нурларин қониб ичаман,
Нақ қуёшга етади кўлларим.
Ложувард осмонларда учаман,
Уфққа чирмашган йўлларим.

Узоқларга тикилган кўзим,
Ёғдуланар шафақлар ол-ол.
Субҳи байзо, йўлларга чиқгум,
Орзуларим – чашмадай зилол.

Йўллар мени бошлар йироқларга,
Узоқларда қолиб кетар энам.
Келасанми, деган сўроқларга,
Ишларим кўп, ягона баҳонам.

Манзилга етарман толе кулса,
Юрагимда туғёнларим– чақмоқ.
Миниб боргум саломатлик бўлса,
Бойчибордек булутларни оппоқ.

Йиллар ўтар, йироқда манзилим,
Не савдолар бу қора бошда.
Калимага келмайди тилим,
Эна мен бошқа, мен бошқа.

Дайди шамолларни қучаман,
Кечган умрим...Эртакми ё хаёл?
Бўлди, бас ўзимдан кечаман,
Эна, мен шамолман... шамол!

ФИҶОН

Ортиб бораётир дилда иштибоҳ,
Ҳаёт уммонида сузганим сари.
Бир хасга илашиб омон қолсам гоҳ,
Гоҳ тортиб кетади гирдибод қаъри.

Уммоннинг қаватма-қаватларида,
Қалқиб бораяпман зору гирёна.
Ўтган манзилларим работларида,
Қасру саройларни кўриб вайрона.

Одамлар боришар қоматлари дол,
Ҳаёт ташвишидан сочлари оппоқ.
Тақдир такбирига топмай эҳтимол,
Очофат тупроққа очмоқда кучоқ.

Ва бу одамларнинг ҳасрат оҳидан,
Қорайиб кетмишдир осмонлар саҳни.
Чиқолмай бир умр ғурбат чоҳидан,
Мутлақ унутмишлар инсоний бахтни.

Тоқатим етарми шомми, азонда,
Қатра нурга зорлар ортимда гирён.
Киборлар тўдаси бу пайт бир ёнда,
Итллари бўйнида тилладан маржон.

Момом, энагинам—эгачим мунис,
Қани кўзларингда порлаётган чўғ?
Кепак баҳосида одамнинг хуни,
Бағринг тилкалайди ғаддор мунофиқ.

Яшаш қандай оғир, очун бошбағир,
Ҳансираб, бўғриқар толиққан жаҳон,
О, қандай замонда туғилдим ахир,
Урён оловларга кирдим беомон?!

Дунёнинг қаватма-қаватларида,
Чирмовуқ гуноҳлар бормоқда ўсиб.
Оламнинг вайрона сарҳадларида,
Сарғайиб сўлмоқда тоқат қон қусиб.

Нахотки менга бу кўргуликлар ҳеч,
Сабру қаноатдан ўриш арқоғим.
Қаёққа бошимни ураин бу кеч,
Кулаб кетаётир суянган тоғим.

Кўзимни очаман, бағри қон шафак,
Ўлмоғим муқаррар оний нафасда.
Худойим, банданга тўзим бер фақат,
Яшашга илашиб ақалли хасга.

* * *

Зеру забар ётар табаррук тупрок,
Осмон тингламайди оташ сўзимни,
Қайларда қолдинг бобожоним Широқ,
Қайларда йўқотдим ўзим ўзимни.

Менга иш бўптими ахир шеър ёзиш,
Жоним фидо этай бахтсиз Ватанга.
Истагим бўлсайди жонни қутқазмиш,
Жалолиддин каби кирмасдим жангга.

Қилич қайрамаса зулм, истибдод,
Озод юрганимда югурик шамолдай.
Фалакка тиз чўкиб сўрмасдим имдод,
Сочим оқармасди ўттизда чолдай.

Ёзикда не битик баридан кечиб,
Яшашга ундайди ўтаётган кунлар.
Асрий кишанларни парчинлаб, ечиб,
Чиқиб келаверар қасослар, хунлар.

Озод дунёларнинг гулдурас саси,
Юрак-юрагимда берар акс-садо.
Тоғлар чўққисида Темур наъраси,
Чора тополмайман дардимга аммо.

Кимга аҳволимнинг шарҳини айтай,
Замин тош қотгандир, осмондир узоқ.
Мабодо, оламга келсайдим қайта,
Бутунлай бошқача яшардим, бироқ...

АНЪАНА

Кундузми ё тун маҳали,
Эшигимиз туради очик.
Меҳмон келса удум азалий
Тўрга ўтар каттами-кичик.

Ўзгачадир бизда тўй-ҳашам,
Анъанага амал этамиз.
Бир кечада бўлиб шип-шийдам,
Бўғизгача қарзга ботамиз.

Чақалоқни туғруқхонадан,
Етказамиз уйига Жипда.
Карнай-сурнай, тўй баҳонада
Қудаларни талаймиз итдай.

Мерос каби Одам атодан,
Ҳаётимиз бир хилда кечар.
Улгу олар ўғил отадан,
Қиз онага қараб тўн бичар .

Ихлос қўйиб ҳар хору хасга,
Ўзимизни алдаб юрамиз.
Отамизни ўлдирган касга,
Онамизни эрга берамиз.

* * *

Ҳаволанган кўнглим бор,
Мурувват, ҳимматга оч.
Дуч келсам йўлингизда
Дея кўрманг, нари қоч.

Наволанган кўнглим бор,
Ҳаққа бандаман мен ҳам.
Эшигингизга келсам,
Қилмангиз мени мулзам.

Зуваланган кўнглим бор,
Эгам, ўзингга қойил.
Қорибсан обу гилдан,
Ажаб шаклу шамойил.

Задаланган кўнглим бор,
Калтакларнинг захмидан.
Бандадурман умидвор,
Яратганнинг раҳмидан.

Майдаланган кўнглим бор,
Уни тош, кесак билманг.
Ногаҳон бир сўз билан
Дилимни вайрон қилманг.

Уваланган кўнглим бор,
Ножўя оғритмангиз.
Кафтларимни очганда,
Қўлимга тош тутмангиз.

БИР СЎЗ

Ланж сўзларга йўқдир тоқатим,
Сўзлар бўлса, шиддатли, шахтли.
Нурга тўлса борлиқ, ҳаётим,
Бўла олсам яшашга ҳақли.

Сўзлар бўлса, лўнда ва аниқ,
Элтса ёруғ мақсадга томон,
Сўзлар бўлса чашмадай тиниқ,
Осмонлардай чексиз, бепоён.

Сўзлар бўлса, онамдай мунис,—
Меҳр билан кўксини тутса.
Қирқ йилдирки кечаю кундуз,
Йўлларимга кўзини тикса.

Сўзлар бўлса навқирон, боқий,
Дарёлардай тошқин ва уйғок.
Айрилмасам улардан токи,
Кўзларимга тўлгунча тупрок.

Оромимни йўқотиб тун-кун,
Сўз излайман нондай табаррук.
Топган сўзим оламни бир кун,
Этолсайди дардлардан фориг!

НАВОИЙ

Кўзим очиб дунёда бир ғариб очун кўрдим,
Адоғи йўқ, боши йўқ борса келмас тун кўрдим,
Бўрилар орасида жайрон бўлиб кун кўрдим,
Замон билан тиллашиб ҳолимни забун кўрдим,
Дилимга боқсам, дилда девона Мажнун кўрдим.
Илдиз отдим осмонга ёриб чиқиб кўнгилни,
Босиб ўтдим лаҳзада Каъбагача бу йўлни.

Ўтириб дил дарсида унутдим гоҳ хушларни,
Эслатма тарих менга қонхўр одамқушларни,
Ёқтирмади жинларим бачкана олқишларни,
Беш аср поёнида кўрдим ғайбий тушларни,
Лисонут тайр узра парвоз этган қушларни,
Фано водийси узра юкуниб пок тилакка,
Ўзбегимни опичлаб элтарман келажакка.

Ушоғини ҳар махлуқ оппоғим дер, болам дер,
Ардоқлайди кафтида одамзотни она ер,
Кўрсатдим не каромат, хижолатдан босар тер,
Дуч келдим бир ҳикматга тарихларга солиб сер,
Шербаччалар қонида улғаяркан нарра шер,
Келдим хузурингизга мир хазрати Алишер,
Хитодин то Румгача улус, аймоқ якқалам,
Жомолунгма баробар кўтаролдингиз алам.

Ўткинчидир бу дунё, омонатдир тожу тахт,
Гувранади пойимда Жайхун каби замон, вақт,
Енгиб Вақту замонни хазрат Сизда собит аҳд,
Элингизга қайтибсиз қадингизни тутиб шахт,
Не тонг улуғ замонга муяссар ўлмиш бу бахт.
Ўзбек яшар дунёда, ўчмас токи отингиз,
Унутмагай то Маҳшар наслларим ёдингиз.

Борса келмас кечалар ортидан зиё келмиш,
Тонгда кўзимни очсам шўҳ субҳи сабо елмиш,
Илм истаб Афғондан не марду зебо келмиш,
Хуросондан ул зотдан бир хайру дуо келмиш,
Туркий қавм қалбига бир меҳригиё келмиш,
Олис Ҳиротдан чиқиб Туркистонга етдингиз,
Туркий лафзга бериб жон, оламини забт этдингиз.

ТОҒАЙ МУРОДГА

Бўлганимда Сурхон ёқларда,
Олис йиллар тушар ёдимга.
Бўйин эгмай бобо тоғларга
Гувранади Сурхон пойимда.

Ўша-ўша, билганим Сурхон,
Порлар улкан юлдузлар кўкда.
Алпкелбат ҳув Бўри полвон,
Рақибларин отади тикка.

Гавжум Денов бозори хануз,
Игна отсанг, тушмайди ерга.
Тарлонини қидириб ёлғиз,
Зиёдулла изғийди қирда.

Зангор қирда талашар улоқ,
Юлдузларни кўзлаган отлар.
Гувранади туғилган тупроқ,
Келдингми, дер авлиё зотлар.

Зилол сувдай тиниқ бир кеча,
Ойдинларда юрар одамлар.
Ҳамсоямиз Момосулув чеча,
Бир тирноқ деб чекади ғамлар.

Сурхон борсам, кўзларим ёнар,
Тушиб келар қирдан лолалар.
Ўғлим келди дея суюнар,
Ота, Сиздан қолган далалар.

Ўзгармаган ҳеч не ҳаётда,
Кўкда қуёш кулиб турибди.
Олисларда –Хўжасоатда,
Тоғай Мурод кулиб юрибди.

ЙЎЛЛАР

Йўллар, бекатлар ўтиб бораман,
Сабру-саботимни тўплаб Юракка.
Кундуз юраман, кеча юраман,
Тин олмасдан етгунча тилакка.
Кўтарилган ҳаётим елкани,
Еллар шошилтирар: ҳой тезроқ бўл!
Далли дарё экан умр дегани, –
Умр дегани чексиз, туганмас йўл!

Йўллар пешвоз чиқади қаршимга,
Сурур беради кўнгилларга йўл.
Қуёш тушиб келару аршидан,
Жилмайиб Менга узатади кўл!
Дейман, севаман, севаман Қуёш,
Кулиб-кулиб уфқлардан тарат нур.
Сенга талпинади борлик, тоғ-тош,
Жами тириклик сендан олар кўр.

Кетар ётоғига оқшом қуёш,
Бир кунимни юлқиб ҳаётимдан.
Осмондаги оқ юлдузлар– бебош,
Пиқир-пиқир кулар ортимдан.
Ўтди неча қимматли фурсатим,
Вақт оқади мендан изн сўрамай.
Юракка йиғиб имкон, ҳиддатим,
Йўл босарман ортимга қарамай.

Йўл босаман, манзил узоқ-узоқ,
Юракда туганмас сабру бардош.
Менга Онамдай очади кучок,
Фалак уммонида боқий Қуёш.
Маҳкам суяниб Ер меҳварига,
Пойимда юлдузларни кўраман.
Қоинотдан чиқиб ташқарига,
Ўз- ўзимга чуқурроқ кираман...

ОМАД КУЛСА

Чарақлайди осмонингда кун,
Қилмаяпти об-ҳаво дилтанг.
Омадлисан, демакки, бугун,
Йўлинг очик, қаёққа юрсанг.

Омад кулса, қирчанғи отинг,
Олар кўкда учаётган қушни.
Кетар бўлса агар омадинг,
Олдирарсан оғзингда ошни.

Омад деган асли бор нарса,
Ўхшайди у ғаройиб тушга.
Тутволиб, қўлдан чиқарсанг,
Етолмайсан кейин бу қушга.

Омад сўқир кимсадек баъзан,
Урилади атай нокасга.
Тўрга чиқиб кўза синдирган,
Сув келтирган қолади пастда.

Омад нима, баҳорий тонгда,
Дарахт экиб, кетмон урганинг.
Кўнгил тўлиб айни мезонда,
Мевасини бир-бир терганинг.

Тана тўшинг соғу саломат,
Шу-да ахир, бир омад бўлса.
Ўғилларинг – чайир, алпқомат,
Кетмонингни қўлингдан олса.

Қарашларинг лочиндай ўктам,
Гап-сўзларинг дадил ва бурро.
Омадлисан, аввало, укам,
Ҳали бошинг бўлмаган ғурра.

Ея туриб дўстларинг ошинг,
Қилишмаса таъна-маломат.
Чимирмаса аёлинг қошин,
Шудир асли, кулгани омад.

Ишкамбадан танга қарзинг йўқ,
Шошиласан юмушга тонгда.
Амалдорга бирор арзинг йўқ,
Омаддир зўр, жонинг омонда.

МИНГ ЙИЛДИРКИ

Минг йилдирки ичаяпсан ғам,
Алқаб-алқаб қора ёзукни.
Оғзи сутдан бир куйган одам,
Ичганидай пуфлаб қатикни.

Минг йилдирки, аъмолинг тайин,
Гуноҳингни ўлчар тарози.
Ҳамла қилар шайтони лаъин,
Ўкинасан, йўлингдан озиб.

Минг йилдирки, пушмон ва алам,
Кемиради тинмай ич-ичинг.
Изтиробни этганча маҳрам,
Сукутдасан, деёлмайсан ғинг.

Минг йилдирки, экканинг хато,
Ғовлайверар мисли чирмовуқ.
Осмонда ҳам, ерда ҳам аммо,
Яшаш учун топмассан ҳуқуқ.

Тузоғида нафс– рўёни,
Ўз-ўзингни азобга солдинг.
Танимасдан ҳали дунёни,
Ҳақ эгамга сен осий бўлдинг.

Ўз- ўзингни ўтларда ёқиб,
Ачинмайсан ҳеч ҳаётингга.
Издиҳомлар ичра улоқиб,
Югурасан, боқмай ортингга.

Минг йилдирки, тутарсан мотам,
Ҳочга миҳлаб Исо масиҳни.
Минг йилдирки ичаяпсан ғам,
Алқаб-алқаб қора ёзукни.

ЙИЛЛАРИМ

О, ортимда қолган йилларим,
Хаёл каби кечган ўтмишлар.
Болаликда очган йўлларим,
Ўт-ўланлар босиб кетмишлар.

Ҳаёт менга берди хўп сабоқ,
Йиғламадим ғусса келганда.
Юрагимга тушди минг ямоқ,
Йиғлаш лозим маҳал кулганда.

О, ортимда қолган йўлларим,
Шўхликларим, бўзлигим бебош.
Вазмин тортди дарё дилларим,
Парво қилмас, отсаларда тош.

Маккор дунё харис, бадният,
Қориштирди тупрокқа қай кун.
Уваланмай, синмай хайрият,
Тегирмондан чиқолдим бутун.

О, ортимда қолган йўлларим,
Адашмадим мен атай, қасддан.
Алдадилар гоҳо дўстларим,
Чув тушдим гоҳ ўзим билмасдан.

Енгиб ўтдим тўсиқлар келса,
Чап беролдим ногаҳон ўққа.
Ким оёқдан билдирмай чалса,
Куч тополдим туришга тикка.

Писанд эмас энди тузоқлар,
Тўхтамасман жалаю дўлда.
Ортда қолди қанча кўрқоқлар,
Мен-чи, ҳамон йўлдаман, йўлда.

Интиламан, билмайман ҳориш,
Қайтиш йўқдир асло у аҳдан.
Хотин, бола-чақа, рўзғор, иш,
Айирмагин ҳаёт шу бахтдан!

ХОТИН

Айланади гирдимда кунлар,
Уй-ишхона, ишхона ва уй.
Кўкрагимдан босади тунлар,
Арғамчидай чувалашган ўй.

Ўтар кўклам, ўтади ёз, қиш,
Ҳаммасига чидар бандаси.
Ўтиб борар умр – худди туш,
Кунлар эса моки тандаси.

Ўтга-чўққа ураман ўзни,
Рўзгор ғори тўлмайти лекин.
Кузатади тўрт фасл бизни,
Ғилдирагим айланар секин...

Қирк йилдирки, бу хотин эса,
Яширади рўзгор камини.
Кир ювади, босади дазмол,
Чиқармасдан асло дамини.

Мен кўтариб келган суякдан,
Тайёрлайди таомлар тансиқ.
Йўндирса-да, ҳаттоки йўқдан,
Гапирмайди бир оғиз аччиқ.

Гапирмайди, у тилдан қолган,
Ўтдан кириб кулимдан чиқар.
Бу хотинга не бало бўлган
Индамасдан юракни сиқар.

Етар, жонга тегди барчаси,
Шоирликми, хайр, алвидо.
Қулфлайману кўнгил дарчасин,
Ва...ҳеч кимга очмайман асло.

Кунларимни шу зайл қайта,
Уринаман таҳрир этмакка.
Аммо ўйга ботиб бу хотин,
Ўтиради нимдош кўйлақда.

Бу аёлни қилмоққа бахтли ,
Топилсайди бисотимда сўз.
Нима деса бу аёл ҳақли,
Гапирмайди аммо у, афсус.

ИҚРОР

Эшигингдан эллик баҳор фасли ўтди,
ураётир осмонингда қор бўралаб.
Ўзлигингни танимоққа фурсат етди,
сездирмасдан сочларингга оқ оралаб.

Эловсираб ўтиб кетди эллик йил ҳам,
эллик марта саждага бош қўёлмадинг.
Дунёни сув босса нима ўрдакка ғам,
сўқур банда Худодан бир уялмадинг.

Тасаллолар ахтарасан ўз-ўзингга,
хатолару гуноҳларинг оқламоққа.
Қарамокқа қўрқаяпсан орт-изингга,
илож йўқдир аммо ўзни ёқламоққа.

Илож йўқдир, ўтмишлардан кечолмайсан,
тийрамоҳнинг хазонидай титрар юрак.
Тушларингда осмонларда учолмайсан,
эмаклайсан тошбақага бўлиб эрмак.

Безор бўлди Яратган ҳам баҳонангдан,
англамадинг куз еллари уфурганда.
Олтмишинг ҳам мўралади остонангдан,
жилмайман, деб оёқ тираб ўтирганда.

Ўйга ботиб ўтирибсан чарчаб, ҳориб,
танаймайсан аросатда ҳеч ўзингни.
Дил ичидан чиқолмадинг ҳатто ёриб,
эллик йилки чангитсангда ер юзини.

* * *

Такдир сени дуч этса сурга,
Ўзингни сол соков ва кўрга.
Билиб-билмас тегсанг ғашига,
Юмма талар мисоли бурга.

Десанг дучор бўлмайин сурга,
Ўтирма у ўтирган қурга.
Ўчакишса сенга астойдил,
Тинчимайди киргунча гўрга.

ЭРТАКДАГИ ҚИЗ

Бир санамга шайдо бўлдим мен,
Ақлу хушдан айрилиб буткул.
Йиғи келса, қаҳ-қаҳ кулдим мен,
Кулги келса, йиғладим кўл-кўл.

Бир санамга гадо бўлдим мен,
Жоним унга айладим гаров.
Эвоҳ, қалтис хато қилдим мен,
Эл бўлолмас сув ила олов.

Бир санамга адо бўлдим мен,
Мажнун ҳайрон ҳолимга ғариб.
Бир дарди бедаво бўлдим мен,
Эртақдаги қизни ахтариб....

МАШҚ

Бағримни хун қилдинг,
Куним қилдинг тун.
Мен эса... мен эса
Чиқармадим ун.

Гов солдинг йўлимга,
Кишан қўлимга,
Типша- тик қарадим
Машъум ўлимга.

Ўлим нима бўпти,
Неча ўлганман,
Ҳатто дўзахдан ҳам
Қувғин бўлганман.

Раҳмат ёмғирлари
Ювар изимни,
Қаттиқ кулганимдан...
Кўзимдаги ашк.

Оппоқ найсонларга
Тутсам юзимни,
Менга гулбеорлар
Қилаверар рашк.

Зимзиё тунни ҳам
Ютавераман.
Яшашни куну-тун,
Машқ этавераман.

Энди ҳаёт менга
Очади кучоқ.
Ажал-чи, қочади
Тобора йироқ.

МАСТОНА ДИЛ

Узлат кулбасида ўлтириб дил ғаш,
Башар ёзуғидан кутарман хабар.
Мен – нафси аммора асири, пешкаш,
Жаннатдан қувилган Одами меҳтар.

Тохур шаробидан мастона юрак,
Мустағрақ бу кеча дун – ғамхонада.
Фано бозорининг қурбони лак-лак,
Сужудда ўлтирар. Дил – остонада.

Битта қурбондирман ўзим ҳам асли,
Замин ғавғолари чирмади дилни.
Мен кимман?
Ким эди наслу насабим,
Ким берди менга бу югурик тилни?!

Фано бозорининг савдоси майда,
Гийбат, фиску фужур, сохта бир муқом.
Сўрдим мен излаган муттақо қайда,
Жавобин айтмади аммо издиҳом.

Қўтир дунё ўтди юмиб кўзини,
Ўтди кибор каслар осмонда илки.
Уч-тўрт кун татдимۇ дунё тузингни
Қолди бу оламга бўлганим кулги.

Йўлимдан озғирмиш Азозил мардуд,
Мен кимман? Қай олис қавмга мансуб.
Мен қавмин оқ қилган пайғамбари Лут,
Ё чоҳда йиғлаган Канъони Юсуф.

Ит нафсим занжирга боғлаб ниҳоят,
Адам саҳросига бадарға қилдим.
Мен кимман?
Пойингга етолсам шояд,
Кўк сари азм этдим, кўкка интилдим!

Узлат кулбасида ўлтириб танҳо,
Тахайюл майидан мастона дилим.
Мен кимман?
Кўнгилда пўртана, ғавғо,
Тавба-тазарруга келмайди тилим.

БАХТНИНГ БИР ЛАҲЗАСИ

Бахтнинг бир лаҳзаси
Азизим камми,
Арзийди бу онга
Жонимни берсам.
Кўзингдаги ёшми
Юлдуз, шабнамми,
Кипригим учиди
Мен уни терсам.

Бахтнинг бир лаҳзаси,
Киприқдай қисқа,
Қара, тонг отмоқда
Шафақлар алвон,
Қайдан дучор бўлдим,
Сен ўжар қизга.
Ваъдалар саробми,
Аҳдларми ёлғон?

Бахтнинг бир лаҳзаси,
Умримга тенгдир,
Қайтиб бу дунёга
Келмасман кетсам,
Ҳаёт-мамотимиз,
Англаб бўлмас сир.
Қани бу тилсимни,
Англасам, етсам.

Бахтнинг бир лаҳзаси,
Кетмоқда ўтиб.
Сўйла, гуноҳимни,
Қандай юваман?
Худонинг олдида,
Кўлингдан тутиб.
Жимжит ҳайқираман:
“Сени севаман!”

АВТОПОРТРЕТ

Баъзан ўз-ўзимдан тортдим хижолат,
Фурсат тулпорининг тутиб ёлидан.
Сўзлашга олибман кимдан ваколат,
Тилим қисикмасми виждон олдида?

Дунёга келдимۇ лек яшолмадим,
Саробга айланди не-не тилаклар.
Ҳаттоки, бир гулча бўла олмадим.
Узса қувонардим гўзал малаклар.

Баъзан ўз-ўзимдан тортдим хижолат,
Олмалар шиғиллаб мевалар тугса.
Эркатоё болалар қилмасдан шафқат,
Ларзон шохларини синдириб кетса...

Баъзан ўз-ўзимдан тортдим хижолат,
Тунлари ғафлатда ётганим учун.
Барча хўрликларга этганча тоқат,
Шўх-шодон сатрлар битганим учун.

Қанча яқинларим кетдилар безиб,
Кўнглим боғларини аёз ургандай.
Ёдим Ватанида қабристон кезиб,
Гўё ёлғиз ўзим... Тирик юргандай...

Баъзан ўз-ўзимдан тортдим хижолат,
Мўъжиза ҳаётни кўзга илмасдан.
Қанча кўнгилларни синдирдим, ҳайхот,
Битта сўзим билан билиб-билмасдан.

Ҳасратлар қузғундай қанотин ёза,
Синамоқ истайди сабру саботим.
Тушлар ҳаётимдан олмиш андоза,
Тушда кечаётир гўё ҳаётим.

Хижолат тортаман, кўрганим чоғда,
Буқадек семирган лоқайд жонларни.
Оламни зулумот қуршаб олганда,
Қуёшни туғолмай ўлган тонгларни.

Кечар тўрт фаслда ўзгармас ҳолат,
Оғзимни очаман чиқмас унларим.
Ўзинг мурувват қил, буюк рисолат,
Токай сўқирликда кечар кунларим!

Оппоқ тонгни кутай, ғафлатда қотмай,
Келсин остонамга чарақлаб қуёш.
Токи ўз-ўзимдан хижолат тортмай,
Одамдай яшашга топайин бардош.

ЧОРСУ БОЗОРИДА

Танга, доллар бир томонда,
Бир томонда кийим-кечак.
Молин кўтариб осмонга,
Мақтаб турар аёл-эркак.

Қочинг дейди, қочинг йўлдан,
Аравакаш ўнгу сўлдан,
Қор бўронга дуч келасан,
Қутулмасдан ҳали дўлдан.

Сал-пал юрсанг битта хира,
Зира берай дейди, зира,
Наузанбиллоҳ бу шайтонни,
Кўрмагандир олам сира.

Қон ялаган қассоб турар ,
Гўштга ўраб суягини.
Нозирлари мўйлов бурар,
Қирт-қирт қашлаб иягини.

Ўпка-жигар, пишир-қовур,
Ҳаммаёқда ғала-ғовур.
Кезгин чопон бозорини,
Айлан аппон бозорини.

Отанг бозор, онанг бозор,
Оғзинг очиб анқаясан.
Дармонингдан кетиб ночор,
Бир кунжакка чўнқаясан.

Эрталабдан кечга довур,
Кимга бозор, кимга озор.
Минг йиллик, бу ғала-ғовур,
Бир-бирини алдар бозор.

АВВАЛБЕККА

Бўл, дедилар, кўйдаин ювош.
Ураверма ўзингни ўққа.
Такдир экан, олиб кетдинг бош,
Ота уйдан узоқ- узоққа.

Катта- кичик берарди танбех:
Ҳаволанма, эй жўжахўроз.
Дашномларга қулоқ солмай лек,
Осмонларда этардинг парвоз.

Ёқмас эди панду насихат,
Илтифотлар бачкана, сохта.
Устозларинг алал- оқибат,
Зуғум этди: хўв бола тўхта.

Кор қилмади сенга даккилар,
Ишонардинг чунон ўзингга.
Аммо тунда маккор уккилар,
Чанг солдилар бехос кўзингга.

Каттаконлар олдига кирсанг,
Дейишдилар, тургин навбатда.
Ҳайдадилар қаёққа борсанг,
Ёқавайрон қилиб, албатга.

Нажот топмай охир ҳеч қайдан,
Дардинг айтдинг дилпораларга.
Жой топмадинг ижара уйдан,
Кувладилар идоралардан.

Сигмай қолдинг улкан шаҳарга,
Туртки единг саёқ итлардан.
Этмоқ бўлиб сени бадарға,
Ўчирдилар институтлардан.

Қашқа бұлди курғур пешона ,
Бошинг урсанг қай бир эшикка.
Кўчаларга сиғмадинг ҳатто,
Сиғмадинг ҳеч туйнук, тешикка.

Сиғмас эдинг замин юзига,
Ёришмасди ичингда чироқ.
Мархум бобонг имлаб ўзига,
Чақирарди тушингда бироқ.

Мен кетаман дединг, дўстларим,
Гирдобларга отдинг ўзингни.
Қолиб кетди ерда изларинг,
Осмонларда кўрдинг ўзингни.

Ажалга ҳам қарадинг тикка,
Бўлолмадинг кўйдаин ювош.
Ерга урса, сапчирдинг кўкка,
Олиб кетдинг сўнг дунёдан бош.

ТЎРТЛИК

Журъат бўлса эди одамда сал-пал,
Муқаррар дўнарди кесаклар тошга.
Бировнинг кўзига қарашдан аввал,
Биз эса қараймиз оёғу бошга.

КЎНГИЛ

Уч кунлик бу козиб дунёда,
Йўловчиман, пою пиёда.

Синса енгим ичида кўлим,
Ўтар кўнгил мулкидан йўлим.

Кўндим сенга тақдир аъмолим,
Ачинмайман талатиб молим.

Кутганларим менга зор эмас,
Вале ҳасрат менга кор эмас.

Босимлардан ҳарна синмадим,
Юравердим, зинҳор тинмадим.

Етказ дея мақсад, тилакка,
Мен таваккул айладим Ҳаққа.

Чалғимадим ниятдан, йўлдан,
Кўнгил узолмадим кўнгилдан.

Осмонларга кўлимни бердим,
Оймомога дилимни бердим.

Еру осмон жамланди кўзга,
Жумла жаҳон айланди сўзга.

Кўнгил билан суйдим, суйилдим,
Ўз-ўзимни танидим, билдим.

Дарёларнинг мавжида оқдим,
Қуёш бўлиб заминга боқдим.

Кўзгу этдим кўзим оламга,
Садқа этдим жоним боламга.

Гарчи бисёр дўстдан душманим,
Ҳаётимдан йўқдир пушмоним.

Келса шодлик, келсада гоҳ ғам,
Пешвоз чиқдим қошига шахдам.

Дил мулкида бир бахти бекам,
Яшай олдим, бўлиб мен Одам.

Қай кез ўтсам даҳри фанодан,
Демангизлар кетди дунёдан.

Холис бўлса кўнгилда ният,
Ўзгармас ҳеч маъно-моҳият.

Қобик– вужуд бўлару чил-чил,
Аммо мангу собитдир кўнгил.

БИР ДУНЁ

Бир исён, бир туғён кўпди руҳимда,
Маккора дунёнинг устидан кулдим.
Кўкрак қафасимни очиб, мен унда,
Аччиқ ҳақиқатга юзма-юз келдим.

Панага олмасман энди ўзимни,
Кескир қилич каби бўғзимда тилим.
Қайрайман тошларга ҳар бир сўзимни
Ўсар ҳар лаҳзада осмонга йўлим.

Оловли туғёнлар қалбга сиғмайди,
Ҳолимга лол-ҳайрон боқади дўстлар.
Қанча ялинмайин аммо уқмайди,
Менга бўйсунмаган исёнкор сўзлар.

Сурхон дашларининг чўнг кучоғида,
Лолақизғалдоқлар очилар урён,
Энди қоғоз эмас, юрт тупроғига
Дарду ҳасратимни ёзгум бегумон.

Бу тупроқ боболар бори, бисоти,
Кўхна аждодлардан мерос ягона.
Жасур Жалолоддин юрак фарёди,
Ёвларга тиз чўкиш унга бегона.

Вулқондек гупура томирдаги қон,
Унга бегонадир қўрқув, итоат.
Руҳимни чулғайди улўғвор тўфон,
Бобо тоғларимдан сўрайман сабот.

Толеда рўй берар улуғ мўъжиза,
Энди япроқларга шеърим битаман.
Бир дунё туғилар кўзим ўнгида,
Мен унга жонимни фидо этаман.

Севинч шодликларим тошар кўксимдан,
Энг буюк бахтим шу, мен озод одам.
Мангу муҳрланар шундоқ кўзимда,
Ҳасрат, шодликлари билан бу олам.

КЎРМАГАННИНГ КЎРГАНИ

Кўрмаганнинг кўргани курсин,
Том устига кўтаради том.
Хўмраяди, билмайсан нечун,
Ўрмасанг ҳам арпасини хом.

Кўчасидан бўлмайти ўтиб,
Сотиб олар юрар йўлни ҳам.
Бир ямламай юборар ютиб,
Иложини топса филни ҳам.

Гапларимда йўқдир маҳоват,
Фойда учун алдар отасин.
Хасислигин атар саховат,
Фазилат дер, нуқсу хатосин.

Бу касларга пуфакдан ҳалво,
Ясамоқлик одатдир асли.
Жон берару бермайди аммо,
Қор сўрасанг қахратон фасли.

Эслатади нафси ўпқонни,
Тоғни ютар келса рўпара.
Чумолича кўрмас инсонни,
Бўлса кўли калта, бечора .

Ёлғон номли матодан тикиб,
Сўзларига кийдиран либос.
Ётсаларда балчикқа чўкиб,
Донолардан қилар иқтибос.

НЕВАРАМ САИДУМАРХОНГА

Чоп-чоплардан толикади кун,
Ҳаёт ўхшар бардавом куйга.
Юмушларни қилганча якун,
Кечга томон қайтаман уйга.

Уйга келсам қуёшдай кулиб
Пешвоз чиқар тоза нигоҳинг.
Ўз ўзимга қувончга тўлиб,—
Дейман, мана, кўкартган боғинг.

Вижир-вижир қиласан яккаш,
Тушуниксиз мурғак лисонда.
Беғубор ва масъум гўдакка
Айланаман мен ҳам шу онда.

Қийқирасан қўлимга олсам,
Осмонларга талпинган гўдак.
Не орзулар кўнглимда бу дам,
Чаппор уриб, отмоқда чечак.

Ўзинг каби маъсум, беғубор,
Олам сенга очмоқда кучоқ.
Изларингда яшнасин баҳор,
Униб-ўсгин, ғамлардан йирок.

Ризқинг доим бўлсин зиёда,
Кулиб тургин кўзу қароғим.
Сен борсанки токи дунёда
Ўчмас сира ёққан чироғим.

УМИД БЕЛАНЧАГИ

Булутларни ёриб ўтди гоҳ овозим,
Сукутларда қолдим гоҳо тилим тишлаб.
Ўзиб кетди лочинлардан гоҳ парвозим,
Гоҳо тақдир синов қилди, ерга ташлаб.

Эътироз йўқ фармонингга тақдир азал,
Ҳеч чорасиз юмушларга топдим илож.
Шукрим бисёр, Эгам ризқим этди тугал,
Дўсту ёрлар эҳтироми бошимда тож.

Билинтирмай ўтиб борар ою йиллар,
Яшаяпман бировдан бех, бировдан кам.
Бирин-кетин улғайишган қиз-ўғиллар, –
Қанотимдир осмонларга учар бўлсам.

Умрнинг ҳар лаҳзасидан қона-қона,
Ҳаёт билан сирлашаман шайдо, мафтун.
Умидларнинг беланчаги Ватан– Она,
Ардоқлайди наслларни соғлом, дуркун.

Ҳавасларим келар жажжи набирамга,
Бегонадир унга ёлғон ва юз-хотир.
Аммо назар солганимда гоҳ теграмга,
Босиб келар ўйларимни чўнг хавотир.

Еру кўкни титратади фарёд, йиғи,
Кўзасидан чиққан каби ёвуз жинлар.
Ёш- қарини танламайди ажал тиғи,
Узлат сари юз тутмоқда тамаддунлар..

Оқу қора ниятларнинг ўрамида,
Аҳли башарғавғолардан толиб ухлар.
Таъқиб этар инсонни ҳар қадамида,
Очарчилик, террор, ажал, дайди ўқлар.

Аҳли башар қисматини ўйлаганча,
Хаёлларга ботганимда мунгли, ночор.
Ҳовли, уйни бошларига кўтарганча,
Қийқиради набиралар шўх, беозор.

Бу ҳаётдан энди нима армоним бор,
Пок, навқирон фаслларга юз бураман.
Неваралар кулгусида шод, беғубор,
Ўзбекистон камолини Мен кўраман.

Наслларим -ҳаётимнинг келажаги,
Тўлиб борар кундан-кунга улар сафи.
Ўзбекистон –умидларнинг беланчаги,
Бошин силар бир меҳрибон ота каби.

НЕ БАХТДИР

Қилмай дийдорига ташна, интизор,
Болаларинг доим қошингда юрса.
Бехос қаҳратонда томинг босса қор,
Лаббай Ота, дея хизматда турса.

Оқил зурёдларни этсанг тарбият,
Юзага чиқарсан албат, ҳаётда.
Бўлса ўғил-қизда меҳр-оқибат,
Шул эрур етганинг, асл муродга.

Сочингга оқ тушиб,
Кексарган чоғинг,
Қувончини кўрсанг ўғил-қизингни.
Меваларин тотсанг кўкартган боғинг,
Жаннатда сезавер мисли ўзингни.

Миннатдор бўлишиб куда-билишлар,
Айтишса шаънингга ташаккур, раҳмат.
Узилмаса ҳаргиз бориш келишлар,
Роҳатга айланар чекканинг заҳмат.

Кўрдим не зотларни ўктам, валломат,
Фарзандлар важдан бўлмапти сонда.
Келса ўғил-қиздан таъна, маломат,
Яшашнинг қизиғи қолмас жаҳонда.

Арпа экиб, зинҳор буғдойни кутма,
Ҳалолдан луқмани айлагин одат.
Имон диёнатни бир зум унутма,
Асли оталик ҳам буюк ибодат.

Ўшанда куёшдай чарақлаб хандон,
Ўғиллар ҳимматдан боғлагай камар.
Унутилар чеккан азобинг осон,
Қилган меҳнатларинг кетмас бесамар.

Бир-бир дилбандларинг оёққа қўйсанг,
Қолмаса кўнглингда заррача армон.
Дехқондай сарбаланд хирмонлар уйсанг,
Не бахтдир,
Тўқ бўлса хирмонингда дон.

Неваралар юрса чопиб гирдингда,
Қорунда бўлмагай бундайин давлат.
Барака топибсан, демак умрингда,
Кўрганлар десалар, пири-бадавлат.

ЭНАГИНАМ

Мансура

(Ўғиллари узоққа кетган барча оналарга)

Тилларим ҳали сўзга келмаган пайтда,
Тилларимни англардингиз, Сиз бешак.
Кечалар бешик бошида алла айта,
Меҳр ила тутардингиз менга кўкрак.

Митти гўдак кулгу, йиғисини англаб,
Бор истак- хоҳишим билгансиз бехато.
Мен-чи, ярамадим улғайиб, етиб бўй,
Бошингизга бир рўмол ўрашга ҳатто.

Тунлар алаҳлаб, танам гуриллаганда,
Бошларимда кўп бедор бўлган энам-а.
Мўйловим сабза, овоз дўриллаганда,
Ой қизларга харидор бўлган, энам-а.

Бир кун кетдим Сизни ташлаб фироқларга,
Хабар кутиб чанг йўлларга қарадингиз.
Ўтган кетганлардан мени сўрадингиз,
Ичикдингиз йўллаб мени узоқларга.

Ўтиб не замон, ёш ҳам кетиб саксон томон,
Отам эккан тол асо бўлибди, мана.
Мен-чи узоқ манзилларни тутиб макон,
Шу толчалик наф беролмабман-а, Эна.

Мен сўқир кас, учиб ёнингизга келсам,
Ажин юзларингиз силасам бўлмасмиди.
Эгамдан тилаб олган ўғлингиз бўлсам,
Кўзларингизга нур эласам бўлмасмиди?

Ризо қила олсам эди, Сизни бир кун,
Пойингизга бошим қўйсам не армоним.
Расулуллоҳ айтганидек, тонгла қиёматда,
Жаннатларда юрармидим, Энажоним.

Кўзим очиб дунёга келиб, эмаклаб,
Темтиниб, ортингиздан мен юрдим, Эна,
Етти йил тилаб олган ўғлингиз бўлиб,
Сиз учун мен нима қилиб бердим, Эна?

ВАТАН

Осмонингда кулар офтоб,
Еллар – гўдак бола, шошилар.
Булутларнинг ўнгиридан пок,
Найсон эмас, соғинч сочилар.

Кўзларимни очиб ҳар саҳар,
Шафақларга интиқ юз бурдим.
Кенгликларда сахий, мунаввар,
Гўдак каби чопқиллаб юрдим.

Завол билмас табаррук замин,
Аёзингда уч ой қишладим.
Тупроғинга тушганим онда,
Илдиз отиб, дондай нишладим.

Ҳамал кирар, боқ, амал кирар,
Уйғонмоқда борлик, ҳамма ёқ.
Бу оламни гулларга ўрар,
Бир кечада ўриқлар оппоқ.

Суйдим ёзу, куз, баҳорларинг,
Қорларингни қаҳратон ёққан.
Севдим жондан оқ наҳорларинг,
Қирларингни лола таққан.

Ой тегрангда кезар басма-бас,
Офтоб сенда тин олар бирпас,
Сен боқийсан, мен-чи бир нафас,
Томирларинг томирга пайваст.

Ҳар заррангда минг сир намоён,
Ардоғингда юрарман масрур.
Бир ушоғинг, болангман, аён,
Онам бўлиб, дуо қилиб тур!

ОТА УЙ, ҚОРА ҚУМҒОН ВА ТАНЧА

Отам кетиб, тоғим қулади,
Хувиллади гавжум ота уй.
Билмам энди нима бўлади,
Ич-ичимни кемирар бир ўй.

Ака-ука, опа- сингиллар,
Оқибатдан олардик сабоқ.
Ой нуридай тоза кўнгиллар,
Бир-бирига интизор, муштоқ.

Чор тарафга тақдир бизларни,
Тарикдайин сочди-ку бир пайт.
Қимтиб энди қайноқ хисларни,
Кўришамиз бепарво, лоқайд.

Болаликда қадрдон уйга,
Бегонасан, дегандек бу кун.
Бориб қолсам толиқиб йўлда,
Дарвоза ҳам инграйди маҳзун.

Кимлар бўлди бу уй эркаси,
Танчадаги олов лангиллар.
Ўтиради қисиб елкасин,
Ака-ука, опа-сингиллар.

Тиллар дарров қовушмас сўзга,
Пасту баланд росту-ўтриклар,
Отам кўприк эди-ку бизга,
Ёниб битмиш эсиз, кўприклар.

Тушунишни бошлаймиз базўр,
Тилдан эмас, соғинч нигоҳдан.
Қайнаб тошар, қиламан хузур,
Қорақумғон танча ўчоқда.

Қора қумғон ота қадрдон,
Болаликда қўлим куйдирган.
Кимлар келди ўшандан буён,
Ким узлатга қараб юз бурган.

Ортга сира қайтмайди кетган,
Ғаниматдир умри бебақо.
Ким дунёнинг тубига етган,
Азиз экан, дийдорлар танҳо.

Гапларимиз қовушар секин,
Ёришади хира кўнгиллар.
Қорақумғон қайнайди бетин,
Чуғурлаймиз ака-сингиллар.

Ёзилади дилдан ғуборлар,
Кечмишларни яйраб эслаймиз.
Қайтмас бўлиб кетган баҳорлар,
Кўчасига шодон юзлаймиз.

Яхшиямки экансиз омон –
Қора қумғон ва танча-ўчок.
Отамизни эслатиб бир он,
Оқибатдан бердингиз сабоқ.

* * *

Подшо тобеларни олди буровга:
Деди: “Нокаслардан тамом безорман.
Итдан фарқингиз йўқ, ярамас овга,
Уйингиз ёндириб, дорга осарман”.

Бир лаҳза тош қотди давлати арқон,
Ўзин ўнглаб вазир сўз қотди тезда:
“Шоҳим, келтирсақми ўзимиз арқон,
Осасизми ёки арқонингизда?”

ЎТТИЗ ЕТТИНЧИ

Жадид боболаримиз хотирасига

1

Йўлда сирғалади бадният, бадкор,
Қайтадан тирилган ёвуз Аҳриман.
Замонга одаммас, манкуртлар даркор,
Турмалар шаҳрига дўнар Магадан.

Калхату ғажирлар ёзади қанот,
Руҳингни синдира қонун ва низом.
Мукофот олади ёлғон, хиёнат,
Халқни бошқаради пўлат интизом.

Аҳриманга шерик очлик – газанда,
Ҳар эшикда юриб овлайди қурбон.
Имону – инсофни этиб шарманда,
Отани ўғилга ёвлайди замон.

Қиёмат кўпгандай бутун мамлакат,
Миллатлар бадарға – ғамбода, юпун,
Миллионлаб одамлар яшайди фақат,
Халқларнинг отаси Сталин учун!

Амурдами ёки олис Фарғонада,
Каналлар қазилар, дарёлар тўсилар.
ГУЛАГ салтанати – улкан бир зиндон,
Сўзлашга шайланган тиллар кесилар.

2

Ари уясидай гувранар мамлакат,
Ногаҳоний қора кунни қарғадик.
Улғайди қалбларда қаҳр ва нафрат,
Осмонни ғам босди қора қарғадек.

Мен одам эдим-ку...инграйди нидо,
Қонсираб кезади фалакда қуёш.
Мен одам эдим-ку, тўзим бер, Худо,
Инсонни итдан ҳам хўрларми инсон?

Сен эдинг дунёда улуғ саодат,
Митти яратикқа берган жону қон.
Ватан, Ватан – она, бу нечук кулфат,
Инсонларни итдай отади инсон!

Кўксинг захга бериб Ватан йиғлайсан,
Абдуллаю Усмон, Чўлпонлар учун,
Минг йиллар, юрагинг балки тиғлайсан
Алпомиш келбатли ўғлонлар учун!

3

Фарёдлар ютилди ноилож ичга,
Ўғиллар отилди, қизлар қамалди.
Миллионлаб инсонлар ёвуз йиртқицга,
Жон билан бердилар тўлов– бадални.

Душманга мингзалди аввалда Худо,
Келди очлик, уруш, маккор интиқом.
Сўнг тарқалди юртда мисоли вабо,
Одамзот кўрмаган телба қатлиом!

Ари уясидай гувранар мамлакат,
Ҳар эшикка бошин тикади ажал.
Ҳали уйланмаган ўғлига бу маҳал,
Оналар бичади қоп-қора кафан!

Мамлакат устида таҳлика, титроқ,
Қотилнинг кўзлари қурбонни кўрар.
Ватан қорачиқда тош қотган сўроқ,
Дами ўткир чалғи аямай ўрар!

* * *

Сахроларда саргардон Мажнун,
Фарход бўлдим тоғларни йиққан.
Сенга севгим англамоқ учун,
Дарахт бўлдим, тош ёриб чиққан.

Ҳаётим гул баҳорларида,
Ўрик каби гулладим оппоқ.
Юксалдим мен озорларингдан,
Ўса-ўса, бўла олдим тоғ.

Ишқ аҳлига бўлдим фасона,
Осмонларда ойни кўзладим.
Ўз тафтимда қақнусдай ёна,
Урён оловларда музладим.

Ҳар сўзингда минг ўлиб кунда,
Ҳар нигоҳинг тиргизди қайта.
Ҳар заррада жумла очунда,
Бўлди нурли оразинг пайдо.

Ором билмай, билмай тўзимни,
Коинотни кездим чангитиб.
Еру кўкдан топмай ўзимни,
Ҳузурингга келдим, қон ютиб.

Энди мени этолмайсан рад,
Такрор-такрор тингла сўзимни.
Во ажабо, бу қандайин бахт,
Юрагингдан топдим ўзимни.

ТАЪҚИБ

Сени эсламасдан ўтмайди куним,
шамолдек ортимдан елаверасан,
сен азал қисматим-кечам, бугуним,
ўтдан олиб сувга солаверасан.

Ҳисларим қоғозга тўқканда бир-бир,
келару шамоллар, ёзганим ўқир,
киприкка илашган кўзёшдай оғир,
кўксимни сездирмай тилаверасан.

Тақдир синовими, қаттол ва қаттиқ,
балки мен бепарво, сен эрка, тантиқ,
хаммасига гўё қилгандай аччиқ,
билдирмай қасдингни олаверасан.

Кўналғам кўп олис гул маконингга,
боролмам бахтиёр, бахтсиз онингга,
узокдан барибир чорлаб ёнингга,
жилваю навозиш қилаверасан.

Кўзларимни юмиб кўнгил зорига,
кўндим ёмғирига, кўндим қорига,
“Ҳайт” деб кетай десам барига,
кўзимга ёш каби тўлаверасан.

Тунда тўлин ойдек тўлаверасан,
кунда кўёш бўлиб кулаверасан,
йиллар, масофалар бўлса-да узок,
ортимдан эргашиб келаверасан.

* * *

Ўн олтига кирган қизларнинг,
Кўзларида порлайди чақин.
Ўпиб улар босган изларин,
Зулфларига туморлар тақинг.

Ўн олтига қизлар етганда,
Қарамангиз асло боладек.
Ёнидан бўз йигит ўтганда,
Юзи ёнар мисли лоладек...

Камон қошу жодуваш нигоҳ,
Сочларини тол-тол тарасин.
Ўн олти ёш қизларни бироқ,
Аллоҳ паноҳида асрасин...

* * *

Ўчириб ўзимнинг отимни,
Хотирда бот тиклашим учун.
Ўтмаган кунларим ёдини,
Кўзларимга тахлайман букун.

Шамолларга сочилиб сўзим,
Тўзғиб кетар оламга урён.
Мени сотган кўзимми, ўзим,
Тиқилади кўзларимга жон.

Тақдир ила этганимча баҳс,
Интиламан бахтни кучмоққа.
Ниятимни йўқотмасам бас,
Улгураман кўкда учмоққа.

Жоним бордир танимда токи,
Йитирмайин муҳими бахтни.
Керак бўлса, бугун ҳаттоки,
Қайтараман ортига вақтни.

Ҳар оқшомда ўзимни бузиб,
Ҳар наҳорда тиклайвераман.
Илдизимни куритсалар ҳам
Ажирикдай кўклайвераман.

КУТМАНГ МЕНИ

Энди кутманг мени, умидни узинг,
Бурнингизни тишланг, чиқса жаҳлингиз.
Қаршимга сиз ҳижрон лашқарин тизинг,
Ўзга кўчалардан изланг бахтингиз.

Дейсиз: “Севги нима, севги бу эртақ,
Менга заминдаги гаплардан сўйланг.
Бир товукқа ҳам сув, ҳам дон керак,
Яхшиси, пул топиш йўлини ўйланг”.

Энди кутманг мени, бўлиб овора,
Совуқ иддаонгиз айламанг пеша.
Банди айладингиз мени бир бора,
Чилвир сочларингиз сиз эша-эша.

Энди майсаларга айтиб дардимни,
Олис юлдузларга тикарман кўзим.
Энди шамолларга очиб бағримни,
Совуқ тупроқларга босарман юзим.

Сизсиз бу оламда яшашим қийин,
Ойдин хаёлингиз дилимни ўртар.
Эвоҳ, унутмоққа қасд этган сайин,
Ҳижрон исқанжаси тобора ортар.

* * *

Ўйлар сурдинг кечалар танҳо,
Фалакларга кўзингни тутиб.
Тугарми сен қилганинг хато,
Кетганингда дунёдан ўтиб.

Сўнарми сен ёнганинг олов,
Юрарми ел– кулингни титиб.
Эгалларми ўрнингни биров,
Кетганинга дунёдан ўтиб?

Тугамайди юрганинг йўллар,
Тўрт тарафинг бепоён қутб.
Йиғлармикан қучганинг гуллар,
Кетганинга дунёдан ўтиб?

Не сирларга тўла бу дунё,
Ҳеч бирига бўлолмас етиб.
Туғилмаган сингари гўё,
Кетганинга дунёдан ўтиб.

Тўхтамайди жоланг кўзингда,
Кетаяпти соянг ҳам йитиб.
Из қоларми эрта изингда,
Кетганинга дунёдан ўтиб?

Тақдир азал келмоғу, кетмоқ,
Ажал лаҳза турмайди кутиб.
Алам қилар яшамасдан, оҳ,
Кетганинга дунёдан ўтиб.

ОТАМНИ ЭСЛАБ

Хаётимдан сира кўнглим тўлмайди,
Йиллар ўтар шамолдайин шувиллаб.
Отам энди бу уйларга келмайди,
Уйим турар неча йилки хувиллаб.

Гурунг бермас уй тўрида ўтириб,
Кетгандайин гўё кўшни кишлокқа.
Юрагимнинг бир чеккасин ўпириб,
Отам кетган жуда узоқ-узоққа.

Элу элат дуосида бир тилак:
Худо раҳмат қилсин яхши одамни.
Менга энди тасаллолар не керак,
Ризосини ололмадим отамни.

Кўлига сув қуяй десам энди кеч,
Кўзларимга суролмайман изларин.
Етмас дунё ишларига ақлим ҳеч,
Кўчаларга жовдирайди кўзларим.

Қандай одам эди отам, ўйласам,
Ёмонлик қилганни алқаб суярди.
Бир нон топса эл ила кўриб баҳам,
Топмаса ҳам қаноатдан тўярди.

Эски карвонсарой асли бу дунё,
Ҳар неки қисматга қойимдир одам.
Қолдим сўролмасдан ризолик ҳатто,
Йиллар ўтар, мен-чи, тутарман мотам.

Кетиб қолди ахир, пуштипаноҳим,
Қийналади жоним ҳасрат доғларда.
Ёлвораман кечинг, дея гуноҳим,
Мен Отамга шому саҳар чоғларда.

МЕНТАЛИТЕТ

Кўча-кўйда жилмайиб яккаш,
Уйга кирсак кўзларимиз лўқ.
Ноёбликда бизларга ўхшаш,
Айтинг борми, дунёда махлуқ?

Эл наздида бахтиёр, хандон,
Ҳасад билан дилни ўраймиз.
Кийиб чиқса дўст янги чопон,
Қайдан олдинг, дея сўраймиз.

Мос келмайди гаплар ва амал,
Дил бошқаю тилимиз бошқа.
Мансаб, бойлик замонга тамал,
Сотиламиз бир чўқим ошга.

Чўп олмадик кўй оғзидан ҳеч,
Фариштадек кўкрак керамиз.
Югурсакда тинмай эрта кеч,
Битта жойда қотиб турамиз.

Ўтган кунни яниб, ёзғириб,
Эрталарга шошамиз шитоб.
Муттаҳамни курсида кўриб,
Кувонамиз чиққандай офтоб!

Билмадим биз қандайин инсон?
Юзга мингта ниқоб тутганмиз.
Киприк қоқмай тўқишда ёлғон,
Шум боладан ўтиб кетганмиз.

Ўзимизга бўлмай ёқа, енг,
Бошқалардан кулиб юрамиз.
Шармандага бўлди шаҳар кенг,
Нима эксак, шуни ўрамиз.

ДУО

Аждодларинг ўғитларин этганча ёд,
Полвон ўғлим, отинг ўйнат майдонларда.
Не ниятинг бўлса болам, топсин мурод,
Рақибларинг силтаб отгин осмонларга.

Боболаринг ўтда қуймас, сувда чўкмас,
Не алпларнинг урпоғисан, авлодисан.
От чопганда ҳатто сенга шамол етмас,
Сен отангни метиндайин қанотисан.

Рўпарангга не ботирлар йўлай олмас,
Бу дунёда қўкрак кериб юрсанг арзир.
Оққан дарё ҳеч замонда оқмай қолмас,
Томирларинг Алпомишга туташ ахир.

Узоларсан қўл узатсанг юлдузларни,
Диёнатли, улуғ элнинг дилбандисан.
Додини бер, ғараз ният, юзсизларни,
Икки тилли нокасларни қилма писанд.

Аҳил, иноқ, оға-ини узангидош,
Ор талашиб майдонларда бедов сургин.
Соҳибқирон руҳи сенга мадад, йўлдош,
Болажоним, доим ёвқур, ғолиб юргин.

ПАРАДОКС

Мингта ҳақиқатнинг бир гумонида,
Хамирдан зувол қораяпмиз-ку.
Қисматнинг сахрою биёбонида,
Судралиб ризкимиз тераяпмиз-ку.

Қўли калтарокқа қараймиз кулиб,
Ожизнинг нонини оламиз юлиб,
Икки оёқли бир махлуқот бўлиб,
Қўксимиз осмонга кераяпмиз-ку.

Улфатлар пуфакдек шиширса гоҳо,
Ўзимиз санаймиз оқилу доно,
Иблис қутқусига алданиб аммо,
Дўзахга юзимиз бураяпмиз-ку.

Фанонинг омонат юкин орқалаб,
Жужуқлар ўрнига кучук эркалаб,
Бири-биримизни шоқолдек талаб,
Беғуноҳ бошларни ёраяпмиз-ку.

Билмаймиз не савоб, нимадир гуноҳ,
Тириклик ташвиши ичмоғу емоқ,
Ўлимдан оғирдир ростини демоқ,
Ёлғонни опичлаб бораяпмиз-ку.

Қақшар кўчаларда оч, юпун кўнгил,
Уни юпатмоқлик мушкулдан мушкул,
Борар йўлимиздан улоқиб буткул,
Шайтонга қўлимиз бераяпмиз-ку.

Дунё омонатдир. Сафар қияпмиз,
Имон мулкини зер-забар қияпмиз,
Эртамиз бугундан баттар қияпмиз,
Амаллаб кунимиз кўраяпмиз-ку.

Болалар кўзида ҳайратлар ўлган,
Тоқат шокосаси тўлиқиб, тўлган,
Телбамиз, бизларни асли жин чалган
Оёқлар осмонда юраяпмиз-ку.

* * *

Муҳаббатдан бир садо келса,
Энг бахтиёр инсонсан, инон.
У бир гўзал келинчак бўлса,
Уйинг бўлар еттинчи осмон.

Оқ либосда келса муҳаббат,
Тонгда турсанг, чойлар узатса.
Тасаввур эт. Бу нақадар бахт,
Табассум-ла ишга кузатса.

Ҳаёт –синов узундан узоқ,
Кўзда ёшу, қўлингда бода.
Бахтлидирсан гар гадо, қашшоқ,
Ишқ элида бўлсанг шаҳзода.

Бегоналар минган бедовни,
Миниб кўксинг кера олмайсан.
Бахтсиз этиб асло бировни,
Ўз бахтингни қура олмайсан.

Яхши кунинг ўтади ғиз-ғиз,
Дўст- ёр керак мусибат, ғамда.
Муҳаббатга чўколмасдан тиз,
Яшаш қандай оғир одамга.

Инсон кўнгли илоҳий қаср,
Писанд этмас мансабу тахтни.
Тиллога ҳам бозордан ахир,
Ололмассан бу муҳаббатни.

* * *

Бир қиз келар сўқмоқдан бесас,
Киприқларин оҳиста эгиб.
Ҳамал ёки жавзодан эмас,
Ҳаётимнинг тонгидан чиқиб.

О, қандайин бокира хилқат,
Бошларида дўппи ироқи.
Кўрар эдим мен уни фақат,
Тушларимда болалик чоғи.

Соқов эдим қошида гўё,
Ўхшамасди оддий бир қизга.
Ўйлар эдим, ҳатто ажабо,
Келганми деб дунёдан ўзга.

Самолардан тушган бир пари,
Малакларга ўхшарди чунон.
Имо қилиб фаттон кўзлари,
Олиб кетди мени ногаҳон.

Ўтди тушлар...Кўмилди сўқмоқ,
Кетдим болаликнинг юртидан.
Бўлса ҳамки сочларим оппоқ,
Термуламан ҳамон ортидан.

* * *

Дунё асли моли касод кўхна бозор,
Дум ўйнатиб, тозиликни эплолмадим.
Бу бозорнинг сотган моли ранжу озор,
Тарозига мен қозилик қилолмадим.

Кечир она, ўғлонингни телба-далли,
Ўғил бўлиб, хизматингда қололмадим
Ташналигинг қондирмоққа мен ақалли,
Эшигингга ариқ бўлиб келолмадим.

Ота асли фарзандларга қалъа, кўрғон,
Йиқилганда боламини ҳам қўллолмадим.
Мозорингга, кўзи очиқ кетган отам,—
Ўғил бўлиб, ҳовуч тупроқ сололмадим.

Ерга тикди бола-чақа, рўзғор-ташвиш,
Қиёматли қарзларимни тўлолмадим.
Ҳар нафасда ўз-ўзимни этиб тафтиш,
Ўзим билан бир битимга келолмадим.

Югурсамда унмаяпти йўлим, аттанг,
Қозифимдан бир қарич ҳам жилолмадим.
Икки жаҳон ғавғосидан бошим гаранг,
Ҳаловатнинг кўчасига йўлолмадим.

Ғунчадирман, кўзин очган қаҳратонда,
Яйраб-яшнаб, бир очилиб гуллолмадим.
Сурбет ҳаёт сахнасида отиб ханда,
Бетавфиқлар даврасида кулолмадим.

Ич-ичимга ютганимча кўз ёшларим,
Аросатда не қиларим билолмадим.
Тили бошқа, дили бошқа йўлдошларим,
Сизлар билан битта йўлда бўлолмадим.

КУТГИН МЕНИ

Кутгин мени ялдо кечаси,
Соғинчларда ўртаниб ёнсанг.
Босинқираб кўнглим эркаси,
Субҳи козиб чўчиб уйғонсанг.

Кутгин мени кирганда ҳамал,
Пок туйғулар ёниб қонингда.
Қирлар узра лолалар ял-ял,
Ёнганида чорла ёнингда.

Кутгин мени, юзлари зебо,
Олиб қочма нигоҳларингни.
Дема дунё асли бевафо,
Кечирдим айб, гуноҳларингни.

Кутгин мени, унутма мени,
Хазонларга ўралса олам.
Севги отли ноёб туйғуни,
Бевафолар эрмак қилса ҳам.

Кутгин мени, унутма мени,
Хаёлингда, ўйингда бўлай.
Даричангдан боқиб ҳар куни,
Қуёш каби кўзингда кулай.

ШОИР

Гўдак каби ўжар, бир сўзли,
Жаҳон билан келмас муросанг.
Ҳамроҳингдир— тахайюл гизли,
Тер тўксангда оқармас косанг.

Умид билан келиб дунёга,
Эгилсада қадларинг ногоҳ.
Жавобгарсан ҳамма балога,
Ер юзида қўпса не гуноҳ.

Шарбат эмас, ичганинг оғу,
Машраб бўлиб осилдинг дорга.
Кўкда Чўлпон бўлсангда гоҳи,
Отдилар-ку тақаб деворга.

Эътирофу хўрлик ёнма-ён,
Битта бошинг сиғмас Ватанга.
Фурқатида чекдингу фиғон,
Ҳижрат этдинг мулки Хўтанга.

Аламларим сиғмайди дилга,
Сукутда Нодири давронлар.
Қайтармикан минг йилда элга,
Навоийдек буюк инсонлар ?

Ишинг фақат кўксингни тилмоқ,
Халлождайин ёниб гулханда.
Қутилмаган бир онда ўлмоқ,
Яшамокдир мангу-ўлганда.

МИЖОЗ

Ўннга юрсам тортасан чапга,
Тоғдан келсам, боғдан келасан.
Гапларимиз қовушмас гапга,
Нима десам инкор қиласан.

Мен гўл-содда, сен эса қувсан,
Бало десам, деядирсан дард.
Мен олову, сен гўё сувсан,
Ловулласам, ўчирасан шарт.

Турфа-турфа бўлса-да мижоз,
Ҳаёт бизни ҳамхона қилмиш.
Во ажабо, тақдири азал,
Устимиздан мириқиб кулмиш.

БОСИНҚИРАШ

Туш кўрсам, тушимда ўзга ҳаётда,
Яшаб юрармишман бошқа одамдай.
Танишлар қайрилиб қарамас ҳатто,
Бош эгиб уларга салом берсам-да.

Чиқмас томоғимдан сира товушим,
Отам ўлтирармиш бир четда хомуш.
Ҳаттоки дунёда энг азиз кишим,
Онам ҳам ўғлини танимас эмиш.

Ҳамма унутганмиш хотиротимни,
Қолмапти заминда бирорта изим.
Эсимдан чиқариб мен ҳам отимни,
Ўзимни қидирар эмишман ўзим.

Дунё кўзларимга туюлар қафас,
Дейман, қисматимга хато, бу хато.
Болалар, аёлим, қурган уйларим,
Йўлатмасмиш мени эшикка ҳатто.

Қандай бу хўрликка чидайин ахир,
Бу жазойинг нечун, Эгам, ўзинг айт?
Чеккан заҳматларим наҳот бир пақир,
Дўсту жигарларим бунчалар доқайд.

Бирор калимага келмайди тилим,
Юраман дейману оёғим юрмас,
Юзма- юз туради гуноҳ савобим,
Кўраман дейману, кўзларим кўрмас.

Умр сарҳадлари борар торайиб,
Йиллар ўқилади гул кипригида.
Турибман нотавон, бечора, заиф
Мисли Пулсирот қил кўпригида.

Оёғи кишанли, ночор қулдайин,
Ўтолмам бегона ҳаётни ҳатлаб.
Кулар масхаралаб шайтони лаъин,
Олдимга қўяркан гуноҳим тахлаб.

Бақиргим келади қўйиб довушим,—
Одамлар, наҳотки сизда юрак йўқ?
Аммо эшитмайди додимни ҳеч ким,
Ҳамма бақраяди кўзин қилиб лўқ.

Тушимда қузғунлар чўқир тилимни,
Осмон сарҳадлари боради ёниб.
Дуо қил онажон, дейман ўғлингни,
Босирик бу тушдан кетай уйғониб.

ОТА ВА ЎҒИЛ

Улоққан шамолдек қочяпти тагин,
шабнамдек бокира, тоза кунларим.
Юракда чақмоқлар чақади чақин,
бўғзимга тикилар унсиз унларим.

Ниятлар кўнглимга ёқдию чироқ,
орзулар кафтида учдим кўкларга.
Бир ҳамдард қидириб ўзимга бироқ,
учрадим бефаҳм бурундукларга.

Қайтмагай у гўзал дамлар ортига,
овута олмайман инжиқ кечани.
Олис болаликнинг беғам юртида,
бир бола...чангитиб ўйнар кўчани.

Болалик хаёллар ... учкур лочиндай,
титаман жимгина кунлар қатини.
излайман минг йилки, чексиз очунда,
беғубор Сусамбил мамлакатини...

Бир бола...Эсласам юрак зирқирар,
терларга ботаман, нафасим қайтиб.
Олисда... эҳтимол отам чақирар,
шамоллар ортидан исмимни айтиб.

Билмам, не ўйларда юрибди бугун,
узоқларда отам... букилиб икки?
Унинг кўзларида бунча алам, мунг,
найнов бригадирдан эшитиб дакки.

Тақдир такбирини этолмай таҳрир,
йилларим ўтмоқда элас ва элас.
Мени олисларга бошлаган тақдир,
изига қайтишга аммо шошилмас.

Отам ҳам кетди-ку, учар қушлардай
Кўпларга қўшилиб олис-олисга.
Отам сиймосини кўрсам тушларда,
Чанг йўлдаги бола... тушади эсга.

УЗР

Севаман, деб қийнаган бўлсам,
хисларингни ўйнаган бўлсам,
Чирмовукдай йўлингни тўсиб,
ўз ҳолингга қўймаган бўлсам.
Мени кечир...

Йўк, ўзимни оқламайман ҳеч,
узрҳолик... балки энди кеч,
Ўтинаман ҳолимни англа,
кечиролсанг, гуноҳимдан кеч,
Мени кечир...

Бўлар-бўлмас маддоҳлигим-чун,
шаккоклигу, бадҳоҳлигим-чун,
Қилгану қилмаган айбларим,
гумроҳлигим, густоҳлигим-чун,
Мени кечир...

Қўлларингга етмайди қўлим,
муаллақдир қўлим ҳавода.
Кесишмайди ҳеч қачон йўлим,
кўришмасмиз икки дунёда,
Мени кечир...

Ўтди баҳор, оёқлар ёз ҳам,
ўтди ҳаёт, ёлғону рост ҳам,
Фармонимга бўйсунмаяпти,
нима қилай, оппоқ қоғоз ҳам,
Мени кечир...

ЙИҒЛАЁТГАН КУЛЧАЛАР

Катман қирларида гулханлар,
осмонларга ўрлар тутуни.
Ҳисларимни тургандай англаб,
имлар кўкда юлдузлар мени.

Айрилиқлар кўмилган кўрга,
нохос тушар юракка титроқ.
энам кулча ёпар тандирга,
хамир қориб меҳрдан қайноқ.

Кузатади кўнгли бузилиб,
энам мени не бир аҳволда.
дастурхонда турап тизилиб,
кулчалар-чи, мунғайган ҳолда.

Китобларга тўлар жомадон,
сиғмас энам ёпган кулчалар.
очилади темиртан вагон,
йўллар “Чўли Ирок”ни чалар.

Йўл юришдан йўл эринмайди,
тоғ ўтаман, саҳро ўтаман.
Манзил эса ҳеч кўринмайди,
нафасимни ичга ютаман.

Худо билар қанча масофа,
Сурхон билан Тошкент ораси.
йўллар сўқар узоқ фалсафа,
ўртада соғинчлар дараси.

Умрим оқиб кетган дарадан,
ўтиш оғир менга бунчалар.
Кечса ҳамки қирқ йил орадан,
дастурхонда йиғлар кулчалар.

ҲАЙРАТ

Фозил Искандарга

Оғзининг сувини келтириб чунон,
Қўшни қабиладан келган гўдакни.
Олис аждодимиз ер эди банан,
Қизганиб ўзича тансиқ неъматни.

Бола беихтиёр тамшанар лабин,
Ёввойи ҳам гўё хаёлга толган.
Бир чеккаси ачиб болага юраги,
Ўйларди, бечора қорни оч қолган.

Гала урфларига содиқлик маҳкам,
Темир қонун эди у пайтлар кўпга.
Гўдакка келарди аммо раҳми ҳам,
Мансуб бўлса ҳамки бегона тўпга.

Шу асно ёритиб еру осмонни,
Метеор парчаси тушди далага.
Одамзот еб турган ўша бананни,
Жилмайиб узатди митти болага.

Болакай еярди, қувонарди у,
Ҳайратин яшира олмасди мубҳам.
Қаёқдан келди деб, бу оний туйғу,
Ўз- ўзига савол берарди одам.

АКСИОМА

Чирпирак айлади гоҳ гирдибодлар.
Учдим гоҳ юқори, гоҳи қуйига.
Дуч келса имонни асраган зотлар,
Айландим уларнинг хоки пойига.

Ҳаёт йўриғи шу, гапнинг қисқаси,
Эрталабки салом, шомда алвидо.
Бир инсон пилигин ўчган сўхтаси,
Иккинчи ҳаётга илдиз, ибтидо.

Илинжлар кўнгилга ёқса шамчирок,
Меҳрибон онамдек кўринди ҳаёт.
Нечун ўлчамайди тарози, бироқ,—
Уволу савобни теппа-тенг ҳайҳот?

Ҳассос ҳиссиётим йўйиб исёнга,
Дегайсиз йиғиштир, бу ҳолатингни.
Бор-йўғи илтижо қилдим осмонга,
Кўрсат, деб банданга адолатингни.

Қанча ёлғонларга юзма-юз бўлдим,
Уларга ишониб, кўп қайтди раъйим.
Сочим оқарганда бир сирни билдим,
Ёлғончи ўзини алдаркан доим...

Ҳаёт жумбоқ экан бош-оёқ, хуллас,
Фақат юкинамиз ёлғиз имонга.
Қабих қилмишидан уялмай нокас,
дарс бериб ўтирар ҳамон шайтонга.

ЭСЛАТМА

Дўстим кўп демагин кўксингни кериб,
Минбаъд осилма куриган шохга.
Шундай улфатлар бор ошингни уриб,
Тап-тайёр туради бошинг емоққа.

Дўстинг-ку биттадир, мингтадир душман,
Босган қадамингни ўлчаб юради.
Тизанг қалтирашин пайқаган ҳамон,
Чалпак қилиб сени ерга уради.

Ҳамиша ноёбдир жон дўст дегани,
Ёнингда бир умр туришга содиқ.
Жон дўстинг бор бўлса, Худо бергани,
Саодат бўлмагай бундан-да ортик.

Дўстман, деб оёқдан чалишса гоҳо,
Дунёдан аразлаб юзингни бурма.
Дўстни изламасанг излама асло,
Аммо ғанимингни кўздан қочирма.

ХУШОМАД

Алифдайин қадди ростсиз деб,
Тўққиз қават кўйдилар пахта.
Доноликда бекиёссиз деб,
Мақтаб-мақтаб қилдилар ахта.

Хушомаду ёлғон пойида,
Яратдилар янги буюкни.
Кўзгатолмас энди жойидан,
Юзта фил ҳам асло бу юкни.

* * *

Бола эдим содда, хувари,
тоза эди кўнгилда ҳислар.
тутиб ол, деб қочарди нари,
мени туртиб қақажон қизлар.

Қувлаб-қувлаб тутганим заҳот,
сочларидан торгардим бураб.
қақажонлар сўрашиб нажот,
ялиларди менга жовдираб.

Ўтди йиллар, улғайди ҳислар,
ҳаддим сиғмас қизни қувлашга.
сочларидан уфурган ислар,
изн бермас ҳатто силашга.

ДАРАХТ

Юксаклик
Абадий азоб чўққиси.
Тубанлик
Мисоли дўзахнинг ўзи.
Гоҳ пастга тушаман,
Гоҳ юқорига
Гоҳ ерга қараган
Гоҳ кўкда кўзим.
Ўсаман,
Сиримни асло
бермасдан
Замин тубларида
томир ёзаман.
Музликлар диёри
Бошимда маскан,
Илдизимдан олов
Чатнаб ўсаман.

ГУРУНГ

Бизлар ўзи киммиз асли,
Пуфакми ё ҳавойи.
Ё ҳазрати одам насли,
Ёхуд махлуқ ёввойи.

Гап-сўзимни тингласангиз,
Уқармисиз бир маъно.
Илло-билло йўқ, десангиз,
Ихтиёрингиз аммо.

Айтар бўлсам чувалар гап,
Қадим-қадим замондан.
Эртак айтай сизларга зап
ўтриклару ёлғондан.

Бизга фақат мактов бўлса,
Ўн ҳисса оширамиз.
Анча-мунча донони ҳам
Пуфакдек шиширамиз.

Илму адаб нархи сомон,
Алдам-қалдам кўпчийди.
Уйда ёлғон, ишда ёлғон
Нақ юзингга сапчийди.

Айни ёғли паловдан сўнг,
Ғийбатга ҳам ўтамиз.
Айтаримиз гурун-гурун,
Бирга мингни чатамиз.

Қандай бўлар таъбиримиз,
Ё айёр, ё гарангмиз,
Алдамоққа бир-биримиз,
Нақ устаси фарангмиз.

Енгдан кириб, ёқасидан,
Чиқишни ҳам эплармиз.
Дўстимизнинг орқасидан,
Компромат ҳам тўплармиз.

Хушомадлар баркаш-баркаш,
алдам-қалдамлар лак-лак.
Бола-чақа қайсар, саркаш,
Ота-она-чи, жонҳалак.

Ўзбекчилик... секин-секин,
Энг севган шиоримиз.
Бўкиб еймиз топсак текин,
Ютиб уят, оримиз.

Бўёқчилик бизларга хос,
Бизга уста чикора.
Кимки бизда сўйласа рост,
Юзин қилармиз қора.

Қўшни томга чикса қуёш,
Биз аламдан қақшаймиз.
Бир-бировга бўлиб қўз қош,
Қачон халққа ўхшаймиз?

Ичим куйиб кетди, хуллас,
Чаппароста замондан.
Бошингизни қотирдим ,бас
Алжиб ўтрик-ёлғондан.

ВАТАНГАДО ҚИСМАТИ

1

Олис-олисларга йўлларим тушди,
Ҳижрат ғуссасидан юрак увишди.

Бахту иқболимни тўкис топсам-да,
Ҳолим ёмон бўлди турсам-ётсамда.

Жайхун сувларидан ичмадим қона,
Йўлларимни пойлаб йиғлади онам.

Адаштириб қўйдим юрар йўлимни,
Соғиндим кадрдон она тилимни.

Одамлар қўлини нукқанча бир-бир,
Дедилар: “Бу шўрлик ғариб, мусофир”.

Тилка-пора бўлди орзу-ўйларим,
Сомондай сарғайди рангу рўйларим.

2

Кўкайим сўкилди бир-бир чокидан,
Бир учкун сачради юрак охидан:

“Бегона элларда тождор бўлгунча,
Ўз она юртингда токи ўлгунча,—

Хору сарсонликда юрсангда , хатто,
Яшамоғинг бахтдир, бўлиб бир гадо.

Қидирган бахтингни топмасанг ёнма,
Арзонга алданиб, ўзингдан тонма.

Оқиллар пандидан бурмагин қулоқ,
Отангдир, онангдир шул азиз тупроқ.

Ёмонинг бўлса ҳам, чиқарма ёддан,
Яхшидир минг бора бегона, ётдан.”

3

Юрагим оҳидан титради осмон,
Вужудим чулғади ғалва, ғалаён,

Дедим, Ватанимга тезроқ кетайин,
Фарзандлик бурчимни адо этайин.

Соғинч изтиробда ёнмасин таним,
Ҳолимга кулмасин бетавфиқ ғаним.

Тутмасин онамнинг берган оқ сути,
Куйиб кул бўлмасин имон ҳудуди.

МАНГУ ЙЎЛОВЧИ

Ўсмирлигим, уришлару талашларим,
Бургутдан ҳам ўткир эди қарашларим,
Майдонларни зир титратган курашларим,
Шамоллардан шошқин эди эҳ, шаштларим,
Боласидай эркаларди қир-даштларим.

Мен-чи кетдим, тоғда қолди бургутларим,
Каптарларим, ҳаққушларим, худхудларим,
Ўтовларим, чодир-чаман ҳудудларим,
Йиғлаб турар осмонларда булутларим,
Чакмоқларнинг кўзларида сукутларим.

Шамолларнинг этагида учган ўзим,
Найсонларда шабнамларни ичган ўзим,
Тақдиримнинг либосини бичган ўзим,
Юлдузларнинг уммонида кечган ўзим,
Париларни Қўҳикофда кучган ўзим.

Бир йўлчиман, билмам, асло қай йўлдаман,
На ердаман, на осмон, на ҳилолдаман,
На оташу, на тупроқ, на кулолдаман,
На ёмғиру, на уммон, на шамолдаман,
На иблис, на малак, на зулжалолдаман.

Бир йўлчиман, йўлларимда сабру сабот,
Бир куйчиман, тилларимда қанду новвот,
Йўллар юрсам, йўллар чиқди қават-қават,
Карвонлардай ўтаяпман работ-работ,
Бир даллиман, кўзларимда кулар ҳаёт.

Бир чўпонман, афтода бир ўтинчиман,
Сахроларда барханлардай кўчкинчиман,
Ё тингчиман, ё синчиман, ё жангчиман,
Хузурингда дунё кўнок, ўткинчиман,
Мен онамнинг соғинчиман, ўкинчиман.

ҚАЙТИШ

Бунча ҳовлиқасан, ўпканг босолмай,
Ўзни парвонадек уриб ўт чўққа.
Дунё кўхна бозор ҳаммадан қолгай,
Биров етиб, биров етмай қуйруққа.

Асло ўрин йўқдир ранжу озорга,
Кулли кўмочига кул тортар ҳар ким.
Энди бораяпсан сен бу бозорга,
Мен-чи, аллақачон бозордан қайтдим.

БОШ

Гоҳ айтгасан тутоқиб бирпас,
узиб ташлаш керакдир дарҳол.
Гоҳ ўйлайсан узиш шарт эмас,
эгиб олсак, ўзгарар аҳвол.

Бу бош эса тошдан-да қаттиқ,
бўлмас чопиб, бўлмайди кесиб.
Эртақдаги аждаҳо янглиғ,
узсанг, қайта чиқади ўсиб.

Юксак тутар мағрур бардошни,
садоқатли маҳрамдек бўйин,
Узиб бўлмас сира бу бошни,
эгиб олиш ундан-да, қийин.

УММОНГА ШЎНҒИСАНГ

Болам, бу дунёда гапирсанг гап кўп,
Ҳар битта заррада олам намоён.
Фаҳм этсанг дунёни яхшидир, хўп-хўп
Анқайиб ўтирсанг ёмондан ёмон.

Азал сирларига бўларсан ошно,
Боқсанг разм солиб соғу сўлидан.
Уммонга шўнғисанг мисоли ташна,
Чиққайсан бир куни Гоби чўлидан.

САВОБ УЧУН

Савоб учун битта ниҳолни қада,
ҳамалинг жавзога жилмасдан бурун.
Яхшилик қилгину дарёга ташла,
исмингни балиқлар билмасдан бурун.

Қайғуни йўлатма кўнгил боғингга,
ташвишлар ёқангни юлмасдан бурун.
Сумак шарт эмасдир чақалоғингга,
ҳали бу дунёга келмасдан бурун.

Ўтгайдир ёшлик ҳам фусункор, сўлим,
сузгин мавжларида сўлмасдан бурун.
Бу ҳаёт бир куни бўйнингга, ўғлим,
рўзгор ҳалтасини илмасдан бурун.

Ниқобин ечаркан турмуш –тасқара,
хушёр бўл домига олмасдан бурун.
Яшагин қисматни қилиб масҳара,
ҳолингга маймунлар кулмасдан бурун.

Сочингда оқ билан борарсан қишга,
хазон боғларингда елмасдан бурун.
Уринма ҳайбатли тоғни йиқишга
аввало ҳолингни билмасдан бурун.

Худодан дилингни узмагин токи,
Исрофил суруни чалмасдан бурун.
Бу дунё кузакнинг битта япроғи,
нафсингни ўлдиргин ўлмасдан бурун.

* * *

Ўсмирликнинг беғам, олис баҳори
Асло хаёлимдан бўлмас фаромуш.
Битта қарашингни бўлиб хумори
ортингдан юардим чиқармай товуш.

Соядек юардим, ортда қолмасдан,
пана-пастқамларда пойлаб изингни.
Қирқ йил давомида тиним билмасдан
юрақ такрорлабди сенинг исмингни.

Сунбул сочларингни хушбўй ислари,
қирқ йилки қитиқлар димокларимни.
Ҳарна хато ўтса, ўтди деб, мендан,
кечирдим хатою гуноҳларингни.

Балки кўришмасмиз умрбод, бироқ–
ҳамон жонни ёқар оташ ҳисларим.
Энди ҳисларимдан гапирсин тупроқ,
чунки изларингда қолди кўзларим.

ТҮЙ

(ҳангома)

Довруқ солиб қишлоққа,
Бир тўй бўлди яқинда.
Малол олманг қулоққа,
Айтсам шу тўй ҳақинда.

Кенгашли тўй тарқамас,
Жам бўлди қавм-қариндош.
Куйдир-пишир, басма-бас,
Лаган-лаган келди ош.

Осилсанг баланд дорга,
Осил дер, амма, хола.
Ўтади бир кунлик тўй,
Қилсанг-да қарз-қавола.

Тўйга ўнта қозон ос,
Гуруч дамла юз пуддан.
Меҳмон чорлаб нома ёз,
Фарғонаю Ургутдан.

Гап очма каму кўстдан,
Белбоғни маҳкам бойла.
Айрилмай десанг дўстдан,
Гўшту ароқни мўлла.

Келсин қовун, тарвуз ҳам,
Аямай тўк борингни.
Зап бўларди, келолсанг,
Кўчириб бозорингни.

Полвонлар бел олишсин,
От сурсин чавандозлар.
Ҳангуманг бўп қолишсин,
Қишлоқда не шоввозлар.

Тоға мўйловин мойлаб,
Кенгашга ясар якун:
“Кетса кетсину шовла,
Аммо обрў кетмасин.

2

Чиқарма жиян ёддан,
Тўймисан-да, тўй бўлсин.
Донғи кетиб Ҳиротга,
Душманлар куйиб ўлсин”.

АЛҲАЗАР

Аралаш-қуралаш бўлди ҳаммаси,
Қоришди оқилу нодонлар турфа.
Алҳазар, қисматнинг бу не нағмаси,
Аждоди одаму, авлоди чурпа.

АДАШСА

Не кулфатким одамзот, ўз феълидан адашса,
Ибтидою интиҳоси, омилидан адашса.

Кўксига қадалган ўқ, яшашда бир маъно йўқ,
Ҳар қайга бошини ургай ўнг-сўлидан адашса.

Бошсиз чавандоздай юрар қайсики кас,
Аҳли оқил, аҳли ориф, комилидан адашса.

Бундайлар топмас нажот икки олам кезса ҳам,
Зоти насли ҳам, эли ҳам, ҳам тилидан адашса.

Инсон кўз очмоғидан Ҳақни танимоқдир мурод,
Йўл бўлсин бегоналарга, ўз дилидан адашса.

Ўтмишин тупроққа кўмса, эртасини кўрмаса,
Эл нетиб топгайдир они, ўз элидан адашса.

БОШ ВА ТОШ

Ҳаёт бу синовдир, аслида кўрсанг,
ҳар касу нокасга бўларсан дучор.
Гоҳо бир эшикка бошингни урсанг,
минг эшик очилар сенга баробар.

Тириклик бўйнингга тишвишлар илар,
ҳаммасидан тўйиб, тугар бардошинг.
Яшасанг бошингдан ўтмайди нелар
ҳатто кўтаролмай қоларсан лошинг.

Умрнинг паст-баланд йўлақларидан,
ўтиб бораркансан дилгир, фаромуш.
Бошинг олиб кетгинг келар баридан
осмонларга учиб, худди дайди қуш.

Учишга йўл бўлсин, қанотларинг йўқ,
минг-минг муаммолар тўзони бошда.
Ҳатто кўчадаги майна қилар дўқ,
парво ҳам қилмасдан қўлингда тошга.

Бечора бандасан ночор, ноилож,
кўнарсан бошингга келган савдога.
Юзма-юз турарсан бешафқат ва оч,
дийдаси тош қотган ғаддор дунёга.

Чирпираб айланар тегирмон тошинг,
бошингни уришни билмайсан қайга.
Тангрининг тошидир аслида, бошинг,
қаёққа ирғитса, тушар шу жойга.

ОТА УЙ

Синалмаган дунё сиртидан.
Ўтаяпман, тўхтамасдан шахт.
Кетаяпман кунлар ортидан,
ой, йилларга айланади вақт.

Неча-неча ошиёнлардан,
бораяпман сукут ичида.
Қон қақшаган қахратонларга,
юрак чида. Юрагим чида.

Ташлаб дунё каму кўстларин,
жўнаб кетди бобом, момом ҳам.
Силагандек бўлиб юзларим,
ўтиб кетди шамолдай отам.

Кечалари ботиб хаёлга,
шамоллар-ла суҳбат кураман.
Тушларимда чикқанча йўлга.
ота уйга кириб бораман.

Ота уйим, сендай маъво йўк,
остонангга дардларим экдим.
Каъбамдирсан – мўътабар, улуф
армонларим пойингга тўкдим.

Ота уйда катга-кичик жам,
ўзгармаган ҳамма-ҳаммаси.
Уй тўрида ўтирар отам,
энди даштдан қайтган чамаси.

Салом сенга, файзли кошона,
ака-ука, опа-сингиллар.
Бир-бировнинг меҳридан қона,
ёришади бирдан кўнгиллар.

Тўрт кўз тугал, ҳамма саломат,
Раҳмат ҳаёт шафоатига.
Қайтар яна файзу тароват,
Юракларнинг қати-қатига.

... Уйғонаман уйқудан бехос,
Тушим яна бўлади чала.
Узоқлардан келади бир сас:
“Уйғонақол, тонг отди, болам”.

ИСТАК

Даштлар уйғонади қиш оғушидан,
Сахар кучоғида уйғонар кеча,
Бесўроқ кирасан малак, тушимга,
Ширин хотиралар эшигин оча.

Шамоллар шивири бот эшигимда,
Дийдор илинжида шошади шодон.
Кўклам уйғонади қиш бешигида,
Чечаклар кўзида кулади найсон.

Самолар уйғонар, энтикар дунё,
Чақмоқлар кўксимга солар қасирға.
Ўрик шохларида ғунчалар гўё,
Ялт-ялт товланади тилло исирға.

Кирдинг тушларимга бесўроқ, бесўз,
Юрагим уйғонди хуш товушингдан.
Кўзларим очолмай ётибман хануз,
Сира кетмаслигинг истаб тушимдан.

* * *

Тингладим юрагинг сўроқларини,
Кўзларинг юзимга отди таъналар.
Тарк этма дийдамнинг қароқларини,
Аламдан бўлмасин чок-чок сийналар.

Истагим, гул каби кулмоғим эди,
Изингда шамолдай елмоғим эди,
Ойдаин бағрингда тўлмоғим эди,
Вужуд қафасида жоним қийналар.

Осмонларга боқсам, осмонлар тилсим,
Заъфарон хазонлар тиллари жим-жим,
Ушалмас армонлар ўртайди кўксим,
Билмадим, дилингда алланималар.

Бу дунё ўткинчи, қайтмайди фано,
Фақат ишқ кўнгилда ягона, танҳо,
Бир кулиб қарагин кўзимга Раъно,
Керакмас, кўй энди араз-гиналар.

ЎХШАЙМАН

Икки қош ораси менинг ҳаётим,
лаҳзада тирилиб, ўлиб яшайман.
Вояга етса ҳам ўрганмай қўлга,
Хуркагу ёввойи тойга ўхшайман.

Ўхшайман бир гиёҳ ўсмаган тоққа,
Ўзани қуриган сойга ўхшайман.
Одамлар унутган ғариб сўқмоққа,
момомдай дардли бир куйга ўхшайман.

Бу куйнинг ноласи оламини ўртар,
қамишдан кесилган найга ўхшайман.
Қирчанғи бу дунё манзилга йўртар,
туёғидан кўчган лойга ўхшайман.

Юракда фарёдим, бўғзимда додим,
ёронлар, бир ҳоли войга ўхшайман.
Ўқлари отилиб олис манзилга
Добонбийдан қолган ёйга ўхшайман.

Совуқ изиллаган қаҳратон кунда,
томи ёпилмаган уйга ўхшайман.
Ўхшашим топмадим жумла очунда,
бўри чангалида қўйга ўхшайман.

Бир эгнимда савоб, бирида гуноҳ,
булутлар ортида ойга ўхшайман.
Бўлсам-да, аслида афтода, қашшоқ,
худдики минг қўйли бойга ўхшайман.

* * *

Юрагимда соғинчлар сим-сим,
армонга кўмилди йўлларим.
Ларзон-ларзон бу тун гулладим,
тонг чоғида тўқдим гулларим.

Шамоллар ҳам кўчада эмас,
ич-ичимда ўксик увлайди.
Кўнгил эса менга қасдма-қасд,
Бир ғанимдай мен қувлайди.

Умр тиним билмайди оқиб,
биров келар, кетмоқда бошқа.
Ёнаётган кунларга боқиб,
тўлаётир кўзларим ёшга.

Учаётир кўкда йилларим,
меҳваридан кетгудай чиқиб.
Эсдан оғар соат миллари,
фасллар ҳам чопар энтикиб.

Сунбуланинг сувлари тиник,
чўчкаёнғок тўкилар қарс-қарс.
Кўнглим нега бунчалар синик,
бунчалар кенг юракдаги дарз.

Совуқ нафас бу шамолларда,
маккайилар бўлади пайҳон.
Йилларимни ютган шаҳарда,
кўзларимга чўқади осмон.

Энди фазо ўлчамида ҳам,
ўзгачадир моҳият, мазмун.
Имиллайди тобора қадам.
йўллар эса, узундан узун...

ИСТЕҲЗО

Сени танирдилар,
пулдор бой бўлсанг,
хизматда турарди не корчалонлар.
Мабодо, Версалда тўй- ҳашам қилсанг,
Билл Гейтс келарди ошиб уммонлар.

Бўлсанг хизматчими ёки амалдор,
Турарди танишлар ковуштириб қўл.
Бўлсанг масхарабоз ёинки актёр,
тўйларда бошингдан ёғиларди пул..

Қассобми, дўкандор, ҳеч бўлмаганда,
Патгачилик қилсанг Чорсу бозорда.
Довинг юришарди бўлсанг хонанда,
Ҳар куни кўринсанг телевизорда.

Қанча лақмаларни кийгизиб кетсанг,
Аҳмадми, Раҳматми ё ўзга номда.
Гердаийб Дубай ё Парижни кезсанг,
юрсанг доллар санаб ипподромда.

Ортиқча изохга йўқ асло ҳожат,
Не қолиб, не қолмас юз йилдан кейин.
Сени изтироб-ла сийлади ҳаёт,
сўз билан кўтарди
Худо танглайинг.

ИНСОН МАНЗАРЛАРИ

Кесагингга қилмасдан парво,
қарға шохга кўнаверади.
Башарангга хўмраяр дунё,
кўнгил чил-чил синаверади.

Инжиқ соқий дунё маккора,
паймонасин сунаверади.
Супургисин қилиб тайёра
ялмоғиз-чи, минаверади.

Авом ётар мудом ғафлатда,
ёлгон ростдан тонаверади.
Юксакдадир зўрлар, албатта,
ночор пастга энаверади.

Тортинмасдан юҳо баднафслар,
қозонингга дўнаверади.
Ғор ичида асхофи Каҳфлар,
Ҳақ ишқида ёнаверади.

Рағбатинг йўқ, чарчагандирсан,
юрсанг кўзинг тинаверади.
Орзуларинг ҳали кулмасдан,
умидларинг сўнаверади.

Ҳавас қилма тоғдаги тошга,
вақт–сангтарош йўнаверади.
Пешонасин қилиб-да, қашқа,
одам дардга кўнаверади.

Қайтиб келар барибир баҳор,
музлар қарс-қарс синаверади.
Қуёш кўкда уради чаппор,
қалбда гуллар унаверади.

ИҚТИДО

Мастона ва лайливаш бу кечаларда,
Умид-ла чоғ этаяпман далли кўнглим.
Ўргимчакнинг тўридай бу кўчаларда,
Кетаяпман–дилда орзу-ният лим-лим.

Юрагимнинг сарҳадлари туташ кўкка,
Йўртадурман хаёлотнинг теvasида.
Ҳаёт –камон,
Отди мени гўё ўкдай,
Учаяпман шамолларнинг шевасида.

Мастона ва лайливаш бу кечаларда,
Қўллагайдир мени сабр ила сукут..
Бош айланиб, адашсам гоҳ кўчаларда,
Имон менинг юзларимни этмас шувит.

Суза-суза ҳаётнинг чўнг уммонида,
Гоҳи-гоҳи гирдобларда йитиб кетдим.
Яшаётган кунларимнинг ҳар ониди,
Илоҳий бир мўъжизани
интиқ кутдим.

Содда,гўлнинг доим Худо ёри экан,
Адашишу алдовлардан бўлмайман ғаш.
Чалпак кутиб осмонларга кўзин тиккан,
Афандига томирларим балки туташ.

Нима бўпти,
туя думи ерга тегса,
ўзиб кетса кўпкарида отдан эшак .
Ишонаман, ўзларига макон этса,
Хитойликлар тез орада Ойни бешак.

Сезмаганман сира-сира озору ранж –
Жўраларим мени лакма аташганда.
Чунки менга таскин
берар битта юпанч,
Худо ўзи йўл кўрсатар адашганга.

Нухдан қолган кемадайин сузаяпман,
Ҳаёт отлиқ чўнг уммоннинг юзасида.
Бир илоҳий
тажаллийни сезаяпман,
“Ё Аллоҳ” деб урган юрак ҳар сасида.

ЗУВАЛА

Ҳаёт манзараси бола-чақа, иш,
Рўзғорнинг ҳар рўзида ва ғорида,
Гоҳо қувонч кечиб,
гоҳида ташвиш,
Яшашни ўргандим кўниб бориға.

Ўргандим яшашга,
сабр тоқат-ла,—
Қудук қазимокқа игна билан нақ.
Ёвқур шамолларнинг кафтида ухлаб,
Эртанги бахтимни кутишга илҳақ.

Эртанги бахтим-ку насия ҳамон ,
Нақдини кутишга тоқатим етмас.
Қурбат йўқ тоғларни этишга талқон,
Бошимни ўрасам,
оёққа етмас.

Юрак ҳайкиради узун кечалар,
Гулдурос товушлар келар қулоққа.
Қўрқаман,
уммонда кемам муқаррар,
Урилиб кетмасми айсберг –тоққа?

Ўтмоқда имиллаб
омонат куним,
Сўнмоқда юракнинг тафти тобора.
Турмуш ташвишлари чиқармас уним,
Тегирмон тошида янчиб минг бора.

Ҳаёт,
кўзларингга боқолмайман тик,
Наҳотки айландим манфур,кўрқоққа.
Кечиб ташвишлардан бекин, беҳадик,
Илож тополмасман ҳеч яшамоққа!

Бесарҳад ва сўнгсиз ҳаёт даштида,
Кўпдир йўл топганлар адашиб неча.
Метиндай мустаҳкам турмуш муштида,
Зувалам муштлайман бедор ҳар кеча.

* * *

Сувга чўккан тошдек йиллар сукутда,
Умидлар, орзулар
Ҳаммаси бекор,
Бир вулқон кўзғалиб тунлар вужудда,
Олис ўтмишларни эслатар такрор.

Бахтиёр экансан,
Менсиз ҳам дунё,
Ҳаёт моҳияти бемаъни ва пуч.
Сира ўз ҳолимга қўймасдан аммо,
Яшашга ундайди илоҳий бир куч.

Кун-кун оёғимдан тортар ер қаъри,
Қора ўпқонига турмуш тортмоқда.
Аммо,
Бандаман-да,умр ўтган сари
Яшаш иштиёқи баттар ортмоқда.

Оддий бандаман-да,
хомсут эмган,
Шошаман тонглардек гул ҳаётларга.
Қувончга ўхшайди изтироб менга
Бағримни очаман етти ётларга.

Такдир-аъмолимдан нечун надомат,
Бас,
мулзам турмасман қисмат қошида,
Ҳаётдан яхшилик кутсам-да,
бирок,
Тўхтамас тегирмон тоши бошимда.

ЖАРАЁН

Лозимдир ҳамиша сукут этмоғим,
Ёлғонни тупукдек туфлай олмасдан.
Қўлимда пиёла...бир културм сувга,
Ташна термуламан хўплай олмасдан.

Либосим эгнимда олакуроқ зап,
Юрибман ўзимга ўзимни мактаб,
Кўнглим эшигини очдим, ё раб,
Калитин йўқотдим, кулфлай олмасдан.

Ҳаёт араваси лоқайд имиллар,
Одамлар яшамас, фақат ғимирлар,
Юракда исмсиз дардлар симиллар,
Бораман ҳаттоки “их”лай олмасдан.

Ўзимни ахтардим гузар, йўллардан,
Изғидим бенаво сахро, чўлларда,
Уялиб тураман нафис гуллардан,
Тилимни каломга жуфтлай олмасдан.

Ҳаётим йўллари чалкашиб кетмиш,
Оёғи осмонда келажак– ўтмиш,
Гарчи тазаррулар фурсати етмиш,—
Лолу ҳайрондирман, йиғлай олмасдан.

Ҳаётим тўлдирди алдов-ўтриклар,
Шопирганим алдов, хулё, кўпиклар,
Бахтиёрман дея, битдим битиклар,
Кўнгил хароботин тиклай олмасдан.

Ёғмоқда бошимга қорлар бўралаб,
Кўчани кезаман ухлай олмасдан.
Касбим шу,
ўтяпман қоғоз қоралаб,
Йўлимнинг ярмида тўхтаб қолмасдан.

* * *

Ётма дунёи дун ғофил,
гумонлару сўроқларда.
Синдир қафасни эй, булбул,
ёниб сайра гулбоғларда.

Абас кетсин қаро тунлар,
қаро тунларда қузғунлар,
Уфқлардан кўтарсин бош,
шамсу анвор йироқларда.

Дўсту қадрдонинг келса,
уйинг қувонч, бахтга тўлса,
Қор остида майса кулса,
исин офтоб чувокларда.

Не кўргулик қисматдадур,
ой, йил ўлчов нисбатдадур,
Ҳамал ҳали куртакдадур,
тақар сирға бутоқларда.

Бу дунё доимо бир кам,
бир ёқ қувонч, бир ёғи ғам,
Ўзингни топгин эй Одам,
яқинлару йироқларда.

Омон бўлса қаъла- кўрғон,
юксалар қоматинг осмон,
Келар тинчлик, омон-омон,
муждалар Шом- Ироқларда.

Меҳру-оқибатдир ҳаёт,
Айланг иймонни эҳтиёт,
Қонда битилди бу баёт,
ашким титраб қароқларда.

* * *

Ёмғир ёғади сим-сим,
Ёмғир ёғади жим-жим,
Сим-сим ёғоламанми,
Жим-жим ёғоламанми,
Мен ҳам шоир бўлдимми?

Гуллар кулади жимжит,
Гуллар сўлади жимжит,
Жимжит кулоламанми,
Жимжит сўлоламанми,
Мен ҳам шоир бўлдимми?

Йиғлар бетин довуллар,
Дил соғинчдан ловуллар,
Уйга бороламанми,
Онам кўроламанми,
Мен ҳам шоир бўлдимми?

Тўлғанади дарёлар,
Елдек тўзғир дунёлар,
Дунёлар кезарманми,
Шамолдай эсарманми,
Мен ҳам шоир бўлдимми?

БОЛАЛИК

Кўзимни юмдимми, бас,
кўраман қизик тушлар.
Кўзичоқ-ла басма-бас,
югураман ирғишлаб.

Келди жавзо – ёз, мана,
ўт ташийман даладан.
Анҳорда сув бўтана,
чиллада – жазирама...

Юр, дейди чўмиламиз,
жўраларим шумтака.
Ялинар икки укам:
“биз ҳам борайлик, ака”.

Укаларим ўр, қайсар,
майли , дейман наилож.
Маз-за, ака-укалар
сувда отамиз қулоч.

Эсдан чиқади мол-ҳол,
қозикда кўзи, улоқ.
Болалик ҳардам хаёл,
отар тинмай шаталоқ.

Болалик ўйинқароқ,—
чарчаш, ҳориш қаёқда!
Лойқа сувни сиздириб,
сипқарамиз қалпоқда.

Телевизор. Кечкурун,
Артекда пионерлар.

Бахтли болалик ҳақда,
айтади қувноқ шеърлар.

Овқатни еб бўлмасдан
уйкуга тортар тўшак.
Тонгда қуёш кулмасдан
йиғамиз даштда хашак.

Гўё биз катта киши,
зўр ишларга чоғланган.
рўзғорнинг бор ташвиши,
елкамизга юкланган...

Юмар юммас кўзимни,
қизиқ тушлар кўраман.
Бир кўрай деб ўзимни,
болаликка бораман.

Умр – сув оқиб кетмиш,
мен хайрон, лол қирғоқда.
Ҳамон оила, рўзғор, иш
ортимдан югурмоқда.

ШАЙТОННИНГ ДЎСТИ

Дўсту, оға-ининг саломат бўлса,
қаторда норим бор, деёласанми?
Ишинг тушиб борсанг, писанда қилса,
етти ерга кириб, уяласанми?

Калаванг учини йўқотиб баъзан,
обдан элаганда ҳаёт ғалвири.
Кўлини узатса яхшилар лутфан,
танимасга олар каслар қилвири.

Йиқитиб, топтовчи бисёр ҳамиша,
сал –пал бўшашсанг, копток бўларсан.
Кўрқоқ деб айблашар, қилсанг андиша,
ростини сўзласанг шаккок бўларсан.

Эзгу ишингдан ҳам топади нуқсон,
хаёли-ўйида бўлмағур ўйлар,
Ҳатто уяларсан дейишга инсон,
жаноза пайтида латифа сўйлар.

Ғаламис иғвоси тинмайди бир пас,
ҳамиша булардан безордир очун.
Муқаррар қутурган тўфон босилгач,
осмон очилади, чараклайди кун.

Яхшилар ҳамиша бўлингиз омон,
сиз билан бутундир дунё кам-кўсти.
Сен ҳам бир гапимни унутма, ёмон,
иблисга қўл берар шайтоннинг дўсти.

ДОСТОНДАН СЎНГ

Йиллар кечар гўё дақиқа,
дақиқалар йилга айланмиш.
Араз қилиб мендан ҳақиқат,
Ҳайём билан май этади нўш.

Ўтмишларда садоқат, вафо–
паривашлар сочи қирқ қулоч.
Бугун бир сўз демасдан ҳатто
ташлаб кетди гўзалларни соч.

Эзгуликлар достонда қолмиш,
имон-инсоф кечанинг гапи.
Хафа бўлма иним, Кунтуғмиш,
хотамтойлар анқога шафе.

Тугамайди кўнгил ноласи,
қайда Чилбир, қайда Сарқамиш.
Майдалашди одам боласи
Россияда юрар Алпомиш.

Алп ботирим омон бўлса, бас,
Қайтиб келар охири бир кун.
Бахшим, ростла озгина нафас,
достон ҳали топмади якун.

ДАРДИ ЙЎҚ

Дарди йўқ кесақдир, ишки йўқ эшак,
Дардимиз ҳам бордир, ишқимиз ҳам бор.
Бир феълимиз ёққан Худога демак,
Одам унвонига бўлдик сазовор.

БУЮК ИБРАТ

Буюк бир ибратдир валлоҳи аълам,
Қайтармоқ жоиздир саломга салом.
Биров саломига ким алиқ олмас,
Унга Яратганнинг саломи бўлмас.

* * *

Дунёга келгандинг насабинг инсон,
Аммо чиқишмадинг инсонлар билан.
Ғафлатда ақлингни ўғирлаб шайтон,
Ҳамтовоқ айлади шайтонлар билан.

Сенга қор қилмади панду насиҳат,
ҳою ҳавасингга беравердинг зеб.
Ҳар қадаминг бўлди гуноҳ, масъият,
шайтон ҳам олдингда эшолмади ип.

Дунёга келгандинг инсон шаклида,
жахон сахнасида қўғирчоқ бўлдинг.
Сен энди эмассан башар аҳлидан,
инсон бўп туғилиб,
шайтон бўп ўлдинг.

* * *

Осмон тўнкарилган бепоён уммон,—
уммонда оловли кемадир қуёш.
Ҳаётдан чарчадим шу кунлар ёмон,
яшашга қувват бер, кўксимда бардош.

Асад осмонига боқсам солиб син,
узоқ қитъаларга ғозларим учар.
Билмам, қай лаҳзада юрак олар тин,
қачон бу оламдан изларим ўчар?

Хотирлаб хотирда ёдларни азиз,
тадорик кўраман йўлга шошилмай.
Юракни ғижимлар аллақандай ҳис,
хатолар қилдим кўп, билиб ё билмай.

Силкиб этагимни дарвешдай далли,
Гурбат дунёсидан кетолмадим, йўқ.
Юракка санчилиб турибди ҳали,
Кўксимга қаратиб дўстим отган ўқ.

Бардошу тоқатга айланган кўзим,
ҳасрат водийсида изладим нажот.
Заминда чирқираб қолмасин сўзим,
онамдай бошимни силагин, ҳаёт!

Қийналай, майлига, изтироб чекай,
тутқун бўлай, майли, ғайбий сеҳрга.
Вайрона чашмадай қуримай кўкай,
Кўксимдаги нафрат дўнсин меҳрга.

Севгига айланиб кўксимда армон,
ғуссаю аламлар бўлсинлар адо.
Ҳаётдан чарчадим шу кунлар ёмон,
кўлларимдан тутгин, ўзинг, эй дунё.

ОЛИС ХОТИРА

Юрагимнинг кенгликларида,
Оқиб ётар азим дарёлар.
Дарёлардан ўтиб борсангиз,
Юз очади ажиб маъволар.

Қаранг, қандай ғаройиб, гўзал,
Қирғоқларда ёнган лолалар.
Юрагимнинг кенгликларида,
Чиллик ўйнар ўсмир болалар.

Хаёлларин белаб нурларга,
Чиллик ўйнар...болалик беғам.
Югураман яшил қирларда,
Сепларини ёзганда кўклам.

Юрагимнинг кенгликларида
Жавзо... тушар ғаллага ўроқ.
Ўсмирликнинг кечаларида,
Юлдузларнинг кўзлари чакноқ.

Кўзларимда бўлар намоён,
Баҳорларим, ёзу кузларим.
Юлдузларга тўла ул осмон,
Ва бахтиёр,шодон ҳисларим

Ўсмирликнинг бокира, тоза,
Йўлларида қўшиқ айтардим.
Қуни бўйи толиқиб роса,
Намозшомда уйга қайтардим.

ЖУМА ДЕВОНА

Элбоёнда тарқалди миш-миш:
“Ойга ошиқ Жума девона,
кечалари томда юрармиш,
ой ишкида ёниб урёна”.

Энасига айтади сирин,
учрашганин ой билан сойда:
“Эна ойни менга оберинг,
тўй қилайлик келаси ойда”.

Энасига айтар дил ёзиб,
кеча ойдан олганин бўса:
“фақат ойдир менга муносиб,
юрагимни ёндирган ўша”.

Эна эса бир сўз деёлмас,
ич-ичидан қовурилади.
Зир югуриб қидиради қиз,
калишлари едирилади.

Бораяпти ёши ҳам қиркқа,
Болалар-ла ўйнайди чиллак.
қизлар тегмас телба ошиққа,
ўсмирларга Жумабой эрмак.

Атайлабдан отишади гап,
девонага қувгина қизлар.
Энасини қўймайди тезлаб:
“Қачон совчи жўнатасизлар?”

Эна эса кўксини ушлар,
қадалгандай заҳарли бир ўқ.
Ошиқ Жума гўдакдай йиғлар:
“Ойдан ўзга менга тенгим йўқ.”

Элбоёнда тарқалди миш-миш:
“Томдан учиб кетганмиш Жума,
осмонларда сузиб юрармиш,
юрагини қилиб у кема”.

ОҚ ЁМҒИРЛАР

Найсонлар бу кеча тушади йўлга,
заминга ёғилар раҳматлар суйи.
Гунг,соқов дарахтлар киради тилга,
тонггача тинмайди ёмғирнинг куйи.

Ер-кўкни титратар момақалдироқ,
гул чизар самога кўк наққошлари.
Тонггача шалаббо бўлади сўқмоқ,
қувончдан майсанинг кўзда ёшлари.

Жилғалар жайрондек югурар шодмон,
интиқ термуламан шошқин ҳофизга.
Раҳмат саломини йўллайди осмон,
ариқ рошидаги митти ялпизга.

Оппоқ ёмғирларда боладек чопсам,
тангадек сочилди нурлар изимга.
Саҳарда уйғониб кўзимни очсам,
яшиллик тикилиб қолмиш кўзимга.

МЕНИ ТАШЛАБ КЕТИНГ

Мени ташлаб кетинг,
тумтароқ тушлар,
Забун аҳволимни мендан сўраманг.
Осмонимда учган қоп-қора кушлар
қора хаёлларга таним ўраманг.

Орзум даласига тинмай эрта-кеч,
экан зироатим— сўзлар ҳавойи .
қора қарғаларим ташвишланманг ҳеч,
йўқдир умрингизга сира даъвойим.

Ўзимни кўрдайн уриб ўт-чўққа,
сўзларни чайнадим— қалампир аччиқ.
шам каби титрайди юлдузлар кўкда.
сўзлар юрагимни тилкалайди— тиғ.

Олам дарахтида эдим бир япроқ,
қисмат кўчаларим айлади чалқаш,
юрагимни юлиб отсамда, бироқ,—
ўсиб чиқаверди кўксимдан яккаш.

Ҳаёт элагиди эланиб минг бор,
қайрадим тилимни мисоли ханжар.
ажабмас, маҳшарда кўз очсам тақроп,
Абдумажид эмас, бўлиб Самандар!

Осмонимда учган қоп-қора кушлар,
қора хаёллар-ла мени ўраманг.
Сизни тарк этаман,
тумтароқ тушлар.
оппоқ сахарларга кириб бораман.

МАНҚУРТ

Чингиз Айтматов “Асрга татиғулик кун”.

Манқурт онасини камон ўқи билан отди. Кўксидан ўқ еган Найман она қушга айланиб, учиб кетаётиб, ўғлига нидо қилди:

Унуттирди наслу зотингни,
Қашқирдан ҳам ёвузлар –қотил..
Жўломон деб қўйдим отингни,
Эсла, хотирангни уйғотгил.

Гиналару аразларни қўй,
Бағримга бир босай, ўғлим, кел!
отанг отин эсла, Дўнанбой,
Эсла, ортда қирқ минг уйли эл.

Туғилгансан Сариўзақда,
Хотирангни ковла, кўзинг оч.
Юрагинг йўқ, наҳот кўкракда,
Ўлдирсанг ҳам қилай не илож?!

Қайси она тонса боладан,
Боланинг уволи урмасми?
Ажал топсам сендай балодан,
Отанг гўрда тикка турмасми?

Нима қилай, йўқ ўзга чора,
Ҳатто онанг келмас эсингга.
Қўрқаяпман, ниятинг қора,
Жаҳолатни кўрдим кўзингда.

Наслу зоту отингдан жудо,
Ўхшаяпсан қонхўр ҳайвонга.
Болам, майли, хайр, алвидо,
Битга ўлим ахир бир жонга.

Ўз тилингни йўқотиб болам,
Одамман, деб қандай айтасан?
Мотам тугар қара, бу олам,
Ўз онангга ўқлар отасан!

Камон тортган кўлларинг толди,
Поралагин майли, сийнамни.
Эвоҳ, болам лаънатга қолдинг,
Ўз кўлинг-ла отиб онангни.

ҲАЙВОНОТ БОҒИДА

Ҳайвонот боғида қизиқ манзара,
Оху ва бўрилар яшар ёнма- ён.
Битта том остида оққуш, тасқара,
Тулкининг жиғига тегади куён.

Ҳайвонлар шоҳининг феъли ғалати,
Шернинг шерлигида қолмапти асар.
Филнинг филлигидан қуруқ савлати,
Йўлбарс сувга бўккан мушукка ўхшар.

Ҳайвонот боғида қушлар тутқунда,
Бургутнинг масхара қилади ҳаққа.
Лочинлик сиёғи ётдир лочинга,
Дангаса маймоқвой кетган пинакка.

Бир сўзни қайтарар тўтилар сайроқ,
Чийиллар қафасда шаллақи сиртлон.
Йўл-йўлли зебралар зерикиб узоқ,
Даштларни соғинар олис, бепоён.

Эшаклар ҳанграб отади ханда,
Жирафа бўйнини чўзади кўкка.
Имиллаб дарахтда ўрмалар панда,
Кенгуру қафасда тушгандир чўкка.

Кўлмақдан бошини кўтариб гоҳ-гоҳ
Атрофга совуққон боқади тимсоҳ.
Ҳаммага ҳуснини қилганча кўз-кўз,
Ўзин минг оҳангга солади товус.

Маймун писта чақар, куриб чордона,
Худдики дунёда ундан доно йўқ.
Туяқуш қушлигин қилар баҳона,
Организ дейишса елкасига юк.

Уч юз йил яшаган тошбақа хумпар,
Тош коса ичидан оламга бўйлар,
Дунё ишларидан буткул беҳабар.
Охурдан бошини кўтармас қўйлар.

БУ ДУНЁ

Ака раҳм қилмас ўз укасига,
Отанга, онанга бордир бу дунё.
Ўйнатар ҳаммани муסיқасига,
Дажжол қўлидаги тордир бу дунё.

Ёвкур тулпорларни этган беланги,
Не-не зўриндан ҳам зўрдир бу дунё.
Ҳар кун бир нағмани ўйлаган янги,
Қўйнингда тўлғанган мордир бу дунё.

Иликса сачратиб кўпик оғзидан,
Худдики кутурган нордир бу дунё.
Аналҳақ деганни тутган бўғзидан,
Мансурнинг бўйнида дордир бу дунё.

Ўхшар тўрт фаслга ҳаётинг асли,
Ҳамалда муҳаббат ёрдир бу дунё.
Забтига олганда қаҳратон фасли,
Бошингни белаган қордир бу дунё.

Меъёру мезонлар сира мос келмас,
Гоҳ ювош, гоҳида ўрдир бу дунё.
Одамзот қадрини бир пулга олмас,
Иккала кўзи ҳам кўрдир бу дунё.

Ким жони роҳатда, ким чекар нола,
Бойга пул, қашшокқа ордир бу дунё.
Кўчада дайдиган ташландиқ бола –
Оёқлар остида хордир бу дунё.

Бировлар йиғлаган, бировлар кулган,
Кимга кенг, кимларга тордир бу дунё.
Гоҳида хувиллаб, гоҳида тўлган,
Ҳамиша меҳрга зордир бу дунё.

* * *

Қолдираман эртага мен изларимни,
боболарим ухлаётган тупроқларга.
ва ...битаман юракдаги сўзларимни,
елда нозик титраётган япроқларга.

Қоғозгамас, энди тилак сўзларимни,
мухрлайман кўксинг узра қадимий тош.
тўлдираман ёғдуларга кўзларимни,
куёш уфқ ўнгиридан кўтарса бош.

Баҳор каби шўху шаддот ҳисларимни,
сингдираман майсаларнинг кўзларига.
қир-адирни яшилликка бурқаб бирпас,
кетажакман қайтиб яна изларимга.

Юракдаги бўзларимни битаяпман,
дарёларнинг ўрқач-ўрқач мавжларига.
олисларга оқиб-оқиб кетаяпман –
етаяпман ҳаётимнинг даштларига.

Ҳаяжону туғёнларим ялдо туни,
шамолларнинг домонига битаяпман.
Биров билиб, биров ҳатто билмас буни,
шамоллардай бу дунёдан ўтаяпман.

ҲАСАН ВА ҲУСАН

Томир-томиримнинг қаъри-қаъридан,
Журъатли бир туйғу инади қонга.
Бир ота-онанинг иссиқ бағрида,
Дунёга келганмиз битта маконда.

Еру сув, отиз ва яйловлар туташ,
Туташдир албатта, осмонимиз ҳам.
Кўзу қош, фикрлаш, ўйловлар уйқаш,
Уйқашдир орзу ва армонимиз ҳам.

Шимолдан адашиб келса бир аёз,
Ўйлайман Кегейли далаларини.
Соғиниб қоламан кўрмасам бироз,
Нукусдек саришта қалъаларини.

Қисқаси, ўзбек ҳам, қорақалпоқ ҳам,
Туркий шажарада ёнма-ён шохдир.
Тўнғичи Ҳасанбой агар мен бўлсам,
Ҳусани шубҳасиз, қорақалпоқдир.

* * *

Мен олов ёқаман: ёнади лов-лов,
кўрмайди ўзимдан ўзга ҳеч биров.
Мен олов ёқаман: ёнар ер- осмон,
бу олов қасдидан топмасман омон.

Томир-томиримга вобаста, туташ,
юрагим ёқмоқда бу олов-оташ.
Нетайки мен ақлу хушдан бегона,
ёнарман бу олов ичра урёна.

Ўт-олов урилар юзу кўзимга,
ёнишим сабаби аён ўзимга.
Ичимда бир олов-оташ гурлайди,
Дуди осмонларга қараб ўрлайди.

Чирмайди танимни бу олов-оташ,
лов-лов ўчоғида ёнарман – қақнус.
Бир тақдир топмадим ўзимга ўхшаш,
Қанча ёнган билан вужудим муз-муз.

Оловни бунчалар ёниб суярман,
бир ўзим ёнарман, ўзим куярман.
Ўзимман оловни ёқаётган ҳам,
ўзимман оловда ёнаётган ҳам.

ҚАФАСДАГИ ҚУШ

Жонсарак симларга урганингча тўш,
Нимани ўйларсан қафасдаги куш?

Субҳидамда шодон овозинг қани,
Чексиз осмонларда парвозинг қани?

Олис ёбонларда бўм-бўшми ининг,
Тангу тор қафасга қолдими кунинг?

Ғанимлар не кунни бошингга солмиш,
Кўзларинг аламли ёшингга тўлмиш.

Айириб беомон йўғу борингдан,
Жудо этдиларми севар ёрингдан?

Дунё кўзларингга шунчалар торми,
Митти жужуқларинг йўлингга зорми?

Озод кунларингни соғинармисан,
Тангу тор қафасга ё кўнармисан?

* * *

Илиққина баҳор кечаси,
тупроқларда найсон нафаси.
интиқликда сени кутаман,
кел, келақол кўнглим эркаси.

Кел, келақол, келгин ёнимга,
юрагимни бердим қўлингга.
ҳаёт бахш эт ҳар бир онимга
то тонггача кўзим йўлингга.

Мудраётир яқин-йироқлар,
сукунатда ухлар чироқлар,
ёдимдадир айтган ҳар сўзинг,
хаёлимда ўйимда ўзинг.

Кел, келақол, келгин ёнимга,
юрагимни бердим қўлингга.
хаёт бахш эт ҳар бир онимга.
то тонггача кўзим йўлингга.

Таърифингни қўймайди тилдан,
осмондаги афсунгар ҳилол.
рахм этгин шайдо кўнгилга.
кел ёнимга, келгин, келақол.

Кел, келақол, келгин ёнимга,
юрагимни бердим қўлингга.
хаёт бахш эт ҳар бир онимга
то тонггача кўзим йўлингга.

* * *

Кўчада бир одам айтарди қўшиқ,
овозини баланд қўйиб борича.
атроф-теваракка ҳеч парвоси йўқ,
тинглар қўшиғини ёп-ёруғ кўча.

Тинглар қўшиғини оғочлар, гуллар,
ором олганича оқшом қўйнида.
билмадим,бу одам не учун қуйлар,
не қувонч, не ҳасрат фикру ўйида.

Куйлаб бораётир кўчада одам,
тинглар кўшиғини хорғин йўлаклар.
чакалоқ сингари мудрайди олам,
Қўлчасини сўриб ухлар гўдаклар.

Балки у куйларди кувонч баҳрида,
шодланиб-шодланиб отаркан кулоч.
эхтимол бир ўзи соғинч шаҳрида,
ҳасратин ёзмокда ночор, ноилож.

Эҳтимол, ўша кун олгандир маош,
дўстлар учрашгандир дийдор баҳона.
балки тўй қилгандир қавму-қариндош,
базму зиёфатдан қайтар шоҳона.

Балки куйламокда дилгир, ғамзада,
ёзиларми дея, ҳасрат-ғуссаси.
қимтир лабларини ўшал аснода,
хаёлида тотли жонон бўсаси.

Нима бўлганда ҳам ёруғ кўчада
ўтиб бораётир ёна ва ёна.
Овози борича ярим кечада,
негадир бу одам куйлаб тарона.

АБДУМАЛИККА

Эслатарсан худди қари бўрини,
Эллигу олтмиш ёш оралиғида.
Сира тўлдиролмай рўзғор ғорини,
сомон ташияпсан жавзо тиғида.

Нафасинг бўғади лоҳас, дим ҳаво,
тугатишинг зарур кечгача ишни.
Ичинг ўртанару топмайсан даво,
чилла–саратонда ўйлайсан қишни.

Сочингга бемахал оралар оқлар,
дунёнинг ишлари ўлганда битар...
Уммон бўйларида кимдир бу чоғлар,
Қорни тўк, кумларга ағанаб ётар.

Олтита қизингни олти шаҳарга,
Сепу-суруқ ила узатиш керак.
Уйингни қудалар босса агарда,
иззатини қилиб кузатиш керак.

Қадрига етмайсан савил бу жонни,
ҳаёт ўзанида жим оқаверасан..
Ука, хомчўт қилгин фойда зиённи,
яшаш тадоригин қачон кўрасан?

Бола-чақа учун чопдинг куйиниб,
қизларнинг йўриғи эмасдир осон.
Қачон эл қатори пўрим кийиниб,
одамдай яшашни бошлайсан қачон?

Ёшликда неларни қилмасдик орзу,
катман қирларида боқиб осмонга.
Кўзга кечалари инмасди уйқу,
сиғмай қолган эдик гўё Сурхонга.

Эллигу олтмиш ёш оралиғида,
Не тўсиқ,ғовларни кўзга илмайсан.
Турмуш пичоғининг ўткир тигида,
канча югурсангда , хориш билмайсан.

ЗАМОН ЎЗГАРМОҚДА

Замон ўзгармоқда, ўзгармоқда одам
Кечаги саллалилар шляпада бугун.
Кечаги киборнинг бугун боши хам,
Кечаги кулларнинг бугун тили узун.

Марҳамат кўрсатди Яратган бизга,
Қолмади кўнгилда зиғирча армон.
Ҳатто ақл кирди ақли ноқисга
Кечаги мушриклар бугун мусулмон.

ЯХШИЛИК

Дўсту, оға-ининг саломат бўлса,
Айтасан, норим бор, дея қаторда.
Ишинг тушиб борса, писанда қилса,
Ҳаттоки жонинг ҳам қолар хатарда.

Калаванг учини йўқотиб баъзан,
Обдан элаганда ҳаёт ғалвири.
Қўлини узатар яхшилар лутфан,
Танимасга олар каслар қилвири.

Йиқитиб, топтовчи бисёр ҳамиша,
Лаззатлар туяди бошингга тепа.
Инсоф нима билмас, билмас андиша,
Қора кунингда ҳам сўйлар латифа.

Ғаламис иғвоси тинмайди бир пас,
Ҳамиша булардан безордир очун.
Аммоки қутурган тўфон босилгач,
Осмон очилади, чарақлайди кун.

Яхшилар ҳамиша бўлингиз омон,
Сиз ила кемтиклар доим бутундир.
Сен ҳам бир гапимни унутма, ёмон,
Яхшилик дунёга мудом устундир.

* * *

Эй муғанний, созла созингни,
ушшоқларнинг ҳолидан куйла.
Унутайлик дунёи дунни,
бахтлиларнинг йўлига йўлла.

Куйла, кўнгил кўзи очилсин,
димоғимга урсин хуш бўйлар.
Меҳмон бўлиб уйимга келсин,
беҳишлардан чиққан нозбўйлар.

Куйла, руҳим ололсин баҳра,
тушиб шодон лаҳзалар ёдга.
масъуд дамлар яна бир карра,
қайтаролсин мени ҳаётга.

Капалакдай қувлашиб бесас,
гулзорларга учиб этайлик.
Ҳаётимиз оний бир нафас,
муҳаббат-ла масрур этайлик.

Куйла, куйла ўртаниб ёниб,
кўнгилдаги чигилларни еч.
Муҳаббатдан кетганлар тониб,
ўкраб-ўкраб йиғласин бу кеч.

Ҳеч бир ошиқ ҳали юрмаган,
Гўшаларга этайлик азм.
пешонаси ёруғ кўрмаган,
ошиқларга этайлик таъзим.

Мастонамиз ишқ майини ичиб,
пойимизга тиз чўқар осмон.
Ўтаяпмиз уммонни кечиб,
фарқ бўлармиз тўхтасак бир он!

* * *

Ҳар бир йўқотишда битта топиш бор,
ҳали кўп дўстларим мени унутмаган.
Олдимда турибди неча киш, баҳор,
омад қушим ҳали қўлдан кетмаган.

Қурган иморатим турибди чала,
томда жой қолмади чакки ўтмаган.
Фақат қилолмайман сира хафсала,
рўзғорда нимадир доим етмаган.

Эртанги кунимга ишонаман, лекин—
ишонган тоғда ҳам кийик ётмаган.
Турмуш араваси борар секин-секин,
иш борми, охири бир кун битмаган.

Хаёллар сураман худа-беҳуда,
дўстни соғинаман мени кутмаган.
Содда Афандига ўхшайман жуда,
неча бор ўлсада, аммо йитмаган.

ЎЗИМ БИЛАН ЎЗИМ

Ўзим билан ўзим юзлашадурман,
Ўзим билан ўзим бўзлашадурман,
Худдики оламда бир ўзим якка,
Ўзим билан ўзим сўзлашадурман.

БОР ЙЎҒИ

Қоронғида сўзон керакдир менга,
Яшашга бирор он керакдир менга,
Жонимга бир жонон керакдир менга,
Бор-йўғи бир инсон керакдир менга.

ОДАМНИНГ КЎНГЛИДА

Сеҳр бор одамнинг кўнглида,
Одамнинг кўнглида олам бор.
Меҳр бор одамнинг кўнглида
Одамнинг кўнглида одам бор.

КЕЧИР, ЮРАК

Тунда кўзларимни очиб уйкудан,
юрагим,
нолангни тингладим—мудҳиш.
Сени овулмоғим эди беҳуда,
оламу жаҳонни фарёдинг тутмиш.

Ўзингча ўрганиб, ўзингча куйиб,
ўз тилингда нелар сўзладинг, билмам.
Ҳар битта иддаонг биқиним ўйиб,
виждоним олдида айлади мулзам.

Нима бўлса бўлди,
оқибат-алал,
ортга қайрилишга фурсат йўқ сира.
Эҳтимол, кимларга берарман халал,
кимларнинг кўнглини этарман хира?

Кўксимни бетиним тирнар алам, ранж,
ўтган кунларимга айтурман видо.
Излайман сўзлардан кўнгилга юпанч,
ожиз сатрларим гунг,соқов аммо.

Бефаво санамга ўхшаркан ҳаёт,
аввал жилва қилиб,унутган кейин.
Афсус надоматда ёнганим хайҳот,
энди кунларимга беролмас таскин.

Умримни харж этдим билиб билмасдан,
Бўлмағур ишларга ҳар шому наҳор.
Билмабман,
ўғлидан дарак бўлмасдан,
Отам мазорининг ётганини хор...

Эхтимол, ўткинчи ваҳима боис,
Айбин айтолмадим шартга ёмонга.
Нокаслар зуғум-ла чўқтирганда тиз,
Ён боса олмадим мазлум томонга.

Дўстларни ранжитиб юргунча ноҳақ,
ажралсам яхшийди заҳар тилимдан.
Қақшатиб онамни йўлларда илҳақ,
не роҳат туйибман ўжар феълимдан?

Қилдим хиёнатлар лафзу сўзимга,
сотдим имонимни мисоли мато.
Нокас тупурса-да бехос юзимга,
журъат тополмадим жавобга ҳатто.

Беҳуда маломат отиб замонга,
рости гап ранжидим,
керак-нокерак.
Ўргана олмасдан ўтрик, ёлғонга,
Сени кўп қийнадим,
кечиргин, юрак.

* * *

Терак юксалмасин қанчалик ўрга,
Арранинг қаҳридан қололмас омон.
Нурдан яралса-да, бўлди бадарға
Жаннат даргоҳидан кибр-ла шайтон.

Жумлаи оламга бўлсангда подшоҳ,
Тақдири азалга беролмайсан чап.
Бошинг осмонларга етсада ҳатто,
Муқаррар бир куни кетишинг қулаб.

Отга миндим дея бунча керилма,
Ўзини ҳамиша мақтайди ахмоқ.
Охир-оқибатда майли ким бўлма,
Тупроксан, бор-йўғи,
бир ҳовуч тупрок.

* * *

Сенга олтин тоғлар этгандим ваъда,
Буқун ғарибдурман –бор- йўқдан жудо.
Кўздан ғойиб бўлди яшил баҳорлар,
Бошни бошга қўйган, дили изҳорлар.

Оёғимиз ювган биллур шабнамлар,
Бари абас кетди бетакрор дамлар.
Энди тошдай ботар юрак –кўксимга,
Қисмат пичоғини тирар бўғзимга.

Орзуларим қасри вайрона, чил-чил,
Қайда ошиқларнинг юрти Сусамбил.
Шамолдай аҳволим забун, беқарор,
Қочқинда юрарман саросар, абгор.

Таҳлика, ваҳима ҳар бир сезимда,
Адоқсиз саволлар келар изимда.
Учсам осмонларга, осмонлар узок,
Ерга қирай десам, сукутда тупрок.

Гўянда шамоллар изиллар: “ув-ув”,
Ёмғирлар дарёси гувиллар гув-гув,
Оргимдан қувлайди қасоскор ўтмиш,
Қочаман, баайни қазодан мудҳиш.

Яшил баҳорларни суя олмайман,
Бошим аёғингга қўя олмайман.
Хазон-ла ёнмоқда зангор боғларим,
Тупроқларга дўнди тилло тоғларим...

БОШДАН АЙРИЛМА

Беҳуда аразлаб ошдан айрилма.
Номусни ер қилиб, қошдан айрилма,
Садқайи сар кетса кетсин ошу қош,
Тилингни тиёлмай, бошдан айрилма.

* * *

Отаю-онангдан ушоқ, урпоқсан,
Кўклам барг, кузақда сариқ япроқсан.
Ончаким ўзингни осмон чоғлама,
Бор-йўғи аслида ҳовуч тупроқсан.

АКА ВА УКА

Икки ака-ука жиққамушт бўлиб,
Ёқа юлишарди парча ер учун,
Ер дерди уларнинг устидан кулиб,
Иккинг хам меники бўларсан бир кун.

БУ ДУНЁ

Бу дунё кўнгилнинг озори, асли,
Отаннинг мунғайган мозори, асли,
Олди-сотдисида кўрмадим маъни,
Бу дунё шайтоннинг бозори, асли.

ТАҚДИРИ АЗАЛ

(Мусаввир-шоира Шаҳло Қурбонованинг
ёзилмаган шеъри)

1

Ўт балоси кўп ёмон,
Сув ҳам айлайди вайрон.
Ёмон осмоний офат,
Ё ногаҳоний тухмат...

Гоҳ умрингга солар чанг,
Кўчадаги дайди ит.
Аҳволингни этар танг,
Оғрик, азоб кетма- кет.

Гунчалар очилмасдан,
Қиш қировда сўлами?
Она,она бу дунё,
Дард ҳасратга тўлами?

Наҳотки, толе ғаддор,
Наҳот, фано ботилдир.
Гар янглишса шифокор,
Икки карра қотилдир.

Жонни бериб ушоқдай,
Дард инъом этса тоғдай.
Оғриқлар танни тилса,
Бу қандай тақдир бўлса?

Чил-чил синди юраклар,
Сабр этдим дард, аламга.
Тикдим тунлар кўйлақлар
Туғилмаган боламга.

Ота, бўлди йиғламанг,
Йироқлаб кетар бўлсам.
Кўксингизни тиғламанг,
Эртага агар ўлсам.

Дунё шу: урхо-урдир,
Туғилиш, ўлим сирдир,
Такдир кўзи сўкирдир.

Ота, сизга сабрдир,
Она, сизга сабрдир.

НЕ КЕРАК

Бутун дунё лолазор бўлса,
Гулу-гулзор, чаман не керак.
Одамизод бахтиёр бўлса,
Орзу-ҳавас, армон не керак.

Жамшид қани, қани Искандар,
Ер остига ҳоқон не керак.
Рутбамиздир инсонлик магар,
Бунча журму исён не керак.

Мудом ваъда вафоси гўзал,
Риё нечун, ёлғон не керак.
Ишонганинг алдаса ҳар гал,
Нопок дўсти нодон не керак.

Инсон бўлсанг фикрла, ўйла,
Яхшиларга ёмон не керак.
Ер жаҳонга солган ғулғула,
Иблис ўғли шайтон не керак.

Аҳли жаҳон басир, кўр бўлса,
Ою қуёш, осмон не керак.
Расул барҳак, Худо бир бўлса,
Тажаллийга гумон не керак.

Жонни тиксанг адл йўлинда,
Ҳожатингга бурхон не керак.
Қуръон, ҳадис бўлса қўлингда,
Ҳақдин ўзга фармон не керак.

Ошиқ бўлиб жондан кечмасанг,
Танангдаги бу жон не керак.
Ишқ шаробин қониб ичмасанг,
Инсон деган унвон не керак.

* * *

Дунё бамисоли шўхчан, гўзал қиз
Кечаларда бедор мактублар битдик.
О, унинг сочлари нақадар нафис,
гўзал бекатларда интиқиб кутдик.

Дунё – фарзандимиз шириндир жондан,
битта кулгусидан юксалдик кўкка.
Бўлсин деймиз, бошинг илоҳо тошдан,
Совуқ шамолларга борганча тикка.

Дунё поёни йўқ, уммон гирдибод ,
тезоб мавжларида сузамиз шодон.
Ҳаммамиз гўёки улоқчи бир от,
бири-биримиздан ўзамиз бу он.

Дунё кафтимизда ловуллаган чўғ,
кўзимизни юмиб уни ютамиз.
Тўйдим бу дунёдан деган бир зот йўқ,
бахтга, муҳаббатга ташна ўтамиз.

ДЎШИ

Биз қачон ўзгардик, қайси бир замон,
Қачон қулаб кетди буюк устунлар?
Юрар тўйдан тўйга овора сарсон,
Эгасин тополмай дўшпию тўнлар.

Дўпписин қўндириб отанг ғоз юрган,
Бошни азиз тутган аждодлар, илло.
Кимки ўзбекман деб кўксига урган,
Бошида дўпписи бўлсин аввало.

Осмондан тушмадинг, чикмадинг ердан,
Бордир бу дунёда насабу зотинг.
Мабодо сўз очсам Амир Темурдан,
Гўё кўлтиғингдан ўсар қанотинг.

Жонингдан суярсан миллату элинг,
Шайсан фидоликка Широқ мисоли.
Қаерда юрсанг ҳам унутма тилинг,
Бошингдан тушмасин ўзбек тимсоли.

Фаркинг бўлмагайдир манкуртдан сира,
Элу элатингни жондан суймасанг,
Рўмол ўраб юргин сен ундан кўра,
Бобонг дўпписини бошга киймасанг.

Ўзбеклик номингда ғурур бир олам,
Тош отиб бўлмайди ахир қуёшга.
Боболар номуси дўппи бу, болам,
Ярашар кўтарсанг эъзозлаб бошга.

* * *

Зир-зир югурасан тиним билмасдан,
хаётингга тагин шитоб керакдир.
Кунларинг ўтади кунинг кулмасдан
сенга ботмайдиган офтоб керакдир.

Итга тиним бору сенга тиним йўқ,
жонингга бунчалар азоб керакдир.
Билмадим нимасан, одамми, махлуқ
кўзингни оч, деган хитоб керакдир.

Ул керак, бул керак, битмас ташвишинг,
не учун бунчалар чоп-чоп керакдир?
Шу зайл ўтади неча ёз-қишинг,
пул керак, пул керак, қоп-қоп керакдир.

Улушингни балки олиб бўлдинг ҳам,
балки бир кулбаи хароб керакдир.
Аммо ўзлигингни билмайсан одам,
олтин тоғ сингари сароб керакдир.

Ҳаёт қил учида, тил учида жон,
ҳаммасига ҳисоб-китоб керакдир.
Дунёда бор-йўғи меҳмонсан, меҳмон,
бир кун охиратда жавоб керакдир.

Эҳтимол қолгандир умрингдан бир кун,
яхшилик керакдир, савоб керакдир,
Сўзимни мухтасар айласам якун,
аввало одамга инсоф керакдир.

* * *

Мен сени севмайман,
асло кутмайман,
Ҳаётимнинг ҳеч бир
фурсат, фаслида.
Ўзимни бир кунда
минг бор алдайман,
Оёқ тортаверар
сенга аслида.
Келма, дейман сенга
эртаю кечин,
Қандай қутулолсам
экан ўзингдан
Тушларимда эса
ўрарман сочинг
Кўзларим узолмай
Асло кўзингдан.
Ахир муҳаббат йўқ,
осмон остида,
Вафо ҳам қутмасман
сендай гўзалдан.
Ғурурни синдириб
кўчсам ростига
Қисматимсан ўзинг
Тақдир азалдан.
Туюлар гапларинг
Ўтирик, ёлғон
Ўриқлар гуллаган
Баҳор фаслида
Юрак тилга кириб
Ҳайқирар ишон:
“Жонимни бераман
Унга аслида.”

ЙЎЛЛАРИМГА ҚАРАГАНЛАР

Соғинчларим айтай сизга ич-ичимдан,
кўз тешилиб йўлларимга қараганлар.
Шамолларга айланайин мен шу зумда—
жовдирашиб мени мендан сўраганлар.

Шамол бўлай ўнгингизда, сўлингизда,
Сиз ғашлаиб: “бузди деманг бу тинчимни”.
Илтимосим, тангу тор бу кўнглингиздан,
жой сўрасам, увол этманг ўтинчимни.

Ёлвораман, кўйинг мени ўз ҳолимга,
баҳорларнинг ифорига қониб тўйай.
Пешвоз чиқса қизғалдоқлар гар йўлимга,
Адирларни алвон-алвон рангга бўйай.

Куним қаттиқ, юрак-бағрим тўла қондир,
тамом қилдим қонларимни ича-ича.
чеҳрайи ранг хазон янглиғ заъфарондир,
ўтаяпман бу кечани кеча- кеча.

Ажабланма аҳволимга рўйи-олам,
шамолдирман бу йўлларда ўжар, саркаш.
Ерга сиғмас, кўкка сиғмас чеккан нолам,
дардларимга топилмайди бирон дардкаш.

Ҳаётимиз моҳияти кетиш, келиш,
Мени мендан сўраганлар бўлманг дилтанг.
осон эмас бир кечада минг бор ўлиш,
йўлларимга қараганлар мени кутманг.

* * *

Меҳнат заҳматидан ўлмаган ҳеч ким,
Тиккил чориғингни сабр-бардошдан.
Яшаш мумкин эмас қилмасдан чиқим,
Пўлат тобланади пишиб оташда.

Олам ҳовлисини айланиб кўрсанг,
Иссиғу совуғи бўлгайдир аён.
Ёмонлар қаҳридан ерларга кирсанг,
Яхшилар сўзидан бўларсан осмон.

Каслар бор қишда ҳам қизганиб қорни,
Ҳалол насибангга уради панжа.
Ҳатто сен эгарлаб қўйган тулпорни,
Минмоққа талабгор юрганлар қанча.

Лекин бир ҳолатдан этайин огоҳ,
Барчага баробар ҳаёт йўриғи.
Демишлар ўрмонга ўт кетса ногоҳ,
Ёниши муқаррар ҳўлу қуруғи.

Токи бу жаҳонда экансан тирик,
Ҳар недан ижикиб, бузма кўнглингни.
Доғда қолдирса-да минг йиллик шерик,
Имоннинг қўлидан узма қўлингни.

ПУФАК

Минг йил ўтса ҳамки ўша-ўшасан,
Ёлғон мақтовлардан дарров шишасан.
Ўзингни қанчалик билмагин осмон,
Бир куни ёрилиб, ерга тушасан.

* * *

Олувчи ҳам ердир, берувчи ҳам ер,
Пойингда ялиниб турувчи ҳам ер,
Қанча гўддаймагин, қанча кўкрак кер,
Танингни бағрига олувчи ҳам ер.

АЛАМ

Сен мени инимдан чиқармоқ бўлсанг,
Ё хас-хашак ёққин ё сувга бостир.
Сен мени динимдан чиқармоқ бўлсанг,
Авахтага тикқин, дорларга остир.

Сен мени агарда хорламоқ бўлсанг,
Масжиду меҳробу имомимни буз.
Аёлу қизимни хўрламоқ бўлсанг,
Эркаклик ғурурим, имонимни буз.

Сен мени истасанг устимдан қулмоқ,
Ирғит қурбақани пишган ошимга.
Истасанг оламга сазойи қилмоқ,
Тухмат тошларини ёғдир бошимга.

Сен-чи от устида, мен бир пиёда,
Аввало гапингни гапиргин ўйлаб.
Истасанг йўқотмоқ мени дунёдан,
Бурашинг кифоя жаллодга мўйлаб.

Донолар гапи бу, шохига урсанг,
Зирқираб кетармиш хўкиз туёғи.
Кўзимда шашқатор ёшларни кўрсанг.
Демакки, яқиндир қиёмат чоғи.

КУНЛАРИМ

Тўкилади дувиллаб
куз барги хазонлари,
яшнаган баҳорларга
ета олмайман сира.
Мезонларга кўмилган
Туркистон осмонлари,
эртага бу кунлар ҳам
бўлар ширин хотира.

Мен—бир ёлғиз йўловчи,
қайда макону мазгил,
ғуруб сари қуёшим
оғмоқдадир бу нафас.
Ҳаёт асло бемаҳал
чироғим ўчирмагил,
дувиллаб ёғаётган асло
хазонлар эмас.

Бу менинг ўтган умрим,
маънос хаёлларимдир,
шеърим сатрларига
Юракдан оққан хунлар.
Гунгу соқов дунёга
аччиқ саволларимдир,
жувонмарг орзуларим,
дафн этилган унлар!

Тупроқдайин чуқурга
тўкиламан, тўлмайман,
кунларим хазон каби
сочилади йўлларга.
қачон, қайси сатрда

тўхтамоғим билмайман,
сўнг қовушиб кетарман
ўзим ҳам шамолларга.

Ҳеч қачон посангига
келмаган тарозиман,
кузнинг ҳазин шивири
жўр бўлади қуйимга.
Мен ўзимга айбнома
ёзаётган қозиман,
Ўйлаб-ўйлаб негадир
етолмасман ўйимга.

Телефон дафтаримда
ўчмаса-да номлари,
қаторимда кўринмас
не-не дўсту-ёронлар.
Эй сиз кўнгил уйимнинг
мўътабар меҳмонлари,
изларингизда учар
андуҳ каби хазонлар.

Манзил ҳали кўп узоқ,
олдинда не синовлар,
заъфар кузак юзига
боқаман илинж ила.
Қошу кўзим қопламиш
буқун оппоқ қировлар,
дарёларим энтикиб,
тўлғонар ўкинч ила.

Ана кўринди, дейман
ахир манзил қораси,
эртаю-кеч йўртаман

манзилга ета олмай.
Мен – орзу фуқароси,
армоннинг гунг боласи,
Фурсатим зик, турарман
ўзимни кута олмай.

* * *

Бир пайтлар олимлик даъво қилардинг,
Аҳли уламога ғавғо қилардинг,
Чорсу бозорида кўрсам мен кеча,
Лаш-луш дўконида савдо қилардинг.

* * *

Номингни ўзгартир эй сен номурод,
Ўзингни осмонга даъвогар билма.
Дунёда ягона Бобур деган зот,
Ном сотиб, ўзбекка шаккоклик қилма.

* * *

Ҳушёр кўпдир, олдиндан,
Қичимас жойин қашлар.
Эгасин қилиб иззат,
Итига суяк ташлар.

* * *

Бола сеникидир, раводир урсанг,
Ва ёхуд елкангда опичиб юрсанг,
Муҳими, отадек тарбия берсанг,
Ярашар оламга кўксингни керсанг.

ҲИСОБЛИ ДУНЁ

Қилмоқни истасанг кўтара савдо,
Қўйлик бозорига бормоғинг лозим.
Ҳисоб-китоблидир ҳамиша дунё,
Олганга яраша бермоғинг лозим.

ЭЛАККА ҚОЛГАНДА

Туяга ортдилар қопу қанорни,
Ортдилар сандиғу бўхчани уя.
Туяқаш етар бас, инсофинг борми,—
Элакка қолганда бўқирди туя.

* * *

Ёмонлик ножойиз сўзингдан келур,
Ёйинки ўғилу кизингдан келур,
Бошингга не келса бировдан кўрма,
Ёмонлик ўзингга ўзингдан келур.

ЎЗБЕК ТИЛИМ

Бобомнинг тилисан, момомнинг тили,
Отамнинг тилисан , онамнинг тили.

Осмондай бепоён туғилган еринг,
Ҳеч кимга маълуммас аввал-охиринг.

Қадимий аждодинг ул Абуттуркдир,
Ўтовинг Осиё–бошингда бўркдир.

Тўмарис шиддати, Широқнинг қони,
Мангуберди ўчи, Темурбек шони.

Кошғарий дилида ўлмас баётим,
Яссавий тилида мангу ҳаётим.

Навоий армони, Бобур нидоси,
Фароғий ўкинчи, Машраб видоси.

Чакмоқлар чақини, шамол шовури,
Учқур бедовларнинг ғала-ғовури.

Сувлар шилдираши, гуллар саломи,
Хушовоз булбулнинг тонгги каломи.

Ўзбекона одоб, ҳаё, андиша,
Тилим қат-қатида борсан ҳамиша.

Киндик қоним томган муқаддас ерим,
Чўлпону, Қодирий, Усмон Носирим.

Истибдод кўрғонин янчиб, йиқолдинг,
Олов-оташлардан омон чиқолдинг.

Сен рўйи заминга ўзбек тилида,
Саломлар йўлларсан ўзбек элидан.

Теран илдизлардан олган қудрат, куч,
Баҳайбат чинорсан новдалари ғуж.

Минг йиллар ўтса ҳам навқирон, ёшсан,
Мудом бошимизда порлоқ куёшсан.

Ўзимнинг тилимсан, боламнинг тили,
Ўзбегим тилисан, оламнинг тили.

* * *

Ҳар бир қадамингда битта тўйхона.
Ҳар битта беморга бир дорихона,
Во ажаб қандайин кажрав замона,
Боласига чўри бўлибди она.

* * *

Давронинг келибди, даврингни сургин,
Кетмонинг учибди, осмонда юргин,
Эртага бугунни қайтариб бўлмас,
Баччағар, юлдузни бенарвон ургин.

БАНДА

Аслинг магар обу гилдир,
Аълодирсан малак, хурдан,
Юрар бўлсанг, йўлинг нурдан
Иборат айлагил, банда .

Дунёга ўзингни билдир,
Ноком ўтма ҳеч жаҳондан,
Тириксан инсоф, имондан
Иморат айлагил, банда.

Умр чалкаш, узун йўлдир,
Босиб ўтгил бу йўлларни,
Каъбамас, зор кўнгилларни
Зиёрат айлагил, банда.

Сиртида мисли Чамбилдир,
Бу дунё ҳасрат, ғамхона,
қўпор ғам уйин мардона,
жасорат айлагил, банда.

Нечукким ҳасратинг мўлдир,
Бетоқатсан Ҳақ ишқидан,
Кўзингда ғам сиришқидан,
Таҳорат айлагил, банда.

Бу куннинг маъниси пулдир,
Кимлар сотар ўз жонини,
Очиб сен ишқ дўконини
Тижорат айлагил, банда.

Ҳақнинг ризосига улгур,
Адашма ҳеч саноғингдан,
Қилган журму гуноҳингдан
Каффорат айлагил, банда.

ЯХШИ ГАП

Толикдим кундалик ташвиш, ўйлардан,
Ҳасрату ғуссадан дилда таҳлика.
Яхшиям қарзим йўқ сохта бойлардан,
Юрибман қаддимни кўтариб тикка.

Юрибман таним соғ, суягим енгил,
Эзгу тилакларни этиб сипориш.
Топмадим уйимдан яхшироқ манзил,
Париждан яқиндир мен учун Фориш.

Уйим йўқ осмонбўй, қаватма-қават,
Ўтяпман Канар ё Малдивни кўрмай.
Пул, бойлик одамга берганида бахт,
бошқача бўларди ҳаёт бутунлай.

Токи бу дунёда яшаймиз бир бор,
Инсон эканимиз этмайлик унут.
Истагим, яшасин муҳаббат, баҳор,
Дилларда меҳрдан кўкарсин умид.

Менга тонг чоғида сўйламанг шомдан,
Яхши гаплар айтинг, бўлсангиз одам.
Бахт дея аталган бу кўҳна жомдан.
Биродар, бир културм ичайин мен ҳам.

ТААССУФ

Биз келиб кетгувчи тўгарак жаҳон
Ҳар бир заррасида минг битта ҳикмат.
Баъзан сув келтирган бўлиб тошбўрон,
Кўза синдирганга ёғилар раҳмат.

* * *

Бекорга ўтирмас мушук чувоқда
У ҳам бир ўлжанинг тушган кетига.
Мушукнинг ўзи-ку турсин у ёқда
Чидолмас сичқонлар мушук ҳидига.

ИЗҲОРИ ДИЛ

Манзума

Инсонлар барг бўлса, Ватан бир дарахт,
Дарахтда қумрилар уради чаҳ-чаҳ,
Чаҳ-чаҳин тингласам ҳар лаҳза, ҳар вақт,
Қушлар каломида эғзулик барҳақ.
Тош тутсанг қўлингда инжу, дур бўлғай,
Ҳамиша бошларинг тик, мағрур бўлғай.

Энг нозик каломдир башарда номус,
Эзгулик бор жойда, ёмонлик ҳам бор.
Дилларга хиёнат йўламас ҳаргиз,
Имон қаълалари тураркан пойдор.
Кўнглингда ҳайқирган Аму, Сир бўлғай,
Нақшбанд боболар пешво, пир бўлғай.

Улғайиб уйимда ўғиллар, қизлар,
Қўяр эрталарга шахдам қадамлар,
Танишу нотаниш, дўсту азизлар,
Мен билган, билмаган барча одамлар.
Уруғу аймоғим – йўлинг нур бўлғай,
Миллату элатим – элинг ҳур бўлғай.

Олис тарихларга син солсам агар,
Аждодда не бўлса сурармиш суяк,
Темурбек юртидан Темурлар чиқар,
Алпомиш наслидан Алпомиш бешак.
Падаринг осмону онанг ер бўлғай,
Қизларинг ойбекач, ўғлинг эр бўлғай.

Энг ёру- тилаклар тилайман сенга,
Қўлим дуода-ю, каломда тилим.
Яхши ёмон кунда эш бўлдинг менга,
Мангу тўхтамасин карвонинг, элим.
Кўксингда ловуллаб турган қўр бўлғай,
Мардларинг майдонда мисли шер бўлғай.

Неча минг йиллардан келарсан ўтиб,
Мен ҳам бу йўлларда елдай елгайман.
Табаррук изларинг кўзимга суртиб,
Қўлларим кўксимда таъзим қилгайман.
Ўзбегим қозонда ошинг бир бўлғай,
Бир ёқадан чиқиб бошинг бир бўлғай!

ЎЗБЕК

Ўзбекни Яратган этди ардоқли,
Сўрармиз ҳамиша нажот ўзидан.
Ялангтўш қавммиз, бели белбоғли,
Фаришталар ўпган ўзбек юзидан.

Дехкону чўпону хунарманд, боғбон,
Ризқини теради дала тузидан.
Ойга бир кун етса ўзбек бегумон,
Гуллар униб чиқар босган изидан.

Кичиги кичик-ку, каттаси катта,
Итармас бир-бирин асло кўксидан.
Бобо-момолари ҳурмат- иззатда,
Нур ёғиб туради мудом юзидан.

Бири-бировига суяниб юрса,
Яхшилиқ чикмайди сира эсидан.
Боладек қувонар элга тўй берса,
Қўшнига илинар ортиб ўзидан.

Илму маърифату исломга ихлос,
Тушмайди шукрона асло оғзидан.
Болам деб яшамоқ фитратига хос,
Тойчоғи келади отнинг изидан.

Ваъдага вафодор, аҳдига иқрор,
Ҳатто дор остида қайтмас сўзидан.
Йўғига қаноат, бориға бозор,
Ўзидан кўпаяр ўзбек, ўзидан!

* * *

Кўнглингда бор эди не ҳислар нодир,
О, улар қадрига ета олмадинг.
Қадамлар ранжида чекдинг хавотир,
Йўлингдан адашмай кета олмадинг.

Андиша отини кўрқоқ қўйганлар,
Ҳар бир қадамингда этди хиёнат.
Кўзингни ўйдилар жондан суйганлар,
Кўксингда баайни кўпди қиёмат.

Кетиб бораяпсан, қоматинг эгик,
Чидашга қолмади тоғдай бардошинг.
Токи бу дунёдан экансан тирик,
Бир умр нахотки тинмас кўзёшинг.

Қанчалар иддао, ғараз калтаги,
Бошингга ёғилар ҳали эҳтимол.
Синов деб билмасдан буни галдаги,
Оғир хаёлларга чўмарсан беҳол.

Ой тўлган кечада йўқдир ухлагинг,
Билмайсан бу ҳолни қандай аташни.
Йиғлагинг келади, фақат йиғлагинг,
Нечун эплломадим дея яшашни.

ОҚ ТОНГЛАРДА

Оқ тонгларда уйғониб бирдан,
Оёқяланг кездим далалар.
Болалигим жилмайиб турган,
Адирларда кўклам паллалар.

Шумтолларнинг ҳайбатли акси,
Савлат тўкиб сувда жимирлар.
Осмонларда юлдузлар рақси,—
Адо бўлар, уйғонар қирлар.

Одамлардан туриб эргароқ,
Тирмашади куёш уфққа,
Қўшиғини бошлайди янгроқ,
Далаларни қаратиб кўкка.

Мактаб тугар. Юрак чирманда,
Онам дейди, кузатиб йўлга:
“Хат ёзишни қилмагин канда,
Биздан асло хавотир бўлма.”

Сўнгра ҳар тун у ўчоқбоши,
Онагинам киради тушга.
Силаганча эркалаб бошим:
“Киргин, дейди болам ўқишга”.

Имтиҳонлар тошдан ҳам қаттиқ,
Яна менга кулмайди омад,
Соғинсам-да онамни интиқ,
Боролмайман аммо қишлоққа.

Ўтиради эшикда онам,
Почтачининг тўсиб йўлини.
Унутдими бизни ё болам,
Ёки тоби қочиб қолдими?

Орзуларим улғайтган қишлоқ,
Хаёлимда кундузу кеча
Ташналигим ортади кўпроқ,
Соғинчларни мен ича-ича...

АФСОНА

Юксак арғувонлар кўланкасида,
икковлон турадик бахтиёр, шодон.
Ёнардик пок ҳислар алангасида,
Туташиб ётарди ер ила осмон.

Тоза нигоҳларда севинч ва умид,
тилимиз бир сўзга келмасди ҳатто.
Ҳаяжондан титраб-қақшарди вужуд,
кўзлар бир-бирига тўкнашган асно.

Диллар муҳаббатга мубтало, асир,
бир сўз деёлмасдим зинҳор у қизга.
Еттинчи осмонда қулардим қаср,
ҳали шабнам каби мусаффо ҳисга.

Турардик, қайдадир ошиқ юраклар,
бизнинг юракларга урарди монанд.
Қайдадир туғилиб митти гўдаклар,
қарри бу жаҳонни ётарди хурсанд.

Қайдадир ўсмирлар бўлиб бўйсира,
овози дўриллаб, хандон куларди.
Осмондаги ойни торттириб хира,
гўзаллар ой билан баҳс қиларди.

Турардик, сукунат домида бесўз,
гўё узилганди ердан қадамлар.
Олис осмонларда учар эдик биз,
ҳавас-ла боқарди ерда одамлар.

Диллар роз айтарди ишқ шеvasида,
айланиб борарди кўллар қанотга.
Юксак арғувонлар кўланкасида,
бизлар шошилардик катта ҳаётга.

ҲАЁТ

Юлдузлар самода бир-бир ўчяпти,
Янги бир кунингга шайланаяпсан.
Умр бамисоли тушдай кечяпти
Тулпордек қозикда айланаяпсан.

Қандай тулпор эдинг чопағон, ёвқур,
Шамоллар яшарди қора ёлингда.
Ҳаммасини енгиб ўтардинг бир-бир,
Тўсиқлар учраса ўнгу-сўлингда.

Кетмас кўз ўнгингдан кўксингни кериб,
Оппоқ булутларни миниб чопганинг.
Қўшни қизга битта шоколад бериб,
Кўнглини ийдириб, шартга ўпганинг.

Кетди шўхликлару, шатангликлар ҳам,
Соядай борарсан кўчалардан тор.
Ўзи билан ўзи бола-чақа ҳам,
Ҳаёт бир қозикда айланар такрор.

Ўзинг ҳам ҳолингга ҳайронсан-ҳайрон,
Кимларни кулдириб, кимни тиглайди.
Набиранг соқолинг юлади шодон,
Оқ сочларинг силаб онанг йиглайди.

* * *

Яна далаларда уйғониш саси,
Куёш баркаш каби ярқирар ял-ял.
Зангори боғларда еллар нафаси,
Мудроқ табиатга киргизар амал.

Яна олам-жаҳон ҳайратга тўла,
Қизлар каштасидан нусхадир гўё.
Булоқлар кўзида сеҳрли шуъла,
Гўдакдай жилмайиб ётибди дунё.

Яланг сайхонларда алвон қизғалдоқ,
Балқади, оламни ёғдуга чайқаб.
Шахт ила югурар жажжи кўзичоқ
Қирлар ўнгирида дикирлаб, яйраб.

Яна туни бўйи юлдузлар кўкда,
Ўрик гулларидек бодраб гуллайди.
Адирлар туядек тушганча чўкка,
Сомон йўлларига салом йўллайди.

Йигитларга ногоҳ дуч келган асно,
Қизлар жилмаяди киприк учида.
Яна кенгликларга чексиз, мусаффо,
Ташна термуламан ҳайрат ичида.

ЯШАШ УДУМИ

Ҳар ким ҳаётини ўзича қура,
Аввало қўлласин Худо қулини.
Биров илм-фанга ўзини урар,
Биров тижоратдан топар йўлини.

Мабодо, яшашнинг эпини қилсанг,
Даркор ҳам эмасдир тахти Сулаймон.
Минг йил яшаб ўтди чайлада, билсанг
Сабру-қаноат-ла ҳазрати Лукмон.

Ўзгармас ҳеч қачон яшашнинг шакли,
Кўҳи Бадахшонми, шаҳри ғулғула.
Робинзон оролда яшади бахтли,
Атрофи жондору қушларга тўла.

Иброҳим Адҳамдек тарк этиб тахтни
Бахтли яшаш мумкин олачикда ҳам,
Ўзимизга ўхшаш сумбату-сахтли,
Одамлар яшайди Мозамбикда ҳам.

Яшайди бутпараст сифиниб тошга,
Ҳиндилар сигирга сажда қилганча.
Илло, ҳар қавмнинг мозори бошқа,
Бандаси кун кўрар ўзи билганча.

Яхшими, ёмонми ўтгайдир кунинг,
Ғалати формула яшаш удуми.
Тошлар остида ҳам чиқармай унинг,
Бемалол яшашдир билсанг, муҳими.

Хуллас, вафо қилса умр одамга,
Юзга ҳам етади бир кун эринмай.
Яхши-ку машҳурлик жумла оламга,
Яшаса бўлади ҳатто кўринмай.

Ҳар ким nasibасин терар кўпу оз,
Текин лукма бўлар фақат қопқонда.
Лекин бир тахлитда қичқирар хўроз,
Хоҳи Самарқандда ,хоҳи Лондонда!

ОТАМ (хотира)

Отам оддийгина дехқон, бесавод,
Тонглар кироат-ла ўқирди Қуръон.
Ҳаёт ташвишидан мен ҳали озод,
Кўнглимда малаклар бўларди меҳмон.

Илкис чайқалардим сирли оҳангдан,
Руҳим аллаларди сўзлар илоҳий.
Гўё жароҳатлар кетиб Ватандан,
Кўзимда яшнарди фирдавс боғи.

Ҳолбуки, баҳорга кўзларимиз тўрт,—
Кутардик , унутиб биз қаҳратонни.
Бойкуш маконига дўниб она юрт,
Иблислар изғирди излаб Қуръонни.

Муаллим ўзини авлиё чоғлаб,
Худо йўк, деб таълим берарди бизга.
Қизил галстукни бўйинга боғлаб,
Бизлар асир эдик бахтиёр ҳисга.

Ҳолбуки, мамлакат тутарди мотам,
Итдай изғир эди малъунлар, бадкор.
Эшик, дарчаларни бекитиб отам,
“Ёсин”, “Таборақ”ни этарди такрор.

Негадир кўзимга ёшлар келарди,
Тинглаб оятларни кутлуғ, мукаррам.
Замин чайқаларди, кўк чайқаларди,
Ҳаққа тасбеҳ айтиб ҳар икки олам.

Куръон ўқир эди тонгларда отам,
Сирли оятларда тирик бир нидо.
Илоҳий шукуҳ-ла тонгни уйғота,
“Оллоху акбар!” деб турарди дунё !

БИЗЛАР

Шамол тегирмони ила қилиб жанг,
Ҳали ҳам эгардан тушмаяпмизда.
Биродар салга бўлаверманг танг,
Нордону думбулмиз, пишмаяпмизда.

Қалашиб ётибди бир хирмон сўзлар,
Хирмонни совуриб, чошляпмизда.
Отчопарда жавлон урганда дўстлар,
Шеър билан кўнгилни хушляпмизда.

Ишонган кишимиз инсофни еган,
Жез бўлиб чиқади, биз тилло деган,
Тилимизни гўё ҳакка чўқиган,
Соқовдай тилимиз тишляпмизда.

Эмасмиз шилликқурт ва ёки панда,
Расул умматимиз, Худога банда,
Очдан ўлмаяпмиз, ҳеч бўлмаганда,
Ойликка яраша ишляпмизда.

Забт этиб ойни ҳам инсон оёғи,
Ўзга дунёларга отланган чоғи,
Бизда бобомерос танча ўчоғи,
Таппини тутатиб қишляпмизда.

Янтоғу жинғилни ея ва ея,
Орзу қилган экан ҳаммомни туя,
Эшакеми тошган бир хаста гўё,
Қичимаган жойни қашляпмизда.

Дангасага ҳар кун ялло, таралло,
Ёлғончига ёлғон далда, тасалло,
Қоқиб елкасига шайтоннинг илло,
Имоннинг бошига муштляпмизда.

Отини сўрабди гадодан гадой,
Шерик “Худой...” деса, солибди дод-вой,
Биз ҳам шу гадога авлод ҳойнаҳой,
“Бердисин” эшитмай тошляпмизда.

ИЛТИЖО

Хазонга юз бурган тийра кузингда,
оламни яшнатиб лолазор қилма.
Йўллаб қорларингни авжи ёзингда,
қаҳратонда бизни қорга зор қилма.

Бахту омад асли қанот йигитга,
қанотин синдириб бемадор қилма.
Мутелик қисматдир эҳтимол итга,
одамни махлукқа баробар қилма.

Яшнатар ҳар работ, гўшани одам,
гуллаган манзилни шўразор қилма.
Ўзинг-ку инсонни этдинг муқаррам,
бу чархи фалакни кажрафтор қилма.

Бир эрур насаби, ирқи, имони,
бандани бандадан устувор қилма.
Тарози палласин тутганинг они,
оқилни аҳмоққа мардикор қилма.

Халойиқ олдида бийрон сўзлатиб,
ёлғонни қудратли, зўравор қилма.
Ҳақу ҳақиқатни зор-зор бўзлатиб,
жоҳилни ожизга дилозор қилма.

Одамзот кўз тикар фақат сен сари,
Бизни раҳматингга интизор қилма.
Лек олам айланиб ногоҳ тесқари,
Мўминни жоҳилга харидор қилма.

Шафиқ ҳам ўзингда, ўзингда шафқат,
Номусни кўчада шармисор қилма.
Неки қилсанг қилу, ўтинчим фақат—
Инсон боласини хору-зор қилма.

ЧИГИРТКАЛАР БАЗМИ

Соддагина ўсмир эдим унда ҳали,
кўнгил оппоқ қоғоз эди – ёзилмаган.
Чирилларди чигирткалар тун маҳали,
бир ёқларга чорлар эди, мен билмаган.

Саратонда инмас эди кўзга уйқу,
Нозбўйларнинг ифоридан бўлардим маст.
Чигирткалар қўшиғини тинглардим
қўпорардим Фарҳоддайин тоғларни даст.

Кезар эдим саҳроларда мисли Мажнун,
учар эдим осмонларга қанот боғлаб.
Яшар эдим дostonларнинг ичида мен,
юрар эдим Алпомишга ўзим чоғлаб.

Кўзларимда юлдузларнинг жимжимаси,
тегай-тегай, дерди бошим осмонларга.
Ҳилол мисли уммондаги Нуҳ кемаси,
элтар эди мени қадим замонларга.

Эсар эди Боботоғдан ҳур шаббода,
пардаларни силкиб-силкиб дарчаларда.
Ситоралар узатарди менга бода,
чигирткалар базм курган кечаларда.

Чўғланарди кўксимдаги орзуларим,
энтикардим, қийналардим, севинардим,
Унда ҳали шўху шатанг ўсмир эдим,
наҳорларда шудрингларда ювинардим.

ЎЛМА, ГҮРҲҒЛИ

Хатойинг қидирса ҳар бир сўзингдан,
Демак эҳтиёт бўл, дўст эмасдир у.
Кетмонинг учса-да, кетма ўзингдан,
Ким кибру ҳаводан топибди обрў.

Ҳамиша чигалдир оламнинг сири,
Ганжина топарсан, берса йўлингни.
Хизрдир ҳар етти одамдан бири,
Ҳаммага баравар узат қўлингни.

Тўрт ўғлим бор дея, урма кўксингга
Дуо қил, Худодан сўраб бахт, омад.
Минг бора рози бўл берган тузингга,
Қайда юрсалар ҳам бўлсин саломат.

Ҳамиша эгиздир қувонч ила ғам,
Сендан шафқатини аямас очун.
Ҳаттоки очингдан ўлганингда ҳам,
Сотма имонингни парча нон учун.

Бермас эшигига боргандан кўра,
Яхшидир бошингга рўмол ўрасанг.
Нимаки сўрасанг Худодан сўра,
Теподай беради, тоғдай сўрасанг.

Умр деганлари бир он, бир нафас,
Фурсати атиги хутнинг қорича.
Беҳуда нолимоқ инсофдан эмас,
Қабул эт ҳаётни бори-борича.

Ким аҳдда собитдир муродга етгай,
Ҳаёт йўлларида чарчама, толма.
Ғиротинг турибди кўпкарига шай,
Ўлмагин Гўрўғли, ўзингдан қолма.

КАФОЛАТ

Оқдир оналарнинг сути ҳали ҳам,
оққан дарёларим оқиб турибди.
Фалакда собитдир куёш муаззам,
қирларга қизғалдоқ тақиб юрибди.

Урмимиз тонглари гўзал, бектакрор,
ҳар бирида ўзга жозиба, зийнат.
Турналар кифтида келмоқда баҳор,
бойчечак қикирлар холис, беминнат.

Бомдодда уйғониб бу қавми муслим,
илдам шошилади чўнг ибодатга.
Зўрлаб жамоани турғизмас ҳеч ким,
Ҳақнинг фарзидир бу аҳли суннатга.

Саҳарда сайрайди қумрими, саъва,
у ҳам Ҳақ ёдига келтирар имон.
Қойим ўз ўрнида то абад Каъба,
муслим бош уради қиблага томон!

Мангу меҳварида айланар очун,
асло қайтмагайдир арслон изидан.
Жаннатнинг орзуси иблисга нечун,
туяни ўтказмас игна кўзидан.

Замин коинотда бир митти нукта,
борлиқда биз якка эмас, эҳтимол,
“Аллоҳ” деб ураркан қалблар вужудда,
яшашга кафолат бордир бемалол.

НАВОИЙ ОЛАМИ

Ҳазрат Навоийнинг ҳар бир сатрида,
ёнма-ён яшайди қувонч ила ғам.
Ҳазрат Навоийнинг мамлакатада
ўн саккиз минг олам эрур мужассам.

Навоий уммони чуқур нақадар,
тубига етолмас бирор-бир инсон.
Бўйларим ўсади Тангри тоғ қадар,
ҳазрат Навоийни ўқисам ҳар тонг.

Онҳазрат сўзлаган ҳар битта сўзда,
мужассам илоҳий маъно ва тимсол.
Ажабмас интилса туркий алфозга,
шул важдан аҳли башар эҳтимол.

Ҳазрат Навоийни ўқийман саҳар,
лол бўлиб ҳаётбахш, нурли баётга.
Навойдан келган ҳар мужда, хабар,
қайтадан келтирар мени ҳаётга.

МУЗ ВА ТУЗ

Болаликда яларсан музни,
Улғайганда танирсан қизни.
Ёлчимасанг агар хотиндан
Бутун умр яларсан тузни.

МОМОСУЛУВ ЧЕЧАНИНГ ТУШЛАРИ

“Тоғай Мурод. Ойдинда юрган одамлар”

1

Ярим тунда сукнат чоғи,
Остонада ўй сулар эркак.
Юрагини ҳовучлаб турар
Хавотирга тушганча терак.

Занжирига боғланган кўппак,
Чарх уради ҳовлида урён.
Ўғил кўрар тушида титраб
Ўттиз яшар хушрўй жувон.

Ана аёл...терларга ботиб
Ажал билан олишар тикка.
Бирданига қулоққа тотли
Қуйилади бир овоз “инга-а”..

Тиник кўзда тиник бир ҳаёт,
Осмонлар учиб юрар даст.
Тақдир ҳали эгар уни шод
Ухлар эри оғушида маст!

2

Майли қилдим ҳаққа ҳавола,
Яратганим эгамсан гарчанд.
Қиз бўлса ҳам.. қилар у нола,
Қирк ёшида тилайди фарзанд.

Аёл тушин қилмайди канда,
Қизлар туғса, о, туғса қани.
Тун беҳуш, тўлғоқ тутгандай,
Зирқирайди аёл бадани.

Ҳали ҳамон умид ва ишонч,
Гўдак каби аста эмаклар.
Еру кўкка сиғмайди қувонч,
Чақалоққа тикар кўйлақлар.

3

Момо кўйиб ёстикқа бошни,
Туш кўради илиниб кўзи.
Эри,уфқ,улкан куёшни,
Ва аёлни..балки у ўзи?

Уфққача йўллар ёришар,
Кўёш кучар чексиз далани
Эру хотин кетиб боришар
Етаклашиб гўдак болани.

МУЪЖИЗА

Сенга туюлади бари оддий, жўн,
Ҳаётда қолмади, дейсан мўъжиза.
Берилган ҳар лаҳза яшамоқ учун,
Эмасми, аслида буюк мўъжиза.

Мўъжиза эмасми, асалари ҳам,
Бол йиғиб толмайди эрта баҳордан.
Қалдирғоч инлари пишиқ, мустаҳкам,
Сабоқлар олгандир улуғ меъмордан.

Мўъжиза эмасми, кўксингда ёнган,
Юрагинг “Аллоҳ” деб урса тинмасдан.
Баҳра олсин дея, ҳар битта инсон,
Абадий порласа қуёш сўнмасдан.

Дилинг ардоғида муҳаббат бўлса,
Чорласанг ёнинга, жилмайиб келса,
Сен уни, ул эса бир сени деса,
Муҳаббат меваси жужуқлар кулса.

Ҳаттоки қартайиб, мункайган чоғинг,
Сира чарчамасдан юрса оёғинг,
Мўъжиза эмасми, кулба ўчоғинг,—
Ёритса, ўғиллар олиб чироғинг.

Тарк этса кўзингни тунлар уйқулар,
Юрагингда ошиб- тошса туйғулар,
Қалбда жарангласа инжа чолғулар,
Мўъжиза эмасми, кулса орзулар?

Йўлларингда мудом бахту-омад ёр,
Ёру дўстларинг ҳам жоннисор, фидо.
Инсон рутбасига бўлсанг сазовор,
Мўъжиза эмасми, ҳар онинг илло!

МЕҲНАТ

Оёқяланг юргим келади музда,
Ўжару қайсарман, кирмайман гапга.
Мен асли шоирмас, заргар бир уста,
Сўзларни авайлаб тераман ипга.

Бу олам толиққан, бир бемор, хаста
Кўзлари мўлтираб боқар ҳар ёққа.
Юрагим гул каби тутсам бир даста,
Туриб кетармиди бирдан оёққа.

Жоним садақадир гул тутган дўстга,
Рақиб-ла нонимни бўлишиб есам.
Кечаю-кундузлар сўзни улаб сўзга,
Дунёга бир оғиз яхши сўз десам.

Йилларни дон каби чўқиётир вақт,
Кунларни қозондай тўнтарар осмон.
Ваъда қилмасам-да, сизга омад, бахт,
Йўллагим келади сизни бахт томон.

Сўзларда сеҳр бор, шеърда бор ҳикмат,
Авайлаб тоблаيمان сўзларни чўққа.
Бу учун сизлардан кутмайман раҳмат,
Чиқармасангиз бас, меҳнатим йўққа.

ЁШИНГ ЎТТИЗДАМАС

Йигит -яланглардан қолмайсан ортда,
Ҳали ҳам тетиксан, суягинг енгил.
Ўжар чавандоздек тушмайсан оддан,
Вужуд қарисада, қаримас кўнгил.

Агар қўйиб берса бир зум ўзингга,
Боладай чопардинг, қилганча хузур.
Ҳартугур тушади шу чоғ эсингга,
“Юракни авайланг”, дегани дўхтир.

Пайкални босибди ажирик, ғумай,
Чопишга кетмонни турасан пешлаб.
Ёлчитиб ақалли бир кетмон урмай,
Икки букиласан белингни ушлаб.

Барибир юракда қайнайди ғужур,
Қуриган бутокни арралаш керак.
Тепада қон босим ошади қурғур,
Бошинг ҳам айланар устига-уштак.

Аччиқ ҳақиқатга мардона, тик бор,
Шалдироқ араванг таъмирла, тузат.
Кетмону аррани ўғилларга бер,
Чанқашса, яхшиси чой қуйиб узат.

Ёпирай, оқсоқлар оёқларинг ҳам,
Хайрият амаллаб чиқолдинг қишдан.
Ўкинма биродар буёғи гардкам,
Ёшинг ўттиздамас, ошди олтмишдан.

ҒАЛАМИСГА

Инсоний туйғулар сенга бир чақа,
Хатто кулишларинг сохта, калбаки.
Бургани жиловлаб, қоқарсан тақа,
Учраса Хизрга берарсан дакки.

Баҳорда жилғалар қилса хиргойи,
Бўзариб кетади турқи авзойинг,
Сен учун азадир бировлар тўйи,
Кўзларинг чақчаяр мисоли укки.

Бир кўлингда нону бир кўлингда тош,
Тошингни отарсан демай кўзу қош,
Қисмат айлаганда иккимиз йўлдош,
Бўлардим ҳаммага масхара-кулги.

Алдову риёлар қилиб ҳар ишда,
Ўришу арқоғинг ҳаром-ҳаришдан,
Юзингдан қочибди хатто фаришта,
Тинмайсан бирингни қилолмай икки.

Дунёга келтириб сен ғаламисни,
Отанг ҳам хайратда, ололмай кўзни
Қанча учаман, деб алдама бизни,
Қушмассан, бор-йўғи туякуш, даққи!

Давронлар ўзгарди, ўзгарди одам,
Ўзгарди мутлақо бу кўҳна олам,
Одамман дейсану эмассан одам,
Устоди аввалинг бўлганми тулки?

МОМОСИ

Кеча остонамдан кириб келгандинг,
Иболи, ҳаёли барно келинчак.
Ойни уялтирар келин бўлгандинг,
Кўзингда юлдузлар айтарди эртак.

Ошуфтаю хайрон, мен таажжубда,
Истардим севгимни айтмоқни дилдан.
Субҳи-саҳарларда ётсанг уйқуда,
Сочларингга чечак тақардим гулдан.

Орзу ва ниятлар тоза, бокира,
Ой юзингга сира тўймасдим боқиб.
Фалакда уйқуга кетса-да Зухро,
Ҳислар уммонида юрардим оқиб.

Кейин-чи, уй-рўзғор, бола-чақа, иш,
Ҳаёт омочини қўш хўкиз–тортдик.
Умр–деразамга қўниб ўтган куш,
Қачон болалардан ўзимизга ортдик!

Ўтди умримизнинг баҳори, ёзи,
Бир-бир етаклашиб бораяпмиз кузга.
Нозиккина келин– энди “момоси”,
Энди неваралар дўқлайди бизга.

Агар вафо қилса мабодо умр,
Иссиқ –совуғига биз-ку кўнармиз.
Энди неваралар ...Худога шукур,
От бўл, деса дарров отга дўнармиз.

Қанча таърифнингни келтирсам оздай,
Қандай бўлсанг, шундай яхши кўраман.
“Бобоси” дейсан сен эрка овозда,
Мен-чи “момоси” деб томоқ қираман.

НЕЧУН

Юракда бўлмаса шиддату шахтинг,
Шамолдай югуриб елганинг нечун?
Бу дунёга келиб, кулмаса бахтинг,
Даврада керилиб кулганинг нечун?

Араванг жойидан жилмаса жилла,
Қазган аригинг ҳам қуриса чилла,
Амаллаб ҳаётинг кечирсанг, илла,
Инсон бўп дунёга келганинг нечун?

Ўзадек саратон урарсан шона,
Ўзингни чоғларсанг якка-ягона,
Вале дил аҳлига бўлсанг бегона,
Тунлари ой каби тўлганинг нечун?

Қисмат совурганда сомону донинг,
Юлдуздай бир ёниб ўчганинг онинг,
Қолмаса ортингдан қизу ўғлонинг,
Фалакда куёшдай кулганинг нечун?

Ўзингни қанчалик санарсан оқил,
Онанг ризосига бўлмасанг дохил,
Дунё ишларидан бўлиб тағофул,
Ўзингни мукаммал билганинг нечун?

Илкинда саховат-хайр бўлмаса,
Очофат қашқирдай нафсинг қувласа,
Ортингдан болангмас, итинг увласа,
Одам, бу дунёга келганинг нечун?

МАСЛАҲАТ

Биродар эрталаб ўрнингдан тургин,
Аввало ўзингдан ҳол-аҳвол сўргин,
Демасдан ёзғириб у каму бу кам,
Тайёрлагин ўзинг нонуштани ҳам.

Шошилмай бемалол отлангин ишга,
Ўзингни урмагин ур-сур, кашкашга,
Эшитмаса майли, эшитмас биров,
Ўзингга ўзингни ўтгин мақташга.

Ишингни нафасни ростлашдан бошла,
Яъни креслога секин ёнбошла,
Атроф-теваракка бермай эътибор,
Ўзингдан ўзингга SMS ташла.

Кимнинг кими билан бўлгандир иши,
Фақат нолиши бор, бор ўткир тиши,
Замона зайли шу, қара кул тортар,
Кулли кўмочига бу кун ҳар киши.

Инсоний қадрингни кепакка сотма,
Бошқалар жаддига балчикқа ботма,
Сен чун ёлғондакам ўлишга тайёр,
Каззоблар гўрига кириб ҳам ётма.

Токи тирикдирсан, дунё кезарсан,
Кимдандир орқада, кимдан ўзарсан,
Мана, ҳозиргина келдинг дунёга,
Энди ўз киндигинг ўзинг кесарсан.

ДАЙДИ ЎҒИЛ

Юрак торларида инграган нола.
Қиймалар танингни тунлар басма-бас.
Абдумажид отли ҳой, дайди бола,
Қайларда юрибсан қилганча араз.

Уруш майдонида кетган бедарак,
Жангчидай қайларда изсиз йўқолдинг.
Энанг соғинади ҳар кун жонҳалак,
Сен-чи на хат ёздинг, на хабар олдинг.

Болалик, қандайин сеҳрли дамлар,
Юракка тор келар бу кўкрак қафас.
Кўчани яшнатган шўх-шан қадамлар,
Наҳотки болалик... ортига қайтмас.

Кун ўтар, ой ўтар, тугамас ишинг,
Асло тугамайди абадий бу жанг.
Синамоқ қасдида гўё бардошинг,
Бошингда синади тўқмоқлар заранг.

Осмондан ёғади кип-қизил қорлар,
Тасалли топмассан зора-морадан.
Энди орқасига қайтмас баҳорлар,
Қирқ йил ўтиб кетди, ахир орадан.

Қирқ йил ўтиб кетди. Сездединг асло,
Кўксингда туйғулар уникқанини.
Тупроққа отангни топшириб ҳатто,
Уқанлар қисматга кўникқанини.

Ортингда толиққан, хастадил ҳаёт,
Дайди ит сингари ҳориб толдингми?
Омон чиқиб қирғинбаротдан наҳот,
Охири кулбангни топиб келдингми?

Қирқ йилда илк марта очиб кўзингни,
Хароба қишлоққа кириб борарсан.
Мусофир кимсадек тутиб ўзингни,
Онангдан манзилни сўраб турарсан.

ШОИРНИНГ ИШИ

Шоирнинг иши ҳам ўхшар морбозга,
Уқувсиз морбозни чақади илон.
Агар шоир ҳушёр бўлмаса сўзга,
Сўз заҳри газанда заҳридан ёмон.

Шоирнинг иши ҳам ўхшар дорбозга,
Дорбоз хато қилса , қулайди ерга.
Не бўлса кўтарар дема қоғозга,
Сўзларинг чаён бўп чақади гўрда.

ЧОРИҒИНГ УНУТМА

Инсоннинг ҳаёти ўхшайди йўлга,
Шамоллар изғийди ўтган изингда.
Етмасингдан туриб ҳали манзилга,
Ўчириб қўймагин чўғни кўксингда.

Сочингга бемаҳал оқлар оралаб,
Ичингни ит тирнаб, домангир бўлма,
Бахил эшигидан боқма мўралаб,
Миннат косасига суқингни солма.

Ўткинчи елларга бўлма елпатак,
Илинжлар излама омонат шондан.
Бир кунлик умрини ҳатто капалак,
гулларнинг базмида ўтказар хандон.

Ҳаммаси яхши деб овути ўзингни.
Кўнгилини эркалаб юпат, инчунун.
Очгин иккиланмай тонгда кўзингни
Ваъда этмасада бахтни янги кун.

Кунлар аробаси ўтгани ўтган,
Фурсат фироғидан марҳамат кутма.
Илдизинг бўлсада сувларга етган
Эски чориғингни зинҳор унутма.

Не истасанг, иста фақат ўзингдан,
Умидинг йўқотма, сир берма йўлга.
Симиллаб турсада яранг кўксингда,
Зинҳор яқинлатма ғамни кўнгилга.

Етарсан манзилга муяссар қилса,
Кибру ҳаво фақат шайтонга пеша.
Ўкинма,
кунингдан бир кунинг қолса,
Насибанг олурсан шунга яраша.

ЭЛ

Хаммадан олдинга ўзиб борганда,
Назардан қочирма соғу сўлингни.
Ҳовликма ҳаттоки Хизр кўрганда,
Адаштириб қўйма юрар йўлингни.

Мағзингни есалар, отиб пўчоғинг,
Пайҳон айласалар кўқартган боғинг,
Қозонинг синдириб, бузса ўчоғинг,
Ғайрига кўрсатма харгиз кулингни.

Хаммамиз оламда бир сайёҳ, йўлчи,
Кўнгиллар кўнгилга робита, элчи,
Бўлиб ўз боғингни боғбони , гулчи –
Умрини тилагин қизу улингни.

Кулфатда улфат ҳам боқмаса қиё,
Гарчи кўрмасангда зулматда зиё,
Бир дардинг иккита қилмасдан дунё,
Осмондай бепоён айла феълингни.

Тилларинг итдайн осилиб гоҳо,
Югурдинг белларинг букилиб ҳатто,
Вақт ўтиб беҳуда қилма илтижо,
Мадори кетганда оёқ-қўлингни.

Гоҳи тоғдай вазмин, гоҳ пардай енгил,
Гоҳида тангу тор, гоҳида шердил,
Яхшими, ёмонми сеники шу эл,
Шу эл хизматига боғла белингни.

ҲАЙВОНЛАР НИМА ДЕЙДИ?

Далада дайди куён,
Туширибди лабини.
Энди эплаб айтолмас,
Ҳеч бировга гапини.

Тиши қуртлаган бўри,
Чопиб борса дўхтирга.
Дўхтир-чи, гўшт ейишни
Таъқиқлабди бўрига.

Чўртанбой болаликда,
Ювинишни билмаскан.
Шўнғийди қайта-қайта
Энди сувдан чиқмасдан.

Бойқуш ялқов, дангаса
Ухлар кундуз демасдан.
Агар қоронғу тушса,
Ўтирар кўз юммасдан.

Қизилиштон турармиш,
Сира сайрай олмасдан.
Тақ-тақ тумшук урармиш
Дов-дарахтга тинмасдан.

Қиссадан шулки ҳисса ,
Эшакка юкдир кўп гап,
Қарға қағ-қағ этмаса.
Топарми булбул иззат.

ЎЗБЕКЛАР ЮРТИ

Широқ жасорати маълум дунёга,
Бутун бир қўшинга кела олди бас.
Отин сакратганда Жалол дарёга,
Чингизхон бўғзига тикилди нафас.

Олис Ҳиндистонда бўлсада тождор,
Улуғ ҳасрат билан қон ютди Бобур.
Соғуний бобомиз беайб айбдор,
Юртида яшади мунгли, мусофир.

Темурмалик каби жувонмардлари,
Ватан, деб қўз юмди охирги дамда.
Ў, Ватан дардлари, Ватан дардлари,
Сиздай дард кўрмадим жумла оламда.

Улуғбек бўғзига тортилган тиғдан,
Ҳали ҳам ўзига келмади жаҳон.
Чўлпонни кўксига отилган ўқдан,
Ҳаттоки бугун ҳам силкиб турар қон.

Буюк битикларда минг йиллар бурун,
Ватанни севмоқлик имондан демиш.
Жасур шаҳидларинг шу тупроқ учун,
Сира иккиланмай жонидан кечмиш.

Бу тупроқлар оддий тупроқлар эмас,
Ўтган аждодларнинг кўзи гардидир.
Ҳар битта зарраси азиз, муқаддас,
Оёғинг остида ўзбек юртидир.

ТУХУММИ, ТОВУҚ

Кўзимни очирмай набирам суюк,
Оргимдан шамолдай елгани елган:
“Айтинг-чи бобожон тухумми, товук
Қайси бири аввал дунёга келган?”

Дейман, бу саволинг осондир жуда,
Аравани олиб қочиб қуруққа.
Бошимни қотирма болам, беҳуда,
Жавоби маълумдир ҳатто товукқа.

ТУГМА

Қадаркан эрининг кийимига тугма,
Аёлнинг оғзидан чиқди шу сўзлар:
“Нотавон ношудсиз эркаклар бунча,
Нима қилардингиз бўлмасак бизлар”.

Бу гапни кўнглига олганча малол,
Эркак ҳам нишини санчмай қолмасди:
“Агар бўлмасайди дунёда аёл,
Эркакларга тугма керак бўлмасди.

ОСМОНГА ТОШ ОТСАНГ

Нокас кудуғидан зинҳор сув ичма,
Тили қисик бўлма зинҳор ёмонга.
Оқкина товукдай сомонни сочма,
Аралаш қилмагин ростни ёлғонга.

Ҳамиша ожиздир инсон боласи,
Ҳўл- куруқ демас, ўт кетса ўрмонга.
Одам ичидадир одам оласи,
Ҳамтовоқ бўлмагин нафси йўғонга.

Демишлар кўнокни атои Худо,
Ҳар қанча Хотамлик камдир меҳмонга.
Кечира бил баъзан душманни ҳатто,
Ғазабинг жиловла, ҳай бер шайтонга.

Тупроққа тўярмиш одамнинг кўзи,
Кулади бу гапни айтсанг нодонга.
Зеро, ҳар мезонда тошу тарозу,
Сифмас рости-ёлғон битта қозонга.

Тоққа борган экан ҳазрат Сулаймон,
Кела олмаган пайт тоғ Сулаймонга.
Биродар куйинма боқмаса замон,
Сен ўзинг қайрилиб боққин замонга.

Бир қоп кепак баъзан одамнинг хуни,
Ёмонлик соғинма ҳеч тирик жонга.
Бошингга тақ этиб тушар бир куни,
Мабодо тош отсанг, агар осмонга.

* * *

Қаритмайди одамни йиллар
Қаритади дард ила ғусса.
Қаритади ҳатто шодликлар,
Қаритади тотли бир бўса.

Ўлдирмайди одамни ажал,
Гапирмангиз билиб-билмасдан.
Ўлиш мумкин бўлмасдан касал,
Ўлганлар кўп ҳатто ўлмасдан.

ИККИ ЙЎЛ

Дунёда ҳамиша икки йўл бўлган
Мисоли кеча ва кундузга ўхшаб.
Яхшилик йўли ҳам эмасдир тўлган,
Ёмонлик йўли ҳам қолмаган бўшаб.

Қай йўлдан юрмасин аҳли одамзот,
Ҳамиша ўз йўлин ҳақ дея билган.
Ёмонлик одамга келтирса иснод,
Яхшилик қилганлар яхшилик олган.

МУНОЖОТ

Жумлаи оламда барча махлуқдан,
Ўзинг-ку муқаррам этиб сайлаган.
Ясаб суратимни бир ҳовуч ҳокдан
Кўксимга барҳаёт руҳни жойлаган.

Сабоқ бериб сабр салтанатида,
Шафиқим шафоат айла дардимга.
Асрагин нокаслар мазамматидан,
Бандангни бошини эгма мардумга.

Симириб жаннатнинг дарёларидан,
Жонбахшу қудратли меҳрингни туяй.
Қуёшнинг ложувард зиёларида,
Ҳаётни мисоли боламдек суйй.

Бандангдан аяма ҳидоятингни,
Зувалам ийлагин сабр-бардош-ла.
Бандангман, айлайин риоятингни,
Имон водийсига йўлимни бошла.

Сўрарман сиғиниб имдод ўзингдан,
Нурафшон кўрайин қалбим кўзини.
Мадорим қочмасдан ҳали тизимдан,
Оқлайин отамнинг берган тузини.

Мушарраф этолсанг соҳиби карам,
Ожиз бу бандангга айлагин рағбат.
Инсон деб кўқларга кўтардинг рутбам,
Нажот ҳам ўзингдан, ўзингдан шафқат!

ҚАРИЛИК

Ёдимдан чиқади кеча кўрганим,
Балки табиийдир менга шу ёшда.
Унутиб хаттоки ёзда юрганим
Кўндириб оламан телпакни бошга.

Эрталаб нонушта қилдимми, йўқми,
Пешинда хотирдан соқит қиламан.
Гул деб ушлайману кафтимда чўғни
Сўнгра ёш боладай куйиб қоламан.

Эшиқдан ҳовлиқиб, шошиб кираман,
Билмайман, не учун кирганим уйга.
Кўпинча эртаси куни бораман,
Кеча ўтиб кетган маърака, тўйга.

Қарилик дегани қизиқ эканда,
Ювинмай чиқаман ҳаммомга кириб.
Бошимни эгаман, бир гап деганда
Отам деб ўйлайман, ўғлимни кўриб.

Зийрак неваралар ёғдирар савол,
Қайдан тушунаман, тураман ҳайрон.
Сўнгақлар қақшайди кўзғалса шамол,
Вужуд барометр, гапимга ишон.

Ўроқ ё тешани топа олмасдан,
Қидириб юраман бировга айтмай.
Устачилик қилсам билиб билмасдан,
Бир ишқал чиқади албатта, ҳай-ҳай.

Ўзим беморману ўзимман табиб,
Одатий бир ҳолдир менинг ёшимда,
Худди ўн саккиз ёш йигитча каби,
Тароқ қидираман тақир бошимга.

ЎСАЁТГАН ДЕВОР

Деворинг бўлганда икки метр нақ,
Товуғинг қайратиб кетди ўғрилар.
Уч метр қўтариб олганинга шахт,
Оёгин синдирди сакраб ўғиллар.

Девор кундан кунга ўсар муқаррар,
Сен эса букилиб, қиряпсан ерга.
Қўшни ўн метрга томин қўтарар
Етганда деворинг саккиз метрга.

Деворинг ҳам ўсиб етди қўшнига,
Базўр забт этилди охирги марра.
Қара, ҳовуз қурган манов жиннига,
Дея ҳамма энди қилар масхара.

Икки ўт ичида ёнарсан гўё,
Қўринмайди ҳовли номаҳрам кўзга.
Ўн метр баландда қолди-ку дунё,
Балиқдай сузасан ҳовли – ҳовузда.

Тангу тор туюлар ҳовли каттакон,
Ўғиллар ўлтирар хомуш, эзилган.
Бошини деворга уради осмон,
Оламнинг чироғи –куёш тўсилган.

Тушингда деворни билмаган яккаш,
Еттинчи бобонг-ла суҳбат қурасан.
Бобонг дер, эҳ яхши деворсиз яшаш,
Ҳар қалай, осмонни кўриб турасан.

ДАХЛДОРЛИК

Бошқачаман, биламан аник,
Давраларда жим ўтираман.
Менинг тилим билади балиқ,
Балиқ билан суҳбат қураман.

Феълим қизиқ азал-азалдан,
Биёбонда музлаб яшайман.
Бу ерларга адашиб келган
Тошбақага жуда ўхшайман.

Ажабланманг мендан илтимос,
Ҳаммамиз ҳам Одамнинг насли.
Чалғитмасин қиёфам бироз,
Чумолиман билсангиз, асли.

Далли кўнглим нақ қаҳратонда,
Хушлар илиққина кўкламни.
Қушлар учса тиниқ осмонда
Соғинаман кенжа укамни.

Баҳорларда келарман қайтиб,
Эзгуликдан очганимча фол.
Саҳарларда валфажр айтиб,
Турган қалдирғочман, эҳтимол.

Аслида мен одамдан кўра,
Табиатга дохилман кўпроқ.
Кимлигимни япроқдан сўра,
Иним япроқ билар яхшироқ.

* * *

Майли, асло чикмасин донғи,
Мин ўз отинг чўбир, қирчанғи.

Бойлик ,мансаб кири қўлингни,
Адаштира борар йўлингни.

Кўрмоқ бўлсанг бировдан иззат,
Аввало сен ўзингни тузат.

Тўғирлагин феълу хўйингни,
Узун бўлса, кестир бўйингни.

Ғийбатчилар нималар демас,
Калталиқ ҳам айб, қусур эмас.

Катта ишга аралашма ҳеч,
Оёқ остда ўралашма ҳеч.

Санамасдан саккиз демагин,
Номаъқулнинг нонин емагин.

Кўпик каби қўпирма тўрда,
Энг муҳими, ўтирма гўрда.

БАХТ ИЗЛАБ

Бахтдан сўзлашибмиз бир-биримизга,
Ўзимизни ўтга-чўққа урибмиз.
Водариғ,
ишониб ўткинчи ҳисга
Гўзаллар кўзида бахтни кўрибмиз.

Даштнинг янтоғидан кўнглимиз тўлмай,
Кийикдай ўрлабмиз тоғларга азим.
Яқиндаги бахтни назарга илмай,
Уммонлар ортига қилибмиз жазм.

Хаёллар сурибмиз,
гўдақларга хос,
Дебмиз ҳаётимиз бахтдан иборат.
Интилибмиз сароб бахтга беқиёс,
Осмонда қурибмиз кумдан иморат.

Бахт излаб кетибмиз узоқ йўлларга,
Гоҳ увоқ нонга зор, гоҳ тўкин ошимиз.
Оғу бериб Кумуш тутган қўлларга,
Зайнаблар пойига қўйиб бошимиз.

Қайдадир биз уни излаб юрган чок,
Бахт-чи, қулбамизда бўлибди меҳмон.
Бизни кута-кута тоқатлари тоқ,
Аразлаб кетибди бизлардан тамом.

ИСТИБДОД ЙИЛЛАРИ

Қисмат ёзиғига ахтариб такбир,
Бўлдим ўз-ўзимга ғайри, бегона.
Ўз юртимда ўзим хақир, муҳожир,
Ҳатто отам қўйган номимдан тона.

Ўтдим мен бу йўлни қисқа ё узун,
Кузғунлар кирдилар боғу роғимга.
Таний ҳам олмасдан баъзида ўзим,
Ўт қўйдим ўзимнинг чанғароғимга.

Пуфакдай кўпирди порлоқ хитоблар,
Имон, диёнатдан йироқлаб кетдик.
Алломалар ёзди том-том китоблар:
“Биз шундай беқиёс замонга етдик”.

Адолат қувилди забун, саргашта,
Қонунлар ўғрини этди ҳимоя.
Фуқаролар қакроқ, қовжироқ даштда,
Излаб тополмади қафтдек бир соя.

Дарёлар оқдилар телба- тесқари,
Тесқари айланди жумлаи жаҳон.
Қабоҳат буқадай семирган сари,
Худони танимай қолди оломон.

ОҚИБАТ ДАРАХТИ

Ўтар ҳаётимиз чоп-чоп, югур-югур,
Замона зайлига кўниккан ҳамма.
Дарёлар сув тутар беминнат, шукур,
Куёш ўз нурларин қилмайди таъма.

Оилада битта фарзанд кўпайса,
Ўзбегим бошлайди тантана, байрам.
Аҳил иноқликда хонадон файзи,
Ризку насибамиз кўрармиз баҳам.

Йиқамиз ҳаттоки ҳайбатли тоғни,
Ҳамма чумолидай қилиб ҳаракат.
Оқибат асрайди бу қадим боғни,
Кетмаган бу элдан хайру баракат.

Шукурки, барқарор инсоф, ҳамият,
Яхшилик тилаймиз бегонага ҳам.
Муҳими, беғараз кўнгилда ният,
Бир нон илинамиз девонага ҳам.

Катталар ҳурматда, кичик иззатда,
Шукр, тўйлар қилсак дастурхон тўкин.
Гуручда бўлгандек курмак, албатта,
Беш қўл баравармас, дўстларим лекин.

Гоҳо виждондан ҳам паққос тонамиз,
Ҳисоб-китоб билан чиқамиз йўлга.
Ойлаб йўқламаймиз тукқан онамиз,
Меҳрни мисқоллаб сотармиз пулга.

Харгиз куршамасин бизни не иллат,
Муқимдир жойида макон ва замон,
Минг йиллар оралаб келар бу миллат,
Ҳали кўнгилларда саломат имон.

Оламни тарк этса хиёнат, ёлғон,
Меҳрга айланар нафрат ҳаттоки.
Интиҳо билмагай шажари инсон
Оқибат дарахти яшнагай токи...

ТАСАЛЛИ

Юрагинг дукурлаб ураётгани,
Эрур яратганга куллуқ, тавалло.
Шукур қил, эрталаб тураётганинг,
Кўзингни очганинг учун аввало.

Кўзингни очдингми– ҳаёт бошланар,
Биродар, янги кун сенга муборак.
Телефон қилади таниш, ошналар,
Шукур қил, бўляпсан кимгадир керак.

Оёғу қўлларинг ишлаб турибди,
Жадаллаб жўнайсан юмушга томон.
Фаррошлар кўчани поклаб юрибди,
Инграйди оёғинг остида хазон.

Сал-пал оғриққа қилмагин парво,
Ўтиб-ку кетади , ичсанг ҳапдори.
Одамзод бор экан, бордир муаммо,
Тугамас ҳаётнинг ранжу озори.

Юрибсан ризқингни териб ҳарқалай,
Шукроналар айтиб бору йўғига.
Ҳарқалай, бировга эмассан малай.
Учмадинг ё ногоҳ душман ўқиға.

Шукур қил, ўткинчи бу оғриқ, дардлар,
Чидагин, барига айлагин бардош.
Минг йилки жойидан жилмайди магар,
Иссиғу совуқни сезмай фақат тош.

Оғриқлар руҳингни этса-да чил-чил,
вужудинг ундайин эзса ёрғучоқ .
Тошдайин ялпайиб ётгандан минг йил,
Бир кун одам бўлиб яшаш яхшироқ.

БЎРИЛАР ИЧИДА

Биласан, дунёнинг бири кам доим,
уни тузатмоққа қилмагин жазм.
Қўрқмагин,
бўлмагай қиёмат-қойим,
тўртта жин қилганда гирдингда базм.

Дўстларинг бол дея тутганда заҳар,
майли, дўстлар учун, ҳатто заҳар ич.
Ўрганиш ҳеч қачон қилмаган зарар,
ўғлинг ақл ўргатса, аччиқланма ҳеч.

Бошинг омон бўлса,
топилар қалпоқ,
то абад йўлида бардавом куёш.
Аммо яхшилиқни билмагай ахлоқ,
нон тутган кимсага отқилайди тош.

Одамзод дунёга келгандан буён,
тириклик ғалати синов майдони.
Бўлганинг маъкулдир беозор куён,
куёнлар ичига тушганинг они.

Қўйгин,
нолийверма у каму, бу кам,
бирингга иккини қўшишни ўрган.
Томдан ташласалар мабодо, укам.
мушукдай оёқда тушишни ўрган.

Кечгайдир бошингдан ҳар неки савдо,
сирингни бой берма, яша, ўйнаб-кул.
Бўрининг қулоғи ҳамиша овда –
бўрилар ичида сен ҳам бўри бўл!

ГОҶО

ГоҶо умрим кечар бир гўдак бўлиб,
Онам бешигимни тебратиб турар.
ГоҶо маккорона табассум қилиб,
Ҳаёт зулуклари қонимни сўрар.

ГоҶо парваришлаб гулдай ўзимни,
ГоҶо азобларга бўладирман ғарқ.
ГоҶо оқ-қорани қила олмай фарқ,
ГоҶо танитайман ўзим ўзимни.

ГоҶо телефонга бормайди қўлим,
ГоҶо йўқ дўстларни излаб қоламан.
ГоҶо сайрамоқдан тинмайди тилим,
ГоҶо оғзимга мум солиб оламан.

ГоҶо мақтовларга юраман мафтун,
ГоҶо таъналарга нишон бўламан.
ГоҶо ширин гапдан йиғлайман беун,
ГоҶо калтаклашса шодон куламан.

ГоҶо қаҳратонда кўпирар қоним,
ГоҶо саратонда ҳам ғалжирайман.
ГоҶо дорилардан зирқираб жоним,
ГоҶо телбаларга хос алжирайман!

АДАШИШ

Бечора итни қопди,
кўчада дайди одам.
хўп,қопса нима бўпти,
баччағар, гапми шу ҳам.

Мушук ўпди сичқонни,
кўрсатар тиктокчилар.
қаранг, еру жаҳонни,
босибди алдоқчилар.

Кўкламга адашган ёз,
қиш-чи, адашган ёзга.
Бизда сув текин пиёз,
чукчалар зор пиёзга.

Қаҳрамонлик– гап сўқмоқ,
Иш ҳам ўхшар ўйинга.
Ўн донони бир ахмоқ,
Ўйнатар ўз куйига.

Адашиб кетиб ҳатто,
Замин қайга кўчмоқда.
Адашиб юрар дунё,
Аллақайси пучмоқда.

Тўғри келмайди совук,
Хотинлар мижозига.
Адашиб кетган товук,
Туғ, дейди хўрозига.

Қаранг, адашиб биров,
Бой уйини тунабди.
Уйни супуриб дарров
Орқасига жўнабди.

Содда бир зот адашиб,
Ишлаб юрса зарарга.
Катталар-чи, мақташиб,
Мансаб бермиш хумпарга.

бир-бировга маташган,
эшак минган йўлда кўп.
Битта сенми адашган,
Йўл адашган элда кўп.

ФАРИШТА

Тунлари қошимга келар фаришта,
Сув тутар,
агарда ташналаб бўлсам.
У билан боғлаган мени қай ришта,
Инсми-жин ва ёхуд малакми, одам?

Тун бўйи парвона бўлиб қошимда,
хароратим ўлчар,
дори узатар.
Тик туриб оёқда ҳар тун бошимда,
устимга авайлаб кўрпани ёпар.

Ихлосу сеҳр бор ҳар бир ишида,
куфрдир излашим ундан бир хато.
Меҳру муҳаббат-ла ҳар боқишидан
хижолат бўламан ўзимдан ҳатто.

Хижолат бўламан, қандай синоат,
оҳларим етдими қодир Худога.
Жойнамоз устида қилсам ибодат,
У ҳам қафтларини очар дуога.

Ҳамиша ёнимда фидо,
жонҳалак,
сингиллар келди-ку кўзим ўнгига.
Бу қандай илтифот, ўзинг айт фалак,
ғаройиб тилсим бу, нечук мўъжиза?

Бошимга энгашиб туриб оҳиста,
майин қўллари-ла силар юзларим.
Чўккалаб боламдек ёнимга аста,
Авайлаб артади ёшли кўзларим.

Бирор сўз демайди, мен ҳам сукутда,
хайкалдек қотаман йўқотиб ўзим.
У балки оламга келгану кетган,
дунёга тўймаган ўғил ё қизим.

У балки, дийдори қиёмат қолган,
Азим бобом руҳи,
чирқираб юрган.
Бир ҳовуч тупроққа айланиб бўлган,
отамдир эҳтимол, қаршимда турган.

Ҳажрида ёнганим, азалий туйғу,
У балки қўлларим етмаган малак.
Беҳуда хотирам титарман, ёху,
у балки, киприкка қўнган капалак.

Эсладим хотирам кулларин титиб,
у эди на шамол, на гўзал санам.
Қаршимда турарди йиғлаб,
қон ютиб,
бир ҳовуч хазонга айланган онам.

МУҲИМИ

Ҳаётинг бўстони шовуллаган боғ,
битта япроғига заха етмасин.
Довулла қўзғолиб, кутмаганинг чоғ
экан ниҳолингни юлқиб кетмасин.

Ҳаёт тилсимлари саноксиз, бисёр,
Чидайсан, бошингга нима етмасин.
Душманга хор бўлма, дўстга бўлма зор,
Муҳими, қалбингда меҳр ўлмасин!

Ҳаётдан улушинг олмоқчисан нақд,
бола-чақа омон, ишдан кўнглинг тўқ.
Асло юз бурмасин сендан омад, бахт
фирромлар турмасин кўзин қилиб лўқ.

Ҳасад ва иғволар очирмаса кўз,
Гирдингда изғиса ўтрик, ёлғонлар.
Қанча қўлламасин бир-бирин ҳаргиз,
Бир куни шармисор бўлар, ёмонлар.

Ақлдимиз етмайди тумтароқ, чигал,
дунё ишларига, ҳаммамиз банда, –
Муҳими, уйқуга ётишдан аввал,
омон турарингни ўйлагин тонгда.

ПЕРРОНДА

Отам келар эди кўргани бизни,
Сурхон тарафлардан ойдами, йилда.
Интиқ кутар эдим “Тошкент-Термиз”ни,
Поезд кечикарди ҳамиша йўлда.

Мен-чи, кутар эдим,
қилмасдан парво,
Улкан издиҳомга шошган, ошиққан.
Менга туюларди шу топда гўё,
Ҳамма отасини кутишга чиққан.

Кутардим отамни инжимай сира,
Сигарет чекканча перрон олдида.
Кутиш лаҳзалари гўзал хотира,
Худди кечагидек ҳамон ёдимда.

Йиллар қолди ортда.
Отам энди йўқ...
Ҳеч қачон йўқлаб ҳам келмайди бизни.
Аммо мен кутяпман, кўнглим қилиб тўқ,
Кечиқиб келаётган “Тошкент-Термиз”ни.

ЖАРОҲАТ

Аямади катағон қаттол,
Фитрат, Чўлпон бўялди қонга.
Қилмай ҳатто сўроғу савол,
Ҳукм ўқиди замон Усмонга.

Замон, замон, наҳотки кўрсан,
Калавасин учин йўқотган.
Тарихларни врақлаб кўрсам,
Эвоҳ, ҳамма бир-бирин сотган.

Бу қандайин бедаво иллат,
Бир-бирингни чўқиб, нуқасан.
Қачон миллат бўласан, миллат,
Залолатдан қачон чиқасан?

Қарор топиб адлу адолат,
Қачон кетар бу юртдан ёлғон?
Яшашига борми қафолат,
Инсон бўлиб ҳазрати инсон?!

Ит қутурса замонда не айб,
Юртни босди қутурган итлар.
Аттанг, аттанг, бегуноҳ, беайб,
Шаҳид кетди не-не йигитлар.

Шаҳид кетди Азим бобом ҳам,
Бекафану бегўр ҳижратда.
Сағирликда бечора отам,
Кун кўрмади дарду ҳасратда.

Жаҳолатга кўтариб исён,
Ҳаққи бўлди бобомнинг бир ўқ,
Олтмиш йилки, бу ўқдан қолган,
Жароҳатим тузалгани йўқ.

АЙРИЛМА

Махтумқулиёна

Умид қилма олисдаги қуйруқдан
Кулбахонанг, дарборингдан айрилма.
Нарироқ юр гўзал, кўзи сузукдан,
Аҳди содик, дилдорингдан айрилма.

Вақт сипоҳи қиличини сермагай,
Тириксан то, кўзинг нелар кўрмагай,
Мард инсонлар номардга сир бермагай,
Жондан айрил, лек орингдан айрилма.

Бошингдан сочганча хазону хаслар,
Кунингни бермайди нодон, нокаслар,
Кам бўлмассан, кўллаб юрса ёр-дўстлар,
Тенгу тўшинг, қаторингдан айрилма.

Саккиз осмон, етти ерни этиб сайд,
Ҳикмат айтсанг, Ясавийдек пирдан айт,
Мир Алишер Навоийдан сўйла байт,
Ўзбекона ашъорингдан айрилма.

Унутма ҳар жойда бир тош тарозу,
Ўзингсан нафсингга ҳакам ва қози,
Овга ярамасдир бойланган този,
Икки дунё – йўқ-борингдан айрилма.

Кўнгил ободлиги меҳру шафқатда,
Ётмагин эй кўнгил, мангу ғафлатда,
Шоҳ бўлсанг ҳам
Бобур каби ҳижратда,
Бадар кетиб, мозорингдан айрилма.

Ризқини тергайдир ҳар ерда одам,
Кезар бўлсанг, чексиз, бепоён олам,
Айтай сенга, фақат битта сўз, болам,
Ўлмай туриб, диёрингдан айрилма.

ТАЪЗИМ

Киндигин суғуриб олади ишнинг,
Аҳдидан қайтмайди,этганда жазм.
Сахардан уйғотиб турган қуёшни,
Тупроққа эгилган деҳқонга таъзим.

Одам шарафланди тафаккур ила,
Не сирру асрорлар очилди сим-сим.
Фақат яхшиликни ўтирган ўйлаб,
Нияти покиза ўғлонга таъзим.

Инсоний муҳаббат халқимга хосдир,
Яшаймиз,эрта-кеч деб, ўғил- қизим.
Иддао қилмасдан қишми ё ёздир,
Меҳмонга парвона мезбонга таъзим.

Дастурхон мўллиги тасодиф эмас,
Ваъдага вафодир қарору азм.
Чўпонми, боғбонми, қурувчими, бас,
Заҳматкаш ҳазрати инсонга таъзим.

Борлиқни йўқликдан бунёд айлаган,
Оламда ўрнатган тартиб ва тизим.
Бизни бандаликка суйиб сайлаган,
Аввало Раббимиз Раҳмонга таъзим!

ДАВЛАТНИНГ ЖУНИ

Гўшт ўрасанг қоғозга қалин,
тарозингга беради салмоқ.
Ўғри билар ўғрининг тилин,
Тўғри гапинг, бошингга тўқмоқ.

Танобин торт кибрингни бироз,
Чиқа кўрма меъёрдан асло.
Гуноҳ – томчи, йиғилиб оз-оз,
Чўқтирмасин сени бу дарё.

Катта кичик бўлмайди гуноҳ,
Худони ҳам алдайман дема.
Падарингга сен бўлмагин оқ,
онагинанг кўнглин оғритма.

Келганида бахт ила омад,
имонингдан ўғирма юзинг.
Унутмагин, тонгла қиёмат,
амалингга эш бўлсин сўзинг.

Кеккаймагин ўзингча одам,
кийиб олиб биров тўнини.
Энг муҳими, ўз жунинг билан,
чалкаштира давлат жунини.

ЯЛДО КЕЧАСИДА

Ялдо кечасида кечиб қорларни,
Дир-дир титраяпман, музладимми ё?
Маломат этганча бахтиёрларни,
Ўзимдай ғарибни изладимми ё?

Ахтарган кишимни бу талотумда,
Қидира-қидира охир топдимми?
Овора бўлдимми дунёи дунда,
Шамол қаршисига қараб чопдимми?

Қуюну- тўзонлар ичра улоқиб,
Чақмоқлар бағрида ёниб битдимми?
Риё қашқирлари этганда таъқиб,
Қўрқувда аҳдимдан тониб кетдимми?

Қушдайин учдимми ёзиб қанотим,
Бўронлар қутурган осмон фалакда.
Қиморга бой бериб бутун ҳаётим,
Қумдай эладимми умрим элакда?

Ялдо кечасида увиллаб, қаранг,
Ярадор бўридай бўзладимми ё?
Қари тошбақадай судралиб аранг,
Ўзимни ўзимдан изладимми ё?

**ЖАҲОН АДАБИЁТИДАН
ТАРЖИМАЛАР**

267

КУЛГИФУРУШ

Хе-хе-хе!
Хо-хо-хо!
Ха-Ха-Ха!
Зўраки табассум жумла-жаҳонга,
Экранлар, журналлар кулар беҳаё.
Жазларда ва мегафонларда
Ҳабашлар кулгуси тайёр,муҳайё.

Йиғлоқи табассум сотилар пулга,
Фоҳиша кулгулар арзон баҳоли.
Карнавал, хонимлар рақс этган йўлка –
Кабаре, будуар – завку сафоли.
Рўзномалар, парад нутқлари,
Маъмурий кулгулар ҳавони бўғар.
Цирк майдони, кўча уфқлари –
Ротацион машина табассум туғар!

Номдор бир фирма ясар табассум,
“Стандарт кулгулар компанияси...”,
“Табассум, табассум, табассум...”
Бу кулгубардорнинг йўғон урёси.
Аввал йўқ нарсани пулларди бу кас.
Бугун кулгуларни савдога қўяр.
Доллар ёки центдай усталар, нокас
Табассумни станокда ўяр!

Етим-есир, моховга ҳатто,
Ҳар хил рангда турфа хил бичим.

Буюртмалар этилар бажо,
Шох Эдип ва қирол Лир учун!
Испания, мунис онажон
Кўз ёш эмас, кўзларингда қон!
“Табассум, табассум, табассум...”

Ёнган кўмир ҳидини анқир,
Бизлар нафас олаётган ҳаво.
Очлик, хўрлик йўлларда санқир
Император кулгуфуруш аммо!
“Табассум, табассум, табассум...”
Бу аблахни додин беринглар,
Тошлар билан боплаб уринглар
Қувиб етгач тез ўлдилинглар!

Хе-хе-хе!
Хо-хо-хо!
Ха-ха-ха!
Жим бўлингиз! Тинчлик сақлансин!
Ҳеч ким бунда кулмагай тақрор.
Чин табассум мангу ухласин –
Зўраки ҳам топгандир мозор!
Навбат туриб ярмаркаларда
Олаяпсиз кулгу ҳосилин.
Пуллар уни арзон нархларда
Қувончлару шодлик қотили!

Зулматдаги бу ёруғ кулгу,
Оташ лаблар аро қимтилган.
Ишсиз нонвой зериккан қўлни,
Елкасида оғир юк билган.
Вагон-вагон буғдойлар эса
Океанлар узра тўкилган!
“Мексиканинг қадим кулгуси,

Тобутлар ва суяклар учун.
Ўликлар ва тириклар учун –
Бул табассум надим бўлгуси”.

Кулаяпман – қалбимда нола,
Ахир, кулгу юқумли иллат.
Эй сен, шилдир дўкондор бола
Кулай мен ҳам кулганда миллат!
Йўқми менинг даҳанларимда –
Кулгитуғар пружина ёки.
Балки менинг баданларимда
Қитиғим ҳам ўлган ҳаттоки!
Ахир, сенинг дўконинг аро,
Сотилмайди сунъий кулгулар.
Бу заминда жами фуқаро –
Лабларида сунъий кулгулар!

Адолату номусдан кўра –
Ахир, кулгу юқумли иллат.
Хе-хе,
Мана, кўриб қўй, жўра –
Кулай мен ҳам – кулганда миллат!

ЎЛИК ТЎЛҚИНЛАР

Заминнинг чуқур пучмоқларида
совуқлик, сим-сиёҳ, ўлим салтанатида,
тўхтовсиз ,товушсиз оқимлар билан
жимжит ўрмалайди ўлик сувлар...
Баъзан уммон сувининг пўлат тили,
қоялар тагини ялаб юлқилар.
ва беқиёс важоҳат билан
Қоплондай сапчир сув осмонга.
баъзан худди қора илон каби
ер қаърида буралиб-буралиб
чарчоқ билмай югурганича
озодликка талпинади беҳуда..

Югуради тинмай Ер дарёлари
мовий, чексиз уммонлар тараф.
юлдузлар ва тонг ёғдулари
сирли сирғалади сувда, ажаб.
Гул қоплаган гулгун қирғоқлар,
сув парилари яшайдиган жой.
қуйлаб борар бу ерлардан сув,
далалар ва водийга сиғмай.
Фавворалар мармар косасида
ўйноқ, озод кўрдим уларни.
маликалар дур сочгани каби
сочиб-сочиб ўйнар сувларни.

Баъзан сувлар камон ўқидек
осмонларни ўқларга кўмар.

баъзан елпиғичдай товланиб,
мудроқ ҳолда уйқуга чўмар.
Уммондаги тўлқинлар мағрур,
соҳилларга солади сурон.
тош қоялар титрайди зир-зир,
сувлар қайнаб, тошади чунон.
Сув бу ерда коинот эгаси,
зўр ёввойи кучдир, кутурган..
осмон ва ер ила баҳслашиб,
табиатни этмайди писанд.

Ер остида яшовчи сувлар,
ўхшамайди буларга илло.
қоронғида шабкўрдай улар,
куёшни ҳам кўрмаслар асло.
куйлай олмас, йиғлай олмайди
Туғилгандир соқов ва беном.
кўрлигича қолгайдир мудом,
уни биров танимас, билмас,
қоронғилик унинг маскани
қалбимиздан отилиб чиққан
қон томирлар оқими каби.

Ким берган бу инжиқ феълни,
ким ўлчаган бу қора ўзанни.
Сувингизда яшириниб ётган,
Чуқурлар ва гирдоблар кўпми?
Йўллар сизга ланг очилса гар
оқармисиз кўпириб, тошиб.
офтобда ялтираб жилвагар,
дарахтлардан юксалиб, ошиб.
Эҳ, ҳеч қачон этмайди насиб,
Сизга кўриш кундуз нурини...
Қоронғида кезади дайдиб
Ичимизда ҳаёт шуури..

ҒАМЛАРИМДА СИРПАНАСАН СЕН

Сувлар юзасида ой нури каби
аламларим ўпқонида сирпанасан,
ўзига турфа хушбўйларни сураб,
азоблардан абгора руҳим.
Сен ҳаётга кираяпсан,
мен у билан видолашяпман,
аммо рад этиб вақт юришини
аламларим ўпқонида сирпанасан.
гулин тўккан мева умидимни
куйдирсин майли,
Фақат тилларимда шеъримни,—
осмонларни яратган истаса,
аламларим ўпқонидан кетасан ўтиб
Сув юзида ой нури каби.

КУЗ

Оддий кунлар,
ёлғиз онларни,
мен жон қадар севаман чунон..
Канарейкалар шўх хониши
кўнгилларни этар нурафшон..
Ҳаводаги дарахтнинг иси,
деразамдан оқар. Мовий кўк..
куздан дарак оқ табаргуллар
шиддатига асло тараф йўқ.
Қорли чўққи кумушранг тусда,
эриб борар илиб кунма кун.

табиат шу, ҳар доим кузда
ўз юмушин қилади якун.
Ва муқаррар видо онида,
ожизгина қуёш нурлари
туссизланар қари чол мисол.
кечиккан ва паришон гуллар.
толиққанча йиқилар алҳол.
«Мен куз, куз дейди у сенга,
Қамлар билан тўлик,андармон..
келди навбат сирли афсунга,
Жим бўл ҳамда фикрла инсон.»

КЕЛИНГ, СЕВАЙЛИК

Наҳот ҳеч ким билмаса, нега куламит,
нима учун йиғлаймит, билмайди ҳеч ким.
наҳот ҳеч ким билмаса, нега туғиламит,
нима учун ўламит, билмайди ҳеч ким.
чуқурда юрсак, тўхтайтмит қайда
гунг соков тун бизга бирор сўз демас.
Ҳеч бўлмаса бир-биримизни севайлик
Эҳтимол, бу ҳар қалай, бекорга эмас.

НОХУШ БЕЛГИ

1

Кексайганим эшитсанг қачон,
толиқсам гар китоб ва шеърдан.
доно сўзлар бўйсунмай тилга,
ҳеч кераксиз туюлса бирдан.

Таъна гаплар сўйлаб орқамдан
ҳил паримни қилмагин эрмак.
ризқим олиб ўз томорқамдан
шукур қилиб яшаяпман, бешак.

Биласанки, баҳор ташрифи
боғ-роғларни гулга чулғар бот.
ўтган йилги данакни кўмиб
ундан такрор ундираб ҳаёт...

2

Боғбон каби мўмин, тоқатли
ҳар кун ҳосилини ўрарман.
вақтим эҳтиёт-ла тақсимлаб,
ҳар лаҳзам меҳнатга берарман.
Зарардан қўрқмайман,
бойлик кутмайман,
ишим йўқдир уларда асло.
тўхтамасдан ва шошилмасдан,
шудгоримга уруғ сепаман.

Бандман замин юмуши билан,
Дейман, хирмон юксалсин кўкка.
экиб суғораман, ўтоқ қиламан,
қачон қўлдан тушганда сўқа,
бу оламдан кетган бўламан.

ШАМОЛ

Барглар кўшиқ айтди,
шахдам-шахдам рақс этди
олма.
сарин еллар эркалашидан
гуллар этди хиром
Булутлар келдилар,
уфқлар доирасига
кўпириб ҳайдашга ҳавони.
Уфқ йўқ,
Шамолни куйдириб
Лолалар этди хиром,
кўпикдаги қиз
Эшқакда тўлқинларни
ҳайдайди.
ёруғлик ва кўпик
Мен йўқоламан
дунё бу шамол
Бу – кўчаётган ҳаво.

НОВДА

Энг баландда,
овознинг таранг тортилган ипида
титраб-титраб куйлайди кушча,
Тилка пора этиб новдани.
ва титроқ тезлашиб
Қарағайнинг ёғли пайраҳасида
тилло хуштак чангида
тириклайин ёниб кетди у.
Мен беҳуда унга қарайман
қуриган шохда эса сайрайди
фақатгина гунг сукунат.

ЭНРИКЕ ГОНСАЛЕС МАРТИНЕС

ХАЁТНИНГ УСТИДАН ЎТИШНИ ЭПЛА

Мардона ўт ҳаёт жараёнларидан,
совуққонлик билан дадил, шошмасдан.
қорларнинг оқлиги қаршингда юз очар,
юз очар кўк майса, оловранг гуллар.

Барчаси қалбингда майли, қолдирсин,
чуқур, ишончли ва ўчмас изларни:
қилсин фавворалар инжа хонишлар,
жимирлаб чакнасин олис юлдузлар.

шамоллар тақдирни ҳукмига отган,
Сен Эола арфасин торлари билан
оятлар ва жониворлар наърасига
уйқош товушларда овоз бера ол.

Майли, юрагингга бўлсин бегона
инсон қавмин қизиқтирган бари
Қалбни тиглаб-тиглаб
олдинг мукофот,
жимликни тинглайсан,
Зулматни кўра бошлайсан.
Ўзингни сев қатъий юрак билан
токи унда дўзах ва коинот этсин акс.

юрагингга нигоҳ ташласин кўзинг,
Бепоён дунёни тушунмоқ учун.
ҳаёт кишанларин сен еча- еча
сен ўзинг яратган дунёларни ол.
ва ҳаёт юрагининг ҳар бир зарбида
жарангли шеърингни тинглагин хушҳол.

ЙЎЛДАГИ УЙ

Йўлдаги уй ўхшайди менга,
юрагимдай очик, ғамсаро.
Ўтган йиллар мобайнида,
қўнди унга қанча фуқаро.

Хувиллади у кундан кунга.
У кўрди, кўраверди
ҳаёт қувончию ташвишларида
оний учрашувлар ва айрилиқлар
тўғрисида бир хил ва охири йўқ тушни.

Ўткинчи йўловчи камдан кам ҳолларда
тунда ёниб турувчи оловни
янги меҳмонга қолдирганин.
ва меҳмондўст остонани тарк этганда
бир неча самимий саломни ёзганин.

Йўқ, кўп меҳмонлар шошилиб кетар
уларни кўрқитмас оловнинг бемаҳал ўчиши,
уйда қолган рутубат ва тутун,
ўлган қўшиқларнинг сарсон сояси
ва тош зиналарни емирган излар.
нотаниш ёлғиз йўловчи
оловни ёққанда,
бу ерда ким бор энди, дея сўрайман
Кечиккан севгими йўлдан кирган
ёки меҳмон бўлган бунда эски ғам.

БОҒ ХОТИРАЛАРИ

Бу ёмғирлар яна ўради дунёни,
Ғам андухдан хаёт кўп оғир.
Рух эшигин чертади азоб
Дайдиган оч тиланчи мисол.

Тунги боғда ясминлар нафаси
Жароҳатим даволар гуллар ҳиди.
Оқшом эсда..Булутлар судралар
Ёмғир ёғар, ҳамма кетишга тайёр.

ўткир ясмин ҳиди.. Ёмғирнинг
хўл баргларга айтган розлари.
мудроқ онгда уйғонар бехос
Кимнингдир кўз ёши,
шамолда учган рўмоли
ва азали сукутда кетаётган кема.

КИМ АПЕЛЬСИН СОВҒА ҚИЛАДИ?

Ширадор ва ярқироқ қизил,
апельсинни олиб келар ким?
юрагимга бермоққа таскин
апельсинни совға қилар ким?

Денгиз суви ярамни ёқар,
юрагимда алам ва оғриқ.
Денгиз тузи томирларимда,
Лабларимда денгиз тузи
Ким лабидан беради бўса?

Ўпичнинг оппоқ бошоғин
юлиб бера олмайман сенга.
Ким ичади менинг қонимни
то ақлидан озгунча.

Бехабарман, тўнғидими қон,
ёки оқаяптими ҳамон
Гар юрагим йўқолиб қолса,—
Худойимнинг ургани, тамом.

Осмондаги булут мисоли
демак, юрак йўқолиб қолди,
Уммон ичра адашган бехос,
Кема каби юрак титрар, рост.
Юрагимга бермоққа таскин
Апельсинни совға қилар ким?.

МУНДАРИЖА

БИР ЭПКИН БЎЛОЛСАМ	5
ВАТАН.....	7
ДИЛ РОЗИ	9
ҲАЛИ	10
ТЎРТЛИКЛАР.....	12
ДЎСТЛАРИМГА	13
БИР КАМ ДУНЁ	14
ХУШ КУНЛАР.....	18
ОДАТ	20
МАШРАБОНА.....	23
УЧАЙ ДЎСТЛАР	24
ТУҒЁН.....	25
ИЛК СЕВГИ БАҲОРИ	27
ТОШ ОДАМ	28
МУҲАББАТ	30
БИР ИШҚ БЎЛСА	30
ТАСАЛЛИ.....	32
ВОЛА.....	33
ЖУМАГУЛ	34
ШЕЪРИЯТ	35
ДЕМА	36
ҲАМАЛ.....	37
УЙҒОН ОДАМ.....	37
Ё АЛЛОҲ.....	41
МУҲАББАТ ЮРТИ.....	42
КЕТМОНБОЙ ИНИМГА.....	45
ТИЛАК.....	46
ФИҒОН	48
АНЪАНА	51
БИР СЎЗ.....	53
НАВОИЙ	53
ТОҒАЙ МУРОДГА	56
ЙЎЛЛАР	57

ОМАД ҚУЛСА	58
МИНГ ЙИЛДИРКИ	60
ЙИЛЛАРИМ	61
ХОТИН	63
ИҚРОР	65
ЭРТАКДАГИ ҚИЗ	67
МАШҚ	68
МАСТОНА ДИЛ	69
БАХТНИНГ БИР ЛАҲЗАСИ	71
АВТОПОРТРЕТ	72
ЧОРСУ БОЗОРИДА	74
АВВАЛБЕККА	75
ТЎРТЛИК	76
КЎНГИЛ	77
БИР ДУНЁ	79
КЎРМАГАННИНГ КЎРГАНИ	81
НЕВАРАМ САИДУМАРҲОНГА	81
УМИД БЕЛАНЧАГИ	83
НЕ БАХТДИР	85
ЭНАГИНАМ	87
ВАТАН	89
ОТА УЙ, ҚОРА ҚУМҒОН ВА ТАНЧА	90
ЎТТИЗ ЕТТИНЧИ	92
ТАЪҚИБ	95
КУТМАНГ МЕНИ	98
ОТАМНИ ЭСЛАБ	100
МЕНТАЛИТЕТ	101
ДУО	102
ПАРАДОКС	103
КУТГИН МЕНИ	108
ШОИР	109
МИЖОЗ	109
БОСИНҚИРАШ	111
ОТА ВА ЎФИЛ	113
УЗР	115

ЙИҒЛАЁТГАН КУЛЧАЛАР	116
ҲАЙРАТ	117
АКСИОМА	118
ЭСЛАТМА	119
ХУШОМАД.....	120
ДАРАХТ	121
ГУРУНГ	122
ВАТАНГАДО ҚИСМАТИ.....	124
МАНГУ ЙЎЛОВЧИ.....	126
ҚАЙТИШ.....	127
БОШ	128
УММОНГА ШЎНҒИСАНГ	128
САВОБ УЧУН	129
ТЎЙ	131
АЛҲАЗАР	132
АДАШСА.....	133
БОШ ВА ТОШ.....	134
ОТА УЙ.....	135
ИСТАК	137
ЎХШАЙМАН.....	139
ИСТЕҲЗО	141
ИНСОН МАНЗАРЛАРИ.....	142
ИҚТИДО	143
ЗУВАЛА	145
ЖАРАЁН	148
БОЛАЛИК.....	151
ШАЙТОННИНГ ДЎСТИ	153
ДОСТОНДАН СЎНГ.....	154
ДАРДИ ЙЎҚ.....	155
ОЛИС ХОТИРА	158
ЖУМА ДЕВОНА	159
ОҚ ЁМҒИРЛАР	161
МЕНИ ТАШЛАБ КЕТИНГ	162
МАНҚУРТ	163
ҲАЙВОНОТ БОҒИДА	165

БУ ДУНЁ.....	167
ҲАСАН ВА ҲУСАН	169
ҚАФАСДАГИ ҚУШ.....	171
АБДУМАЛИККА.....	174
ЗАМОН ЎЗГАРМОҚДА.....	175
ЯХШИЛИК.....	176
ЎЗИМ БИЛАН ЎЗИМ	179
БОР ЙЎҒИ	179
ОДАМНИНГ КЎНГЛИДА	179
КЕЧИР, ЮРАК.....	180
БОШДАН АЙРИЛМА.....	183
АКА ВА УКА	184
БУ ДУНЁ.....	184
ТАҚДИРИ АЗАЛ.....	185
НЕ КЕРАК.....	187
ДЎППИ	189
ЙЎЛЛАРИМГА ҚАРАГАНЛАР	192
ПУФАК.....	193
АЛАМ	195
КУНЛАРИМ.....	196
ҲИСОБЛИ ДУНЁ	199
ЭЛАККА ҚОЛГАНДА	199
ЎЗБЕК ТИЛИМ.....	200
БАНДА.....	202
ЯХШИ ГАП	203
ТААССУФ.....	204
ИЗҲОРИ ДИЛ	205
ЎЗБЕК	207
ОҚ ТОНГЛАРДА.....	209
АФСОНА	211
ҲАЁТ.....	212
ЯШАШ УДУМИ	214
ОТАМ.....	216
БИЗЛАР.....	218
ИЛТИЖО	220

ЧИГИРТКАЛАР БАЗМИ	221
ЎЛМА, ГЎРЎҒЛИ	222
КАФОЛАТ.....	223
НАВОЙ ОЛАМИ.....	224
МУЗ ВА ТУЗ.....	224
МОМОСУЛУВ ЧЕЧАНИНГ ТУШЛАРИ.....	224
МЎЪЖИЗА	227
МЕҲНАТ.....	228
ЁШИНГ ЎТТИЗДАМАС	229
ҒАЛАМИСГА.....	230
МОМОСИ.....	231
НЕЧУН.....	232
МАСЛАҲАТ	233
ДАЙДИ ЎҒИЛ.....	234
ШОИРНИНГ ИШИ.....	235
ЧОРИҒИНГ УНУТМА	236
ЭЛ	237
ҲАЙВОНЛАР НИМА ДЕЙДИ?	238
ЎЗБЕКЛАР ЮРТИ.....	239
ТУХУММИ, ТОВУҚ	240
ТУГМА.....	240
ОСМОНГА ТОШ ОТСАНГ.....	241
ИККИ ЙЎЛ.....	242
МУНОЖОТ.....	243
ҚАРИЛИК.....	244
ЎСАЁТГАН ДЕВОР	245
ДАХЛДОРЛИК.....	246
БАХТ ИЗЛАБ	248
ИСТИБДОД ЙИЛЛАРИ	249
ОҚИБАТ ДАРАХТИ	250
ТАСАЛЛИ.....	252
БЎРИЛАР ИЧИДА	253
ГОҲО.....	254
АДАШИШ	255
ФАРИШТА	257

МУҲИМИ.....	259
ПЕРРОНДА	260
ЖАРОҲАТ	261
АЙРИЛМА	262
ТАЪЗИМ	264
ДАВЛАТНИНГ ЖУНИ.....	265
ЯЛДО КЕЧАСИДА	266

ЖАҲОН АДАБИЁТИДАН ТАРЖИМАЛАР

Испания

Леон ФЕЛИПЕ

КУЛГИФУРУШ.....	268
-----------------	-----

Мексика

НУЭЛЬ ГУТЬЕРРЕС НАХЕРА

ЎЛИК ТЎЛҚИНЛАР	271
----------------------	-----

АМАДО НЕРВО

ҒАМЛАРИМДА СИРПАНАСАН СЕН. КУЗ	273
КЕЛИНГ, СЕВАЙЛИК.....	274
НОХУШ БЕЛГИ.....	275

ОКТАВИО ПАС

ШАМОЛ.....	276
НОВДА.....	277

ЭНРИКЕ ГОНСАЛЕС МАРТИНЕС

ҲАЁТНИНГ УСТИДАН ЎТИШНИ ЭПЛА	278
ЙЎЛДАГИ УЙ.....	279
БОҒ ХОТИРАЛАРИ.....	280

ХОСЕ ГОРОСТИСА

КИМ АПЕЛЬСИН СОВҒА ҚИЛАДИ?	281
----------------------------------	-----

Адабий-бадий нашр

АБДУМАЖИД АЗИМ

*Танланган
асарлар*

4 ЖИЛДЛИК

2-ЖИЛД

МАНГУ ЙЎЛОВЧИ

(1996–2015 йиллар)

(ШЕЪРЛАР)

МУҲАРРИР Д. УЛУҒМУРОДОВ

ДИЗАЙНЕР И. АДИЛОВА

Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси
хузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар
агентлиги томонидан 3996-сонли ТАСДИҚНОМА берилган.

Босишга 2022 йил 29 июлда рухсат этилди.

Бичими 84x108 $\frac{1}{32}$. Офсет қоғози.

Офсет босма усулида босилди.

“Times” гарнитураси.

Шартли босма табоқ 18,0. Адади 2000 нусха.

Оригинал макет

“FIRDAVS-SHOH” нашриётида тайёрланди.

Тошкент ш., Навоий кўчаси, 30.

Тел.: 90-372-85-17